

ప్రజలే ప్రభువులు

జూలై 2025

జినబలి

లీక్సెన్ఱులు ఉద్యమ సంస్థ మాన పత్రిక

రూ. 10/-

ఉగ్రవాదంలై
తక్షణ స్వందన,
వీర్భూతాతిక శాఖాటం

అమెరిక స్వాతంత్ర్య ప్రికట్

@

ఓడ వేళ సంఖులు..
త్రిఖులు, త్రిప్రేసు లేడె

ముఖీసీసుందరీకరణ-
ప్రపంచసుందర వీటిలు

2020 లక్ష్మీ జనాభా అన్రద్ధరాయకం

భారతీలో జననాల రేటు పెంచాలని ఇటీవల దేశంలోని ప్రముఖ రాజకీయ నాయకులు కొందరు పిలుపునిస్తున్నారు. ఆంధ్రప్రదేశ్, తమిళనాడు ముఖ్యమంత్రులు చంద్రబాబు, స్టోలిన్.. ఇంకా ఎక్కువ మంది పిల్లల్ని కనండి అని ప్రజల్ని కోరుతున్నారు. ప్రభుత్వం తరపున ప్రోత్సాహకాల్ని ఇస్తున్నారు. కాలక్రమంలో పనిచేసే వయసు జనాభా తగ్గిపోయి, ఆంధ్రకాభివృద్ధి దెబ్బతింటుందేమోనని వారి భయం. దానికి తోడు, జాతీయ స్థాయి చట్టసభలో ప్రాతినిధ్యం తగ్గుతుందేమోనని అందోళన. కానీ జనాభా పెరుగుదల వాదన ఎంత ప్రమాదకరమో వాస్తవాల్ని పరిశీలిస్తే తెలుస్తుంది.

50 ఏళ్ల క్రితం నేను వైద్య విద్యార్థిగా ఉన్నప్పుడు..నా తరంలోని అనేకమంది యువతకు జనాభా పెరుగుదలపై పీడకలు వస్తుందేవి. మా భయాలు నిజమని రుజువైంది. ఈవేళ భారతదేశ జనాభా.. 19 వ శతాబ్దిలోని మొత్తం ప్రపంచ జనాభాకు దాదాపు సమానం. నేతలు కోరుతున్నట్లు జనాభా పెరిగితే, ప్రపంచ జనాభా 2,000 కోట్లకు చేరుతుంది. ఇంత విస్మేటనాన్ని మానవాల్ని భరించలేదు. ఇప్పటికే మనం పర్యావరణపరంగా పెనుసవాళ్లను సృష్టించుకున్నాం.

ఇటీవలికాలంలో భారతీలోని చాలా రాష్ట్రాల్లో జనాభా పెరుగుదల అదుపులోకి వచ్చింది. మిగిలిన రాష్ట్రాల్లోనూ తగ్గుతోంది. ఇది ఘనతగా భావించాలి, సంబరంగా జరుపుకోవాలి. సంతానోత్పత్తి రేటు మరీ తగ్గిపోతే, పనిచేసేవారి సంఖ్య పడిపోయి, ఆధారపదేవారి సంఖ్య భవిష్యత్తులో పెరగాచ్చు. కానీ భారత్ అలాంటి స్థితిలో లేదు. సమీప కాలంలో. మన పిల్లలకు ఒక్కటంబే ఒక్క రాష్ట్రంలో కూడా నాణ్యమైన విద్యను అందించలేకపోతున్నాం, నైపుణ్యాల్ని పెంచలేకపోతున్నాం. 80 శాతం మానవ వసరుల్ని వృధా చేస్తూ, ఇంకా పిల్లల్ని కనమనటం ఎంత అర్థరహితం! ప్రభుత్వాలు ఘోరంగా విఫలమైన తరుణంలో ఇది విపరీత పరిణామాలకు దారితీస్తుంది. ఇంకా పేదరికాన్ని కొనసాగిస్తుంది. దేశాన్ని దివాళా తీయిస్తుంది. కార్బూకుల కౌరత ఉంటే, అంతర్గత వలసల్లో, ఉత్సాహకత పెంపులో సమాధానం ఉంది. తేలిగూ వలసలకు మనం తగిన పరిస్థితుల్ని కల్పించాలి. చిన్న పట్టణాల్ని ఆర్థిక కేంద్రాలుగా అభివృద్ధి చేయాలి. మనకు విద్య, నైపుణ్యాలు, ఉత్సాహకత, మాలిక వసతులు, పెట్టబడులు, ఉద్యోగాల సృష్టి కావాలి తప్ప.. మరింత ఎక్కువ జనాభా, దుష్పరిపాలన కాదు.

- డాక్టర్ జయప్రకాష్ నారాయణ్,
ప్రజాస్వామ్య పీరం (FDR), లోకసత్తా వ్యవస్థాపకులు
(జూలై 11, ప్రపంచ జనాభా దినోత్సవం)

జనబలం

ఎక్సెప్శన్స్ ఉద్యమ సంస్థ మానవతుక

జూలై
2025

సంపుటి
26   సంచిక
07

జనబలం చండా రుసుము వివరాలు

సంవత్సర చండా	: రూ. 100.00
మూడు సంవత్సరాలకు చండా	: రూ. 290.00
ఐదు సంవత్సరాలకు చండా	: రూ. 475.00
జీవితకాలపు చండా	: రూ. 1200.00

జనబలంలో ప్రచురితమయ్యాలన్న ఖూసాలలో రచయితల్లులు వెలిబుచ్చే అజ్ఞాయాలు కేవలం వారి సాంతరం. జనబలం సంపాదకవర్గం ఆ అజ్ఞాయాలతో ఏకీభవస్తుష్టు కాదు.

చండాదారులకు విజ్ఞాపి

చండా మొత్తాలను, ప్రకటనల ధర మొత్తాలను చెప్పుగాని, డి.డి. ద్వారా గాని FOUNDATION FOR DEMOCRATIC REFORMS పేర పంపచుటు. NEFT సెక్షన్‌ము ద్వారా పంపదలచినవారు SBI PUNJAGUTTA BRANCHలోని SB A/C. No. 520865680575 IFSC CODE No. SBIN0020072కు పంపి, Transaction I.D. No. మరియు తారీఖు తప్పనిసరిగా తెలియజేయవలెను. నగదు రూపంలో చెల్లించడలచిన వారు లోక్సత్తా సంస్థ కేంద్ర కార్యాలయంలో ఇచ్చి రశీదు పొందవలెను.

సంపాదకవర్గం

ఒండారు రామేశ్వరాన్నరావు
శిరముని నరేణ

వర్షింగ్ ఎడిటర్

మాసిన్స్ పూడి
స్టమసందర్భ

కార్డ్ కార్డ్

ఏం కాదు సారీ! ఇది చూసి ఏదో ఒకపార్టీ
తర్వాతి ఎన్నికల్లో టికెట్ ఇవ్వకపోదు!!

05

ఉర్వాదంబై భారత ప్రతిష్టందన, బీర్చుకాలిక పోరాటం

07

అమెలకా స్ఫూతంత్తు ప్రకటన @ 250

13

మరో మహామృత్తి ఎదుర్కొన్నాలా...

21

బంధువు తగ్గించేలా కవ వేత్తు
సంఘం నిపార్టులుండాలి

27

మూసి సుందరీకరణ,
త్రపంచ సుందరి పోటీలు

కార్యాలయ చిరునామా : H.NO. 6-3-678, B-106 , పాంచ కోర్టు, 71 , సామాజిక్సాడ, త్రిబువన్ దాన్ జ్యూయలలో వెనుక,

హైదరాబాద్-500 082 ఫోన్: 040-23310288, 040-23419949

Email: accountsdept@loksatta.org

ఎడాపెడా అనుమతులిస్తే ఇదే పరిస్థితి

మా పిల్లలు అయితే మెడిసిన్ లేకపోతే ఇంజనీరింగ్ చదవాలన్న తల్లిదండ్రుల బలహీనతను ఆసరా చేసుకొని అనేక మెడికల్ కాలేజీలు కొత్తగా పుట్టుకొన్నాయి. అలాంటి మెడికల్ కాలేజీలకు సరిపోను వసతులు. అధ్యాపకులు, మెడికల్ కాలేజీకి అను బంధంగా ఉండాల్సిన ఆనుపత్రులకు డాక్టర్లు, ఆ డాక్టర్లు చూడాల్సిన పేపెంట్లు ఉన్నారా? అలా ఉంటే అనుమతులు ఇచ్చారా? అని ప్రశ్నించుకుంటే అంతా బోగ్న అని తేలిపోయింది.

దమ్మి ఘోకట్టి, డక్టోర్ ఘోస్ట్, నకిలీ పేపెంట్...ఫేమున్ కాలేజీ అంటూ కలరింగ్. అంతా అబద్ధం. అంతా ఘేక్. అందరూ మున్నాభాయ్ ఎంబీబీఎస్‌లే. ఉత్తుత్తి బోధకులతో నకిలీ రోగులను చూపించి మెడికల్ మాఫియా కేటుగాళ్ళ అక్రమాలకు పాల్వడ్డారు. దీంతో అడ్డదారిలో అనుమతులు తెచ్చుకున్న వైర్య కళాశాలలపై సీబీఎస్ కొరదా రుఖీపించింది. ఘోకట్టి లేదు. డాక్టర్లు అంతకంటే లేరు. అద్దె దాక్టర్లు, అద్దె సిబ్బందితో నేషనల్ మెడికల్ కొన్సిల్ అధికారులను మధ్యపెట్టారు. తెలుగు రాష్ట్రాల నుంచి ఫీబీ వరకు మెడికల్ కాలేజీ అక్రమాల దండా నడుస్తానే ఉంది. నేషనల్ మెడికల్ కొన్సిల్ స్కూల్స్ నుంచ విషయాలు వెలుగులోకి వచ్చాయి.

మెడికల్ కాలేజీల స్కూల్స్ ఇప్పటివరకు దేశవ్యాప్తంగా 36 మందిపై కేసులు నమోదుయ్యాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణకు చెందిన డాక్టర్ల పాత్రపై కూడా పలు కేసులు నమోదు చేశారు. మధ్యప్రదేశ్, కర్ణాటక, రాజస్థాన్, ఫీబీ, ఉత్తరప్రదేశ్, చత్తీస్గఢ మెడికల్ కాలేజీ తనిఖీలో అక్రమాలు బయటపడ్డాయి. మాజీ యూజీసీ కైర్యాన్ డీఎస్సింగ్, స్వయం ప్రకటిత దేవుడిగా చెప్పుకునే రవిశంకర్ మహోబ్, ఇండోర్ ఇండెన్స్ మెడికల్ కాలేజీకి చెందిన సురేణ్ సింగ్ భడోరియా, రియల్ ఎస్టేట్ రెగ్యులేటర్ అధారితీ కైర్యాన్గా పనిచేసిన సంజయ్ శుక్ల పేర్లు తెరపైకి వచ్చాయి.

రవిశంకర్ మహోబ్ అలియాన్ రావత్తపురా సర్కార్ ను ఎఫ్టిఆర్లో చేర్చడంతో బదాబాబుల గుండెల్లో రైళ్ళ పరుగి దుతున్నాయి. ఆయనకు పెద్ద పెద్ద రాజకీయ నేతులు, అధికారులతో సంబంధాలు ఉన్నాయి. పవర్ సెంట్రీక్గా ఉంటారనే టాక్ ఉంది. అధికారానికి దగ్గరగా ఉన్న బాబా అని చెబుతారు. ఐఏఎస్, ఐపీఎస్తో ఆయన ఉన్న ఫోటోలు సోపల్ మీడియాలో వైరల్ అయ్యాయి. రావత్తపురా వివాదంలో చిక్కుకోవడం తొలిసారేం కాదు. ఆయన ట్రస్ట్ పై భూ అక్రమాలు, అనుమతి లేని కళాశాలలను నడవడం, విద్యార్థులను మతపరంగా పొల్చానమని బలవంతం చేయడం, ఆక్రమాలలోని మహిళలను మానసికంగా వేధించడం వంటి ఆరోపణలు ఉన్నాయి. రావత్తపురా సర్కార్ అవినీతి సామ్రాజ్యానికి అధివుతిగా రాజ్యమేలుతున్నాడు. ఇక మెడికల్ స్కూల్లో రహస్య దేటాను పొందిన వారిలో గుర్తావు చెందిన వీరంద్రకుమార్, ద్వారకాకు చెందిన మనీపా జోపీ, ఉదయపూర్కు చెందిన మయ్యార్ రావల్ ఉన్నారు. మెడికల్ మాఫియా రాకెట్కు కేంద్ర బిందువుగా మెడికల్ అసెన్సెంట్ అండ్ రేటింగ్ బోర్డ్ మాజీ నభ్యుడు జితులాల్ మీనా ఉన్నారు. ఆయనే స్వయంగా మధ్యపరించి లంచాలు సేకరించాడని సీబీఎస్ ఆరోపించింది.

వైర్య కళాశాలకు అనుమతులు ఇచ్చేందుకు, ఉన్న వాటిని పునరుద్ధరించేందుకు జాతీయ మెడికల్ కమిషన్ పరిశీలిస్తుంది. ఇలాంటి విద్యా సంస్థల దళారుల ద్వారా అక్రమాలకు పాల్వడుతున్నాయి. లంచాలు ఎరవేసి అధికారులను లోబర్యుకున్నారని ఇందులో కేంద్ర ఆరోగ్య, కుటుంబ సంక్లేషమశాఖకు చెందిన ఘుసం మీనా, ధర్మవీర్, పీయుష్ మల్యాన్, అనూప్ జైస్వాల్, రాహుల్ శ్రీవాత్సవ, చందన్ కుమార్లు ఉన్నారని సీబీఎస్ గుర్తించింది. తెలుగు రాష్ట్రాల్లో మెడికల్ స్కూల్ ప్రకంపనలు సృష్టిస్తున్నాయి. తెలుగు రాష్ట్రాలకు చెందిన పలువురిటై జూన్ 30న కేసు నమోదు చేసింది. లంచాలు ఇచ్చి మెడికల్ కొన్సిల్ ను మేనేజ్ చేసి పర్మిషన్ తెచ్చుకొని మెడికల్ సీట్ల పేరుతో కోట్లు దండుకుంటున్నారు.

ఈ మొత్తం అవినీతి ఎపిసోడ్స్ కంచే చేసు వేస్తే ఏమవుతుందో మనకు అర్థం అవుతుంది. అనుమతులు ఇవ్వాల్సిన కేంద్ర ప్రభుత్వ స్వయంప్రతిష్ఠి సంస్కర్తె ఇలాంటి అక్రమాలకు పాల్వడుతున్నాయి. తిలా పాపం తలా పిడికెడు అన్నట్లుగా కింది నుంచి వైర్యాలకు అందరికీ లంచాలు మట్టచెప్పాల్సి రావడం దురదృష్టం. ఇందులో మరోకోణం కూడా ఉంది. కొన్ని యాజమాన్యాలు మెడికల్ కాలేజీలను ఎంత చక్కగా నిర్వహించినా, అన్నీ సక్రమంగా ఉన్న కూడా.. లంచాలకు అలవాటు పడిన కొంత మంది అది, కారులు ఏదో ఒక హంక పెట్టి అనుమతులు నిరాకరిస్తున్నారు. ‘అన్ని సక్రమంగా ఉన్నాయి కనుకనే నాక లంచం ఇష్టండి’ అని ఓ సినిమాలో ప్రాభిక్ కానిస్టేబుల్ డిమాండ్ చేస్తారు. ఇదీ అలాగే ఉంది. అనుమతుల కోసం లంచాలు ఇవ్వనిదే అనుమతి రావడం లేదు. కొంత మంది లంచాలతోనే సరిపెట్టకుండా.. తమ వాంచలు తీర్చాలని నిసిగ్గా అడుగుతున్నారని కొందరు యజమానులు వాపోతున్నారు.

తీగలాగారు.. ఇక దొంక కదలాల్సిందే కానీ పైన ఉన్న రాజకీయ నాయకత్వం తమదాకా వస్తుందని భయపడి సీబీఎస్ దర్శకుంటున్నాడా?

మనకు నాణ్యమైన వైర్యం అందించటానికి ఇప్పటికే ఉన్న డాక్టర్లు, కాలేజీలు చాలు, జిల్లాకో వైర్య కళాశాలతో వైర్య ప్రమాణాల్ని ఇంకా నాసిగా తయారుచేయవచ్చని లోక్ససత్తా వ్యవస్థాపకులు జీపీ ఎప్పటి నుంచో పోషపిస్తున్న విషయం ఈ బంధారు రామ్యాహనరావు

ఉగ్రవాదంపై భారత్ ప్రతిస్పందన, దీర్ఘకాలిక పోరాటం

నీ స్వహోయ నిప్పియుత, రెండు అణ్ణప్రద దేశాల మధ్య పూర్తిస్థాయి యుద్ధం.. ఈ రెంటికీ మధ్యమార్గంగా ‘ఆపరేషన్ సించార్’ని భారత్ నిర్వహించగలిగింది. రెప్పగొట్టేలా కాకుండా కచ్చితట్టుంతో, ఆచితూచి.. అదే సమయంలో చాలా బలంగా, వహల్గాం ఉగ్రవాడు దాడికి భారత్ జవాబిచ్చింది. ఈ సైనిక ప్రతిస్పందన పాకిస్తానీ ప్రభుత్వాన్ని కట్టడి చేసే గట్టి హాచ్చరిక కావాలి. ఉగ్రవాదాన్ని పెంచి ప్రోత్సహిస్తున్నవాళ్లు వెనక్కి తగ్గకుండా, ఇదే వినాశకర, స్వీయ విధ్వంసక మార్గంలోనే సాగితే - భారీ మూల్యం చెల్లించక తప్పదని భారత్ రక్షణ దళాలు చేతలతో తెలియ చెప్పాయి.

అమాయకుల్నీ, నిరాయధుల్ని నిష్టారణంగా ఊచకోత కోసిన ఫోర ఉగ్రవాద దాడి కావటంతో సహజంగానే తీవ్ర ఆగ్రహం, ఆక్రోశం కలుగుతాయి. ఈ భావోద్యేగ తీవ్రత నుంచే మన పొరుల్లో కొందరు పాకిస్తానీతో పూర్తిస్థాయి యుద్ధం చేయాలని, శత్రువుని చిత్తుగా ఓడించి విజయం సాధించాలని కోరుకున్నారు. వారి దిమాండ్సు అర్థం చేసుకోవచ్చు.

కానీ టెర్రిటియం పట్ల ఆపేశపూరిత ప్రతిస్పందనలు ప్రతికూల ఘలితాలనిస్తాయి. మన భీద్రతని మరింత ప్రమాదంలోకి నెడ తాయి. 9/11 తర్వాత అమెరికానే చూడండి. గాయపడిన బెబ్బులు ఆప్టనిస్థాన్ను ఆక్రమించింది. ఆ తర్వాత 2003 లో ఇరాక్ ను జయించింది. రెండు దేశాలనూ సునా యాసంగా అమెరికా వశవరచుకోగలిగింది. కానీ ఏం సాధించింది? శాంతి, చట్టబద్ధపాలనల్ని నెలకొల్ప తేక పోయింది. ఉగ్రవాదాన్ని నిర్మాలించలేకపోయింది.

పక్కందీగా, ఆచితూచి వ్యవహరించటం, ప్రపంచదేశాల సహకారాన్ని కూడగట్టటం, ఉగ్రవాదానికి నిధులు అంద కుండా చూడటం, నిఘూ సమాచారాన్ని పంచుకుంటూ సమన్వయంతో తీవ్రవాద కట్టడి ఈ రకమైన సమగ్ర చర్యలు ఉగ్రవాదాన్ని ఎదుర్కొపటం, నియంత్రించటం, తగ్గించటం లో మంచి ఘలితాలనిస్తాయి. దశాబ్దాల ఖండాంతర సహలును ఎదుర్కొపటానికి దీర్ఘకాలిక, సమన్వయంతో కూడిన వ్యాపాం తప్పనిసరి. తక్షణ పరిష్కారాలేమీ లేవు.

పాకిస్తాన్ అణ్ణయుధాలున్న పెద్ద దేశం (25.5 కోట్ల జనాభాచీ 5వ అతిపెద్ద దేశం). అణ్ణప్రద పొరుగుదేశంతో పూర్తిస్థాయి యుద్ధం సాధ్యం కాదు. వాంఘనీయమూ కాదు. అటువంటి పరిస్థితిలో, శత్రువుని సమర్థంగా నియం త్రించటమే మన వ్యాపోత్సుక లక్ష్మిం కావాలి. యుద్ధమనేది

- డాక్టర్ జయప్రకాష్ నారాయణ్ -

చివరి, గత్యంతరంలేని, అతి తక్కువగా కోరుకోవాల్సిన ఎంపిక మాత్రమే కావాలి. ఇక్కడ మంచి యుద్ధం, చెడ్డ శాంతి లేవు.

విస్తృతం, భాగోళికంగా వ్యాపోత్సుక స్థానంలో ఉండటం, అంతర్గత సామాజిక-రాజకీయ అస్థిరత్వం, అణ్ణయుధ సామర్థ్యం రీత్యా పాకిస్తానీతో పూర్తిస్థాయి యుద్ధం మన ప్రయోజనాల్ని తీవ్రంగా దెబ్బతియగలదు. ప్రాణ, ఆస్తి నష్టం, ఆర్థిక వ్యవస్థకు హని సుస్పష్టం. వీలితోపాటు, భారత్ లాంటి సుస్థిర, బాధ్యతాయుత, మానవీయ, నాగరిక సహజం ముందు వెనకలు ఆలోచించుకోకుండా వినాశకర అఱు యుద్ధంలోకి దిగటం ఎంతమాత్రం వాంఘనీయం కాదు. పర్యవేసానాలు పెనస్థాయిలో ఉంటాయి.

పాకిస్తానీని అణ్ణప్రహితం చేయకుండా కకావికలు చేసినా, అరాచక శక్తులు పెచ్చరిల్లతాయి. అరాచక పాక్ మొత్తం ప్రపంచానికి, మన దేశానికి ఉగ్రవాద ముఖ్యమీ ఇంకా పెంచుతుంది. అంతర్వ్యాధం లేదా దేశాల మధ్య యుద్ధంలో ఒక దేశం పతనమైనవ్వుడు, తీవ్రవాద మూకలు చెలరేగటం, సర్పిత్రా భద్రతకు ముఖ్యగా పరిణమించటం ప్రపంచం అనేక సందర్భాల్లో చూసింది.

ఆప్టనిస్థాన్, ఇరాక్, సిరియా, లెబనాన్, యెమెన్, సోమా లియా జాబితా కొనసాగుతుంది. మన లక్ష్మిం తీవ్రవాదాన్ని

నిర్మాలించటం, కనీసం గణనీయంగా తగ్గించటం. మనం పాకిస్థాన్‌తో యుద్ధానికి దిగితే, అది పూర్తిస్థాయి యుద్ధంగా పరిణమించవచ్చు. అప్పుడు చైనా జోక్యం చేసుకోవచ్చు. ఈ పరిస్థితి అణ్ణాడ్రు ప్రకయానికి, మానవాలి ముగింపు పోరుకి దారితీస్తుందేమోనని భయపడి, మిగిలిన ప్రపంచం కూడా యుద్ధం ఆపాలని గట్టిగా ఒత్తిడి తేవచ్చు.

ఇటువంటి పరిణామాల్లో భారతదేశం తన నైతిక పైచేయిని, అంతర్జాతీయ సానుభూతిని, మద్దతును కోల్పోయే ప్రమాదం ఉంది. ఒక బాధ్యతాయుత జాతి-రాజ్యంగా, ఉగ్రవాద

బాధిత దేశంగా ఇప్పటిదాకా ప్రపంచం మన పట్ల సాను కూలతతో ఉంది. పూర్తిస్థాయి యుద్ధమంటూ వస్తే, మనం కూడా భారీ నష్టాల్ని చవిచూడాల్సి వస్తుంది. ముఖం బాగా లేదని ముక్కు తెగ్గొనుకోవటం విజ్ఞత గల వ్యాహమా? మన ప్రజలు బాధితులై నష్టపోతున్నందుకు పాకిస్థాన్‌ను నాశనం చేయటం ఏరకంగానూ ఊరట, పరిషోరం కాదు. మన బాధని, ఆగ్రహాన్ని నిర్మాణాత్మక, వ్యాహాత్మక వ్యక్తికరణగా మలచాలి.

మనం ఉగ్రవాదాన్ని పంజాబ్‌లో విజయవంతంగా ఎదుర్కొన్నాం. రెండు దశాబ్దాలకు పైగా సమయం పట్టి ఉండోచ్చు- కానీ మన సహానం, సమన్వయంతో కూడిన దీర్ఘకాలిక వ్యాహం అక్కడ సత్ఫులితాలనిచ్చాయి. జమ్ము కశ్మీర్లోనూ మన వ్యాహం ఫలితాలనిస్తోంది. ఆర్టికల్ 370 రద్దు అక్కడ మరింత ఐక్యతకు, వలసలు, పెట్టుబడులు, ఆర్థిక ప్రగతికి దోహదం చేస్తోంది.

పర్యాటకం పెరుగుతోంది. ప్రజలు పెద్దసంఖ్యలో ప్రజా స్వామిక ప్రక్రియలో, ఆర్థిక కలాపాల్లో ఉత్సాహంగా పాల్గొంటున్నారు. నిజానికి, పాకిస్థాన్ దన్పుతో ఉగ్రవాద గుంపుల బరితెగింపు చర్యలకు కారణం ఆదే. తమ ఉనికిని కోల్పేతున్నామన్న నిరాశ, తెంపరితనం నుంచి పాల్పడుతున్నవే ఈ దాడులు. దీపం ఆరిషోయేముందు వెలుగులు విరజిమ్మటం లాంటి పరిస్థితిలో వారు కొట్టుమిట్టాడుతున్నారు. మనం వారి ఉచ్చులో పడకూడదు మన పంథా మార్పు కోకూడదు. సహానం, ఓర్పు, ఆలోచనాత్మక కార్యాచరణ, దీర్ఘకాలిక వ్యాహం ఇవే జమ్ముకశీర్, మొత్తం భారతదేశ మెరుగైన భవిష్యత్తుకి కీలకమైనవి.

ఇంకా ఎక్కువ ఉత్సాహకత, సమృద్ధిత ఆర్థికావ్యధి, ప్రతి శారుని హక్కుల్ని కాపాడే చట్టబద్ధ పాలన మన భవిష్యత్తుకి అంతిమ రక్షాకపచాలు.

అధునిక జీవితానికి సంబంధించిన ఒక చేదు నిజాన్ని కూడా ఇక్కడ మనం గుర్తించాలి ఉగ్రవాద నిర్మాలన పూర్తి స్థాయిలో బహుశా ఎప్పటికీ సాధ్యం కాదు. ఇంకా ఇంకా సంక్లిష్టమయ్యే పరస్పర అనుసంధాన ప్రపంచంలో మనం బతుకుతున్నాం. మన సరఫరా గొలుసులు అంతర్జాతీయంగా విడదీయలేని విధంగా ఉన్నాయి. నిరంతర ఆర్థిక కలాపాలు, వివిధ దేశాలకు రాకపోకలు, స్వేచ్ఛానేపణ ఈ సున్నిత ప్రపంచంలో మనల్ని దుర్భలిల్ని చేస్తున్నాయి.

తెంపరితనం, పిచ్చితో అనారోగ్యకర ఆలోచనా ధోరణలు గల కొద్దిమంది దుండగులు చాలు -కల్లోలం సృష్టించ దానికి. జీవితాన్ని సమాజగితిని ఒడిదుకుల్లోకి నెట్టాచానికి! జీలీవల ఒక విద్యుత్ సిబ్ స్టేషన్ దెబ్బతింపే (ఉగ్రవాదంతో సంబంధం లేదు) ప్రపంచంలోనే అత్యంత రద్దిగా ఉండే లండన్ విమానాశ్రయం హీత్రోను రోజుల తరబడి మూసేయాల్సి వచ్చింది. కత్తిపట్టిన ఒక తీవ్రవాది లేదా స్టోరింగ్ ముందు కూర్చున్న మతస్థితితం లేని ఒక డ్రెవరు అనేకమంది అమాయకుల ప్రాణాల్సి గాలిలో కలిపేయగలరు.

భారీ సాయంత్రిక బలగాలు, నిరంకుశ పాలన గల అన్ని రకాల స్వేచ్ఛల్ని అంగదొక్కి వివరీత బలప్రయోగం చేసే దేశం మాత్రమే ఉగ్రవాదాన్ని దాదాపు అంతం చేయగలదు. కానీ ఒక స్వేచ్ఛ సమాజంలో ఒక దేశమే తీవ్రవాదాన్ని పెంచి ప్రోత్సహించటం ఆమోదయోగ్యం కాదు. ఉన్నట్టుండి విరుచుకుపడే ఉగ్రవాద చర్యలు సమీప భవిష్యత్ లో మన జీవితంలో భాగంగా మారచుచ్చు. అలాంటి పరిస్థితుల మధ్య మనం బతుకొల్పి రావచ్చు. కానీ ఆలోచన, లక్ష్మీ స్పష్టత, సమర్థ సమన్వయంతో కూడిన దీర్ఘకాలిక వ్యాహంతో మనం ప్రమాదకాశాల్సి నామమాత్రం చేసి స్వేచ్ఛను పెంచుకోవచ్చు. తొందరపాటు స్పృందన, అదుపులేని ఆగ్రహం సమస్యల్ని ఇంకా జటిలం చేస్తాయి. ★

ఆమెరికా స్వాతంత్య ప్రకటన @ 250

పంచానికి తెలిసిన ఆచరణసాధ్య రాజ్యమ్యపథలలో ఇప్పటి వరకూ అత్యుత్తమమైనది ప్రజాస్వామ్యం. బ్రిటన్ ను ప్రజాస్వామ్యానికి పుట్టినిల్లగా చెబుతారుగానీ, ఆధునిక ప్రజాస్వామ్యానికి మాతృకగా అమెరికా దేశాన్నే చెబుతారు. 1215లో 'మ్యూగ్నొకార్డ్ తో' 'రాజు సర్వాధికారి కాదు' అనే ప్రజాస్వామీక భావనకు ఇంగ్లండ్ నాంది పలికినా, ప్రజాస్వామ్యం పట్ల చులకన భావాన్ని, అపనమ్మకాన్ని, అరాచక్కానికి పర్యాయపదం అనే భ్రమను తొలగించి ఒక అత్యుత్తమ పాలనా విధానంగా ప్రపంచానికి ప్రజాస్వామ్యం బలాన్ని చాటింది అమెరికా! అమెరికా స్వాతంత్య ప్రకటన ఈ ఏడాది జులై 4న 250వ సంవత్సరంలోకి ప్రవేశిస్తుంది. ఈ నేపథ్యంలో అమెరికా స్వాతంత్య పోరాటాన్ని, తాజా పరిస్థితులను పరిశీలించాలిన సందర్భమిది..

భారతీయుల్లా గోధుమ వర్షంలో ఉండే మూలవాసుల్లో అత్యుత్తమిని ఇర్చుటించో, ఓడించో, తరిమికాటో లేక సువిశాల భూభాగాల్ని ఆక్రమించో, బంచోపావాసులు, ముఖ్యంగా ఇంగ్లండ్ వాసులు అమెరికా గడ్డమీద స్థిరివాస మేర్పరచుకున్నారు. 1607లో వర్షినియా ప్రాంతంలో జేమ్స్ టాన్ ను బ్రిటిష్ వారి తొలి శాస్వత కాలనీగా చెబుతారు. అయితే తెల్తోలు వారు కాబట్టి భూపతో కూడా పెద్ద సమస్య లేదు కాబట్టి భారతీ లోలా ద్వితీయ ట్రేడింగ్ పోరులుగా వారిని పరిగణించే అవకాశం తక్కువ. మరి ఎందుకు ఇంగ్లండ్ తో హింసాత్మక యుద్ధం చేసి మరి అమెరికను స్వాతంత్యం తెచ్చుకోవాలి వచ్చింది?

బ్రిటిష్ అమెరికాలో స్థిరపడిన వారిలో ఎక్కువమంది వ్యవ సాయాన్ని వృత్తిగా స్థీకరించారు. వారి ప్రమేయం లేకుండా, వారికి ప్రాతినిధ్యం ఇవ్వకుండా పన్నుల్ని విధించటం వారిలో అనసంతృప్తిని రాజైసింది. ఇప్పటి హర్షమ్మ యూనివర్సిటీ సప్ట 9 కళాశాల్లి అప్పటికే బ్రిటిష్ అమెరికను ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. వాటిని వలస కాలేజీలు అని పిలిచేవారు. అమెరికా రిపబ్లిక్ ఎలా ఉండాలో, వందేళ్ళకు మందునుంచే ఈ విద్యా సంస్థల్లో చర్చోప చర్చలు జరిగాయి. ఉదాహరణకు అమెరికా స్వాతంత్య పోరాటం నాటికి హర్షమ్మకి సుమారు 140 ఏళ్ళు. ఈ విశ్వాదియాల యాల పూర్వ విద్యార్థులు అనేకమంది అమెరికను విముఖీ పోరాటంలో పాల్గొన్నారు. తొలుత అంశాలవారి స్వయంప్రతిపత్తి అను కున్నా.. 1770 నాటికి తిరుగుబాటు ద్వారా సంపూర్ణ విముఖీ మార్గమని నిర్ణయించుకున్నారు.

ఇంగ్లండ్లో బోస్టన్ టీ పార్ట్ తో తిరుగుబాటు మొదలైంది. సెకండ్ కాంబీనెంట్లో కాంగ్రెస్ లో జార్జ్ వాపింగ్ నేత్రుత్వంలో కొద్ది పాటి సైన్యంతో, ప్రజల నుంచి, వర్పటీల నుంచి కొంత మందిని దళాలుగా ఏర్పాటు చేయటంతో స్వతంత్ర దేశంగా అమెరికాను ప్రకటించుకునే కార్బూచరణను ప్రారంభించారు. తొలి విజయాల అనంతరం 1776 జులై 2న తీర్మానం చేసి, 4వ తేదీన

DECLARATION OF INDEPENDENCE

IN CONGRESS, JULY 4, 1776.

స్వాతంత్య ప్రకటనను జారీ చేశారు. 13 రాష్ట్రాలతో అమెరికా రిపబ్లిక్ అవతరించింది. 1776లో బ్రిటన్ తో అమెరికా యుద్ధం ముగియలేదుగానీ, ఆ ఏడాది స్వాతంత్య ప్రకటన అమెరికా తెల్చావ చరిత్రలో ఎంతో కీలకమైనది. ఆ తర్వాత 1783 వరకూ ఇంగ్లండ్తో ఓడుతూ గెలుస్తా యుద్ధాలు చేసి చివరికి ఉత్సంగ పరిషామాల మధ్య ఇంగ్లండ్తో శాశ్వత స్వాతంత్య ఒప్పందాన్ని ప్యార్సన్ సంది ద్వారా, అమెరికన్ను కుదుర్చుకున్నారు. బ్రిటన్కు భిన్నమైన సొంత ఇంగ్లీష్ యాను, పదాల స్పెల్లింగ్, సంస్కృతి, అలంకరణ రీతుల్ని అభివృద్ధి చేసుకున్నారు. అమెరికన్ను అప్పట్టుంచి జులై 4ను స్వాతంత్య దినోత్సవం వంగా మరింత ఘనంగా జరుపుకోవటం ప్రారంభించారు. విముఖీకి చివ్వుంగా ఇంగ్లండ్ చక్రవర్తి దిష్టోమ్పుల్ని దగ్గరం చేయటంతో పాటు.. బాణానంచాలు, ఆహార విహాలకి ఆరోజున బిలియన్ డాలర్లు ఖర్చు చేయటం మొదలుపెట్టారు. ఆ చారిత్రక ఘటనకే ఈ ఏడాది 250వ ఆవిచ్ఛావ దినోత్సవం, వచ్చే ఏడాది జులైలో వార్కోత్సవం.

13 రాష్ట్రాల రిపబ్లిక్ ప్రకటనలో కనిపించని

ప్రజాస్వామ్యం పదం

ఒక గొప్ప ఆధునిక ప్రజాస్వామ్యాన్ని నిర్మించాలన్న లక్ష్యం ఎక్కుడా అమెరికా స్వాతంత్య ప్రకటనలో కనిపించలేదు. ప్రజాస్వామ్యం అమెరికన్ స్వాతంత్య యోధుల లక్ష్యం కాదు. 1347 వదాలు, అందులో పీరికలో 42 వదాలు కలిగిన అమెరికా స్వాతంత్య ప్రకటనకు స్వేచ్ఛ, సమానత్వం, స్వయంపాటున స్వాతంత్యించాయి. స్వాతంత్య ప్రకటన రూపకల్పనలో కీలకపాత్ర పోషించాయి. ఈ నేపథ్యంలో ప్రజాస్వామ్యం అన్న పదం లేకుండా 13 రాష్ట్రాల రిపబ్లిక్కా మాత్రమే అమెరికా అవతరించింది.

స్వాతంత్య ప్రకటనని ప్రధానంగా ధామన్ జఫర్సన్ రాశారు. జాన్ ఆడమ్స్, బెంజమిన్ ప్రాంక్లిన్, విలియం లివింగ్ స్ట్రెన్, రోజర్ పెర్రున్ కమిటీ సభ్యులుగా తోడ్పాటునందించారు. రెండు రోజుల్లో పూర్తయిన డిక్లరేషన్ మీద విద్యానంస్తల్లో దశాబ్దాల చర్చల ద్వారా వికసించిన మానవ స్వభావిక లక్ష్మీలు, జాన్

అకె భావావం ప్రభావం గణనీయంగా కనిపిస్తుంది. జులై 4న అధికారికంగా, ఏకగీవంగా కాంబినేంబల్ కాంగ్రెస్ దేశ స్వాతంత్య ప్రకటనను ఆమోదించింది. ప్రతిష్టాత్మక విద్యాసంస్కర పూర్వ విద్యార్థులు పలువురు సంతకాలు చేశారు. అమెరికాలోని వారంతా భూదత్తతో, సంతోషంగా బతకాలనే లక్ష్మింతో “మను మలంతా స్పేష్చ, స్వాతంత్ర్యాలతో జన్మించారు” అనే వాక్యాన్ని స్వాతంత్ర ప్రకటనలో చేర్చారు. అంటే, అంతర్లీనంగా ‘ప్రజా స్వామ్య స్వామై’ అమెరికా విష్ణువున్ని నడించింది.

స్వాతంత్య ప్రకటన చేసినప్పుడు, ప్రపంచంలోనే అత్యస్తు స్థానంలో నిలచి, దారాపు మిగిలిన దేశాలన్నిటికి చాలా విషయాల్లో దారిగివంగా ఉంటూ, అంతర్జాతీయంగా గణనీయ ప్రభావం చూపే స్థాయిలో 250వ సంవత్సర ఉత్సవాన్ని అమెరికా జరుపుకుంటుందని, జ్ఞాని వాణింగ్స్, జఫర్న్, ఆడమ్స్, ప్రొంస్, మేసిస్ తదితర పెద్దలు ఊహించారో లేదో కానీ.. ఈ స్థాయికి రావటానికి అమెరికా ఎన్నో పెనుసవాళ్ళను, ఒడిదుకులను ఎదుర్కొంది.

సవాళ్లు, ఒడిదుడుకులు

అమెరికా స్వాతంత్య ప్రకటనలో ఎన్నో ఆదర్శవంతమైన పదాలు, మనుమలంతా సమానమే అనే భావం స్పష్టంగా కనిపిస్తాయిగానీ బానిసత్వం, నలుపు-తెలుపు పక్షపాతం, మూలవాసులైన వారి గోధుమ వర్షాన్ని కూడా కించపరిచే ధోరణి, మహిళల పట్ల తీవ్ర విషక్క కొనసాగుతుందేవి. ఆప్రికా తదితర దేశాల నుంచి తీసు కొచ్చిన నల్లజాతి (స్ట్రో) బానిసలు 5,00,000 మంది దాకా ఉండేవారని అంచనా. ఈ తీవ్ర వైరుధ్యం అమెరికా నిర్మాతల్ని కలివిసిందిగానీ, స్వాతంత్రం కోసం పోరాధికరించి విష్ణువుత్వకంగా సమానత్వం కోసం పోరాడిక పోయారు. అందరికీ సమాన హక్కులిచ్చే ప్రజాస్వామ్యం అనే పదం, భావన అప్పటికే వారికి పరిచయం ఉందిగానీ ఆ పాలనా పద్ధతి ఆవరణ సాధ్యం కాదని, అరాచకానికి దారి తీసుందని భయపడేవారు.

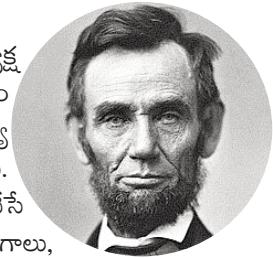
ప్రజాభిప్రాయానికి పెద్దపీట

కానీ ఎవరు అధికారంలో ఉండాలి, ఎలాంటి పాలన అందించాలి అనే విషయాల్ని నిర్ణయించటంలో సామాన్య ప్రజలకు గణనీయ భాగస్వామ్యాన్ని అందించటం.. చెప్పాలంటే, ప్రజాభిప్రాయానికి పెద్దపీట వేయటం మొదటిసారిగా అమెరికా స్వాతంత్య ప్రకటనతోనే మొదలైంది. మొత్తంగా ప్రజలు “పొవులు కాదు పౌరులు, అధికార పీటాన్ని మార్పగలిగేవారు” అనే అభిప్రాయం ప్రకృతి సహజ సమానత్వ భావాని కనుగణింగా ఎక్కువ దిశనిదేశం చేయటంతో ఆధునిక ప్రజా స్వామ్యం దిశగా సంస్కరణలు పరిణామక్రమంలా చోటుచేసుకో నారంభించాయి. అయితే స్వాతంత్య ప్రకటనను సంపన్నులే తయారు చేయడంతో యథాతథాస్తి కొనసాగే అవకాశం ఉండని అనేక విమర్శలొచ్చినా.. తొలితరం అధ్యక్షులు ఆదర్శాలకు కట్టుబడటం వల్ల ఆ విమర్శలు పెద్దగా ప్రభావం చూపలేదు. కానీ, స్వాతంత్య ప్రకటన వెలువడిన విడున్నర దశాబ్దాల తర్వాత తాలిసారిగా అమెరికా తీవ్ర సంక్షేభాన్ని ఎదుర్కొంది.

పునర్జన్మనిచ్చిన లింకన్

రిపబ్లికన్ పార్టీ తరపున అధ్యక్ష అభ్యర్థిగా బరిలోకి దిగిన అబ్రహమ్ లింకన్ అమెరికా స్వాతంత్ర్య ప్రకటనకి పున ర్జన్మనిచ్చారు.

1860లో అధ్యక్ష అభ్యర్థిగా పోటీచేసే క్రమంలో లింకన్ చేసిన ప్రసంగాలు,

ప్రజాస్వామ్యాన్ని విస్పష్టంగా ప్రస్తా విస్తూ ఇచ్చిన భాష్యాలు, స్పష్టతలు, నీర్దేశించిన లక్ష్మాలు అమెరిక చరిత్రను గొప్ప మలుపుతిప్పాయి. విఫల ప్రయోగంగా ఊటిలో కూరుకుపోతుండనుకున్న అమెరికా ఒక్క ఉదుటున పైకెగాని కొన్ని శతాబ్దాలకు సరివడా ఉజ్జ్వల భవిష్యత్తుకి సామ రాఘవ్ని సమకూర్చుకోవటానికి దోహదం చేశాయి. అమెరికా చరిత్రలో జప్పటికే అత్యుత్తమ అధ్యక్షుల జావితాలో అబ్రహమ్ లింకన్ పేరు మొదటి స్థానంలో కొనసాగుతుండటానికి కారణమయ్యాయి.

ప్రజాస్వామ్యానికి గొప్ప నిర్వహనం అంటే ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఏ దేశంలోనైనా అబ్రహమ్ లింకన్ కొట్టేస్తే చెబుతారు. “ప్రజల యొక్క ప్రజల కూరకు, ప్రజల ద్వారా”, ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రజాభిప్రాయమే అంతిమమని స్పష్టంగా ప్రకటించిన నాయకుడాయిను. ప్రజాభిప్రాయంతో వైనై సాధ్యమే, అది లోపిస్తే ఏదీ సాధ్యం కాదు అని పేర్కాన్నారు. అయితే బానిసల విముక్తి విషయంలో ప్రజాభిప్రాయాన్ని మన్నిం చాలన్న సహాచరుల, ప్రత్యేకుల అభిప్రాయాన్ని లింకన్ పూర్తిగా తిరస్కరించారు. ప్రజాస్వామీక విలువలకు సంబంధించి స్వాతంత్ర్య ప్రకటనే దిశానీర్దేశం అని తేల్చి చెప్పారు. మానవ హక్కులు, గౌరవానికి సంబంధించిన కొన్ని మాలికాంశాలలో సాంప్రదాయం, ప్రజాభిప్రాయం కన్నా చట్టం మిన్న అని చెప్పటం ద్వారా.. స్వేచ్ఛను కోరుకుంటున్న ప్రజలు చట్టబద్ధ పాలనను, రాజ్యంగ ప్రక్రియను అనుసరించాలని, అప్పుడే నిజమైన స్వేచ్ఛ సాధ్యమవుతుందని ప్రజాస్వామ్య అంతర్లీన సూత్రాన్ని ప్రజలకు అర్థమయ్యేలా లింకన్ తెలియచెప్పారు. అదేవిధంగా ప్రజలు ఓటు ద్వారా ఇచ్చిన అధికారం జ్ఞాంక చేక కాదని, ప్రజాభిప్రాయానికి బద్దులై ఉండాలని నాయకులకు పరిమతుల్ని స్పష్టపరిచారు.

అబ్రహమ్ లింకన్ తర్వాత వందేళ్కి ఆయన ప్రయత్నం ఒక కాలిక్కి వచ్చింది. ఈ ప్రజాస్వామీక హక్కుల పోరాటంలో నల్ల జాతీయుల కన్నా లింకన్ సహ తెల్ల జాతీయులే ఎక్కువ రక్తం చిందించారు. కలల్ని కలబోసుకుని ఆదర్శాల్ని రూపొందించుకో వటంలో అమెరికాకు తుపాకీకన్నా పుస్తకం ఎక్కువ సహా యపడింది. సాఫ్ట్ పార్టీ ప్రోత్సహించటం, పెంచుకోవటం, సోవియెట్ యూనియన్, ఆ కూటుమ్బాలు విధానాలకు భిన్నంగా.. స్వేచ్ఛ ఆధికారం వెలువడిన విడున్నర దశాబ్దాల తర్వాత తాలిసారిగా అమెరికా తీవ్ర సంక్షేభాన్ని ఎదుర్కొంది.

అమెరికా కలల సాప్రాజ్యంగా రూపొందింది. సోవియెట్ యూనియన్ తదితర కమ్యూనిస్టు దేశాలలో పోటీ, రెండు ప్రపంచ యుద్ధాలు అమెరికా ప్రభావాన్ని, మార్కెట్సు ప్రపంచ స్థాయికి విస్తరించాయి.

సంఖోధాల్స్ గొప్ప నాయకత్వం

ఒక ఉదార ప్రజాసామ్య దేశంగా, భారత్ సహా ఎన్నో దేశాలను అమెరికా ప్రభావితం చేసింది. విషయం వేరైనా ముందు శతాబ్దంలో లింకన్ కాలంలో వచ్చిన తరఫతలో తలత్తున కొన్ని అసాధారణ సంక్లోభాల్చి.. అప్పటికే ఏర్పడిన పటిష్ఠ వునాదులు ఆధారంగా ఆయా కాలాల్స్ ని అధ్యక్షులు సమర్థంగా పరిషురించారు. ముఖ్యంగా 1929లో వచ్చిన ట్రైట్ డిప్రెషన్, ఆ తర్వాత రెండో ప్రపంచ యుద్ధకాలంలో ప్రొంక్లిన్ రూజ్ వెల్ట్ గొప్ప నాయకత్వాన్ని అందించి అమెరికాను అగ్రగాజ్య పోయాదా లో నిలిపారు. సాంకేతికంగా, ఆర్థికంగా, పరిజ్ఞాన పరంగా, సైనికంగా తిరుగు లేని శక్తిగా ఎదిగి తన కరెన్సీ దాలర్ని ప్రపంచంలో ఎక్కుడైనా ఆమెరికా రిజర్వు కరెన్సీగా మార్పుకుంది.

వికశ్చ ప్రపంచంలో తడబాటు

సోవియెట్ యూనియన్ ను ఎదుర్కొనే క్రమంలో తానే పెంచి పోషించిన జస్తాం సాయుధ తీవ్రవాదాన్ని నిర్మాలించటానికి పోత తప్పులే వేస్తూ ఇరాన్, అప్పనిస్తాన్లల్పై దండ యూత్తలు సాగించింది. వియత్నాంపై యుద్ధంలోలా, ఈ రెండు దేశాలపై యుద్ధం వల్ల ఏమీ సాధించకపోగా ఆర్థిక, సైనిక సంపత్తిని తీవ్రంగా నష్టపోయింది. ఇరాక్పై దండయూత్తకు కారణంగా చూపిన రసాయన ఆయుధాలేవీ అక్కడ దొరక్కపోవటంతో అంతర్జాతీయంగానే కాదు, స్వదేశంలోనూ ప్రతిష్ఠను మనక బార్ఫుకుంది. ఈలోగా తానే ప్రారంభించిన ప్రపంచికరణ ప్రక్రియ బహుళ ధృవ ప్రపంచానికి దారి తీస్తుండటం అమెరికాను మరింత గందరగోళపరిచింది.

ఆసియా దేశాల పోటీ

అమెరికా స్వాతంత్య ప్రకటన నాటికి ల్రిటివ్ వలస పాలనలో మగ్నుతూ, ఆతున్యానతతో బిక్కుబిక్కుమంటున్న చైనా, భారత్ లు ఆర్థిక రంగంలో తమ పంథా మార్పుకుని సాంకేతికత, ప్రపంచికరణ అవకాశాల్చి అందుకునేందుకు వేగంగా అడుగులు వేస్తున్నాయి. ముఖ్యంగా చైనా ముందు మేలుకాని ఆర్థిక సంస్కరణల బాటపట్టి, విద్య, ఆరోగ్యం, సైప్యూల్యూలు, ఉపాధి అవకాశాల మీద దృష్టిపెట్టి ఉత్పత్తిరంగాన్ని భారీ ఎత్తున చేపట్టటంతో ప్రపంచికరణ అవకాశాల్చి బాగా అందుకుంది. చైనా చౌక ఉత్పత్తులు అమెరికా సహా ప్రపంచ దేశాలన్నిటినీ ముంచేత్తటంతో, సుమారు ఇరవయ్యేళ్లపాటు పదిశాతం దాకా వృద్ధి రేటును చైనీయులు తదేకంగా సాధించారు. ఫలితంగా, ప్రపంచ చరిత్రలోనే మొదటిసారిగా కోల్డ్ లాడిమంది ప్రజల్ని పేదరికం నుంచి మూకుమృదిగా బయటపడేయగలిగింది. ఒకప్పుడు అమెరికా యుద్ధంలో భారీగా దెబ్బతిన్న వియత్నాం పెట్టుబడులను ఆకరిస్తూ వేగంగా పెరిగింది. అదేరీతిలో దక్కిఱ కొరియా. భారత్ స్వాతంత్యం వచ్చాక ఆర్థిక, విద్య, వైద్యం వంటి

కీలకరంగాలలో అనేక అవకాశాలను జారవిడిచినా, 1990ల తర్వాత విధితేని పరిస్థితుల్లోనే మేలుకోవటం, ప్రపంచంలో పనిచేసే వయసు జనాభా అత్యధికంగా ఉండడంతో వేగంగా అభివృద్ధిని సాధిస్తోంది. ఒకరకంగా చెప్పాలంటే, 20వ శతాబ్దంలో ఉన్న ఆత్మికశాస్త్రం, అభివృద్ధిపట్ల భరోసా అమెరికా ప్రజల్లో సన్మగిల్లతుండగా.. భారత్, చైనా, ఇతర ఆసియా దేశాల్లో పెరుగుతోంది. అమెరికా అర్థక్షుడిగా దొనాల్డ్ ట్రంప్ తొలిసారి ఎన్నికెనవ్వుడు, అంతకు ముందు అర్థక్షుడు బరాక్ ఒబామా పర్యావరణ పరిరక్షణ కోసం కుదుర్చుకున్న ప్యారిస్ ఒప్పందాన్ని రద్దు చేసుకుంటే.. ఆ అవకాశాన్ని కూడా చైనా అర్థక్షుతంగా ఉపయోగించుకని ప్రత్యుమ్మాయు ఇంధన వసరుల రంగంలో భారీ ఆదాయాల్చి ఆర్థిస్తోంది. అదే ఒరవడిలో తక్కువ భర్యతో క్వాంటమ్ కంప్యూటింగ్ రంగంలో వేగంగా పూర్వగతిని సాధిస్తోంది. స్కూల జాతీయాదాయాన్నే తీసుకుంటే మనం అంతర్జాతీయంగా నాలుగో స్థానంలో ఉన్నా, మొదటి స్థానంలో ఉన్న అమెరికాతో ఉన్న అంతరం చాలా ఎక్కువ. అమెరికా జీడిపీ తొజాగా ఐఎఎఫ్ విడుదల చేసిన నివేదిక ప్రకారం, 30.51 లక్షల కోట్ల డాలర్లు కాగా, భారత్ జీడిపీ 4.19 లక్షల కోట్ల డాలర్లు, చైనా జాతీయాదాయం 19.23 లక్షల కోట్ల డాలర్లు.

చైనా భయంతో అమెరికా మనకు మధ్యత ఇస్తోంది మనకున్న అవకాశాల్చి సద్గునియోగం చేసుకుని చైనాలాగా పాతిక్కెళ్లపాటు ఎకబిగిన 8శాతం చొప్పున వృద్ధి రేటును సాధిస్తే, 2047 నాటికి ఇప్పుటి చైనా స్థాయికి వేరగలం కానీ, అమెరికా జీడిపీని అందుకోలేం. అయితే మనం ఎనిమిది శాశానికి పైగా నిరంతరాయ వృద్ధిరేటు సాధించగలిగితే.. మారకం విలువ రీత్యా కాకున్నా, వినియోగ సూచిరీత్యా అమెరికా స్థాయిని అందుకోగలం. ఈ నేపథ్యంలో, బహుళ ద్రువ ప్రపంచం, ద్వేపాక్షిక, ప్రాంతీయ వాటిజ్య ఒప్పందాల యుగంలో అమెరికా తన ఉప్పులతను భవిష్యత్తులోనూ కాపాడుకునేందుకు తగిన సంస్కరణల్ని తెచ్చుకోవటం కీలకం.

ఈ పునర్వ్యవహరణ, భరోసాల అవసరమే దొనాల్డ్ ట్రంప్ లాంటి వ్యక్తికి అవకాశాన్నిచ్చాయి, పెరిగిపోతున్న అప్పుల్చి, ప్రభుత్వ వ్యయాన్ని నియంత్రించటం, ప్రజల వస్తుల డబ్బును సద్గునియోగం చేయటం, ఆర్థిక వృద్ధిని పరిరక్షిస్తూ ఉపాధి అవ కాశాల్చి పెంచటం, అమెరికన్ సమాజంలో ఆశావాదం పెంచటం వంటి అందులో సమస్యల్ని ట్రంప్ సరిగ్గానే గుర్తించినా.. ఆయన నిర్ణయాలు, చర్యల పట్ల సంపద స్వాప్తి గురించి అవగాహన ఉన్నపారిలో అత్యధికులు సంప్రదీకరణగా లేరు. దానికితోడు ట్రంప్ వ్యక్తిగత వ్యవహరశైలి ప్రపంచ మార్కెట్లు, దేశాలతో పాటు అమెరికన్ను కలవరపరుస్తోంది.

లింకన్ బైబిల్ తో ప్రమాణం చేసినా..

అమెరికా స్వాతంత్య ప్రకటన రాజ్యంగంపై బైబిల్ విలువ ప్రభావం కనిపిస్తుంది. ట్రంప్ తన ప్రమాణ స్వీకరోత్సవంలో సాంత బైబిల్ తోపాటు, అభివృద్ధిగతి వ్యవహరశైలి ప్రపంచ మార్కెట్లు, చైనా చేతపులకున్నాయి. లింకన్ తరఫతలో అమెరికా

కలను పునరుజ్జీవించేనే శక్తిని ప్రదర్శించలేకపోతున్నారు. ఏనల్ల జాతీయుల విముక్తి కోసం లింకన్ ప్రాణాలర్పించారో ఆజాతీయుల చరిత్రను మనకబార్చే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. అక్రమ వలసలు, జాతి రాజ్యాల వ్యవస్థ, రాజకీయ విభజనలు, సోఫ్ట్‌వర్ మీడియా నకిలీ, విద్యుత్పర్వతి ప్రచారాల యుగంలో చట్టలు, నిబంధనలు అవసరమేగానీ, కానీ అవి అమెరికా స్టోరింగ్‌ల్ ప్రకటన కలను చెదరగొట్టేవిగా, రాజ్యాంగానికి వక్రభాష్యాలు చేపేవిగా ఉండకూడదు. వలసల దేశంగా, సమాజంగా అద్భుత విజయాల్ని సాధించి ప్రపంచానికి స్వార్థిగా నిలిచిన అమెరికాని ఒక్క జాతిరాజ్యాంగా మాత్రమే భావిస్తూ మితిమీరిన ప్రాధాన్యత నిస్తూ వ్యవహరించడం వల్ల తాత్కాలికంగా కొన్ని ఘలితాలు లభిస్తాయేమోగానీ, దీర్ఘకాల ప్రయోజనాల మీద పట్టు కోల్పే వాల్సి వస్తుంది. అమెరికా పొరసత్యం తీసుకనే అవకాశం వస్తే భారత్ సహా చాలా దేశాలు చాలా మేర ఖాళీ అయిపోతాయి. జాతి రాజ్యాల పరిమితిని మానవాళి, స్ఫైర్ అపరిమితిని, ఏక త్వాన్ని చెప్పటానికి ఇంతకంటే చెప్పక్కదేదోమో. లింకన్లా దూర సక్కత్ కాంతిని చూడకుండా, వచ్చి పోయే లాంతర్లు, మిణు గురుల్ని ప్రస్తుతం ట్రింప్ చూస్తున్నారు. ‘మేకింగ్ అమె రికా గ్రేట్ ఎగ్జిన్’ (మేగా) అని గౌప్య నినాదాన్ని ట్రింప్ ఇచ్చారు కానీ, అమె రికాని గౌప్యదేశంగా పున రుఢ్యీవింప చేయబముంటే ఏమిలి? అనే స్పష్టతను, అందుకు తగ్గ విజన్నని కనబరవలేక పోతున్నారు.

‘మేగా’కి నిర్వచనంలో కొరవడిన స్పష్టత

అమెరికన్ సమాజంలో తుపాకీ సంస్కృతిని అరికట్టటం, స్ఫైర్ కు సహేతుక నియంత్రణలను అమలు చేసే చట్టబడ్డపాలన, ఖర్చుకు తగ్గ ఘలితమిచేలా ఆరోగ్య వ్యవస్థను ప్రక్కాలించటం మొదలైన సంస్కరణలను దూరసక్కత్ కాంతి దార్జనికతతో చేపడితే, అమెరికా సాష్ట్ పవర్ని పూర్తిస్థాయిలో సద్గునియోగం గావిస్తే అమెరికా పునరుజ్జీవనం సాధ్యమవుతుంది. 21వ శతాబ్దం ఆసి యా శతాబ్దమైనా అమెరికా స్థాయి తగ్గదు. ఒక దేశం గొప్పతనం కేవలం ఆర్థిక, సైనిక, సాంకేతిక సంపత్తి మీదే ఎల్లాకాలం ఆధారపడదు. ప్రజల రోజువారి జీవితంలో, వ్యక్తి మానసిక స్థాయిల్లో వాటి సారాంశం ప్రతిష్ఠిస్తేనే తరాలు మారినా ఉజ్జ్వల భవిష్యత్తుకు ధోకా ఉండదు.

కాబట్టి అంతర్జాతీయంగా తనపాత్రము పునర్న్యచించుకొని నూతన నాగరిక ప్రమాణాలతో హుండాగా వ్యవహరించాలి తప్ప, గోల్డెన్ డోమ్ తో, అంతరిక్ష భద్రత, మరోరకం స్వీయ రక్షణ ధోరణలతో అమెరికా సంకుచితంగా, ఏకాకిగా వ్యవహారించటం తగదు. నీబర్ చెప్పినట్లు, అధికారం, అవకాశం లభిస్తే స్పష్టం, పెత్తనం వైపు మొగ్గు చూపటం మనిషి సహజ తెజం. ఇటువంటి పరస్థితి అమెరికాలో తల్తుకుండా వ్యవస్థల్ని బలో పేతం చేస్తారని, ఎక్కడికక్కడ పరిజ్ఞానంతో ప్రజలు పరిపాలనలో భాగస్సాములయ్యేలా చర్యలు తీసుకుంటారని ఆశిధ్యాం. ☆

ప్రజాస్వామ్యానికి ప్రేరణ

ప్రస్తుతం ప్రపంచాయిప్పంగా అనేక దేశాలు ప్రజాస్వామ్య విధానంలోనే ప్రభుత్వాలను ఏర్పాటు చేస్తున్నాయి. అందరూ సమానం, అందరికీ స్వీతంత్యం అనేవి ఇందులో ప్రధాన నియమాలు. స్ఫైర్, మానవ హక్కులకు ఇందులో ప్రాధాన్యత ఉంటుంది. ఇలాంటి మహాస్వత్తు ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థ ఏర్పాటుకు ప్రేరణగా నిలిచిన ‘మ్యాగ్నూ కార్పూ’ ప్రకటన 1215లో వెలువడింది. ఇందుకు గుర్తుగా ఏటా జూన్ 15న మ్యాగ్నూ కార్పూ దే గా నిర్వహిస్తారు.

➤ నాటి ఇంగ్లండ్ రాజు విస్తృత అధికారాలను పరిమితం చేసేందుకు తెచ్చిందే. ‘మ్యాగ్నూ కార్పూ’. ఇది పొరుల ప్రాధమిక హక్కులపై మొదటి లిభిత ప్రతం. లాటిన్ భాషలో మ్యాగ్నూ అంటే పెద్దది, కార్పూ అంటే ఒప్పందం అని అర్థం. ఈ ప్రకటనను ప్రజాస్వామ్య హక్కులకు మూలంగా పేర్కాటారు.

రాజు విధులతో పాటు పొరులు చట్టపరం గా ఎలా నడుచుకోవాలో మ్యాగ్నూకార్పూ నీరేశించింది. ఇది బ్రిటిష్ కాక, ప్రపంచాయిప్పంగా పొర స్ఫైర్ కు సమూ నాగా ఉపయోగ పడింది. దీన్ని ఇంగ్లండ్ రాజ్యాంగ పత్రంగా పరి గణిస్తారు. అనేక దేశాల రాజ్యాంగాలు దీని నుంచి ప్రేరణ పొందాయి.

➤ మన రాజ్యాంగంలో ప్రాధమిక హక్కులను సూచించే ఓవ భాగాన్ని (ఆర్టికల్ 12 నుంచి 35) ‘భారతదేశ మ్యాగ్నూ

‘మ్యాగ్నూకార్పూ’ (1215)

కార్పూగా పేర్కాటారు.

చారిత్రక నేపత్యం

ఇంగ్లండ్ రాజైన కింగ్ జూన్ ఎడ్వర్డ్ (1167-1216) పాలనలో ప్రజలు అనేక కష్టప్పణిలను ఎదుర్కొన్నారు. ఈయన జనం నుంచి అధిక పన్నులు పసూలు చేయటంతో పాటు వారిని కరినంగా శిక్షించేందు. చర్చ లపై ప్రభుత్వ జోక్వో ఎక్కువగా ఉండేది. ఇతడి నిరంకుశత్వానికి వ్యతిరేకంగా ఇంగ్లీష్ బ్యారన్లు (సామంతులు), చర్చ నాయకులు రహస్యంగా సమావేశమై రాజు అధికారాన్ని పరిమితం చేయాలని ‘మ్యాగ్నూ కార్పూ’ అనే పత్రాన్ని రూపొందించారు. రాజుతో సహ ప్రజలం దరకూ చట్టానికి లోబడి ఉండాలనే సూత్రాన్ని ఇందులో ప్రతి పాండించారు. అలాగే ప్రజలకు వివిధ హక్కులు కల్పించి, వారి రక్షణ కోసం ప్రత్యేక నియమాలు రూపొందించారు. మొదట జూన్ ఎడ్వర్డ్ దీన్ని ఆమోదించలేదు. అయితే ప్రజల్లో ఇతడిపై వ్యతిరేక ఎక్కువపటంతో తలొగి 1215, జూన్ 15న మ్యాగ్నూ కార్పూపై సంతకం చేశాడు.

➤ రాజు అధికారంపై పరిమితులు విధించటంతో పాటు ప్రజాస్వామ్య పాలన వైపు ప్రపంచ దేశాలు మొగ్గు చూపేలా చేయటంలో, చట్టపరమైన హక్కుల స్థాపనలో ‘మ్యాగ్నూ కార్పూ’ కీలక పత్రంగా నిలిచింది.

దేశగ్రహించుని కమాణ్డో: ప్రభుత్వ జోక్యొన్ని తగ్గిస్తుందా? బాధ్యతల నుండి తప్పించుకునేలా చేస్తుందా?

మెరికా అధ్యక్షుడిగా తన 2.0 మాయాంలో ఎడాపెడా టారిఫ్టలను ప్రకటించి ప్రపంచ మార్కెట్లో ప్రకంపనలు స్పష్టిస్తున్న దొనాల్లో ట్రంప్ చర్యల పర్యవసాయాలపై ఇటీవల ఓ సుప్రసిద్ధ ఎన్నారై ఆర్థికవేత్త భారతాలోని ఒక జాతీయ ఇంగ్లీష్ న్యూన్ ఛానల్కు ఇంటర్వ్యూ ఇచ్చారు. ఆర్థిక శాస్త్రంలో అపార అధ్యయనం, అనుభవం ఉన్న ఆయన ప్రస్తుతం యూఎస్లో ఒక శాండేవ్నికి చైర్స్‌ర్స్‌గా వ్యవహరిస్తున్నారు. ట్రంప్ రెండో రాకడ ఖరారైన వెంటనే నవంబర్ లోనే ఆ ఆర్థికవేత్త ఒక విషయం చెప్పారు. ‘ట్రంప్ ఎవరు చెప్పినా వినరు, ఆయన్ని టారిఫ్టలపై ఆవగలిగేది అమెరికన్ బాండ్ మార్కెట్ మాత్రమే’ అని తెలిపారు. డాలర్ మారకం విలువ పడిపోయే పరిస్థితి ఎదురైతేనే టారిఫ్టలపై ట్రంప్ పునరాలోచన చేస్తారన్నారు. సరిగ్గా అదే జరిగింది.

బాండ్ మార్కెట్ ఒడిదుడుకుల దెబ్బకి.. టారిఫ్టలను వాయిదా వేయటంతో పాటు కొన్నింటిలో సర్దుబాటుకు కూడా ట్రంప్ సంసిద్ధత వ్యక్తం చేశారు. సదరు ఆర్థికవేత్త తన కాలమ్మలో, కొన్ని ప్రసంగాల్లో చెప్పిన మాటలు నిజమువ టాన్ని ఛానల్ ప్రజంటర్ ప్రస్తావించినప్పుడు, మరో ఆసక్తికర వ్యాఖ్యను ఆ నిపుణుడు చేశారు. అమెరికా ప్రజల్లో దిగువ స్థాయిలో ఉన్న అత్యధికుల్లో అనంత్యప్రియ పెరిగిపోయిందని సంపన్నుల ఆదాయాలు పెరుగుతుంటే, విదేశాల నుంచి వచ్చిన ప్రతిభావంతులకు మెరుగైన అవకాశాలు లభిస్తూ తమకంటే తలనరి ఆదాయం ఎక్కువగా ఉంటే, తాము మాత్రం భవిష్యత్తు ఎలా ఉంటుందోనని ఆందోళన చెందాల్చి వస్తోందని భావిస్తున్నారన్నారు. ఈ పరిస్థితుల్లో యథాతథ స్థితిని బద్దలు కొట్టేందుకు ఒక అంతరాయం లేదా స్పృజనా త్వక విధ్వంసంలాంటి చర్య అవసరమనటంలో సందేహం లేదన్నారు. అయితే.. దేమోక్రాటిక్ పార్టీ తమ సహజ భావ జాలానికి దూరమై, ఆయావర్గాల సమస్యల్ని గుర్తించకపోగా, మార్పు అవసరాన్ని పట్టించుకోవడంతో దుందుడుకు వ్యాపార స్వభావమున్న ట్రంప్ దాన్నే అవకాశంగా మలచు కున్నారన్నారు. స్థల్భతను చెదరగొట్టే తన మాటలు, చేతలు, పోకడలతో ‘విదేశాల్లో సైనిక ఆవరేషన్లకన్నా’ (ఇరాన్ సైబింకర్ బ్లస్టర్ బాంబ్ ను కూడా అదే రకంగా, వ్యాపార త్వకంగా ఉపయోగించారు) ఆర్థికాభివృద్ధి, ఉపాధి అవ కాశాలు మిన్న’ అమెరికాను తిరిగి గొప్ప దేశంగా మార్చటం

(మేగా) తమ ప్రాధాన్యత వంటి వాగ్దానాలతో దేమోక్రాటిక్ కంచుకోటులతో పాటు అనిశ్చిత రాప్రోల్లో కూడా అలవోకగా ట్రంప్ మెజారిటీ సాధించారు.

అయితే ఒక స్పృజనాత్మక అంతరాయాన్ని స్పష్టించి దేశంలో అన్ని పర్మాలకూ ఆర్థిక భరోసా ఇచ్చేందుకు భారీ టారిఫ్టలతో యుద్ధం చేసి ప్రపంచదేశాలను అతలాకుతలం చేయటం కంటే.. ప్రభుత్వ జోక్యొన్ని తగ్గించి ఆర్థిక అవకాశాల్ని విస్తరించే సానుకూల చర్యల్ని చేపట్టి ఉంటే ట్రంప్ ఎక్కువ ఘలితాలు సాధించి ఉండేవాడని ఆ విశ్లేషకుడు తెలిపారు. బైడెన్ ప్రభుత్వ నిప్పియా ధోరణల వల్ల దేశంలో సాధారణంగా పదిలక్షల దాకా వచ్చే అక్రమ వలసల సంఖ్య పాత్రిక లక్షలదాకా పెరిగిందని, ట్రంప్ కరిన చర్యలతో అది అయిదు లక్షలకు తగ్గిందన్నారు. ఇలాంటి చర్యలూ విదేశాల్లో యుద్ధాలకు మొత్తం మీద దూరంగా ఉండటం వంటి వాటికి తోడు ప్రతిభను ప్రోత్సహించటంలో ప్రభుత్వ పాత్రను సమర్థంగా నిర్వహిస్తూ, ఆంక్షల అవరోధాలను పూర్తిగా తొలగించి ఉంటే అమెరికా యథాతథస్థితిని బద్దలు కొట్టి అభివృద్ధిలోని కొత్త దశలోకి ప్రవేశించగలిగేదన్నారు. టారిఫ్టల యుద్ధం వల్ల చివరికి మొదటి రెండు అగ్రరాజ్యాలు అమెరికా, చైనా ఒకరినొకరు దెబ్బ తీసుకుని, మిగతా ప్రపంచం పుంజుకున్నా ఆశ్చర్య పోస్తున్నారన్నారు.

ట్రంప్ టారిఫ్టలు లేకుంటే జర్మనీ సహ చాలా దేశాలు స్ప్యాపలంబన మీద దృష్టి పెట్టేవి కావని, ట్రంప్ వ్యాపార వల్ల ‘మేగా’ సంగతేమాకానీ, మిగతా ప్రపంచం స్వయం సమృద్ధి కోసం వేగంగా చొరవ తీసుకుంటోందన్నారు. ప్రభుత్వాన్ని తగ్గించటానికి చేసిన ప్రయత్నాన్ని ‘డోట్’ రూపంలో కేవలం ప్రభుత్వద్వేగులకే పరిమితం చేసి, అది కూడా సంస్కరణల కంటే తొలగింపులు, ఖర్చు తగ్గింపుల ఉద్యమం మార్చ టంతో అశించిన ఘలితాలు రాకపోగా, కొన్ని సందర్భాల్లో కీలక ఉద్యోగుల్ని సైతం తొలగించి చేతలు కాల్చుకోవాల్చి వచ్చిందన్నారు.

ఇప్పుడు భారతే విషయానికి వద్దాం.

అమెరికాతో పోలిస్టే ప్రభుత్వ అంక్షలను, పాత్రను తగ్గించటానికి భారతే చేయాలింది ఎంతో ఉంది. కనీసం వ్యాపార కాంట్రాక్టులను సక్రమంగా అమలు చేయటానికి అవసరమైన చట్టబడ్డపాలన కొరవడటం, నిర్మాణ అను

మతులకు నెలలు తరబడి సమయం పట్టడం వంటి కారణాలవల్ల మన దేశంలో ఈజ్ ఆఫ్, స్టీడ్ ఆఫ్ దూయింగ్ బిజినెస్ కి చాలా సమయం పడుతోంది. కొన్ని రకాల అవకతవకలు, రాజకీయ జోక్యం వల్ల ప్రపంచ బ్యాంకు 'ఈజ్ ఆఫ్ దూయింగ్' బిజినెస్ ర్యాంకుల్ని నిలుపు చేసింది గానీ, చిట్టచివరగా బ్యాంకు ప్రకటించిన 2020 సంవత్సరంలో భారత కి 190 దేశాల మధ్య 63వ ర్యాంకు లభించింది.

సులభతర వాణిజ్యానికి మన దేశంలో అధికార యంత్రాంగం అలసత్వం, అసమర్థత, వలుసకాలం నాటి ఆధిపత్య ధోరణి ఒక పెద్ద కారణం అయినా.. ఎన్నికల్లో అక్రమ వ్యయ అవిసీతి కోసం రాజకీయ నాయకులు అనవసర, కాలం చెల్లిన అంకుల్ని, నిబంధనల్ని, చట్టాల్ని కొనసాగించటం, కాంట్రాక్టులు వంటి వాటి నుంచి కమీషన్లు గుంజటం, రాజకీయం బ్యారోక్సీ తరచూ లాలూచీ పడటం వంటి కారణాలేన్నే ఉన్నాయి. 2014లో తాను తొలిసారి ప్రమాణ స్వీకారం చేసినప్పుడు 'కనిష్ఠ ప్రభుత్వం గరిష్ట పాలన' అని ప్రధానమంత్రి నరేంద్రమౌద్ది పిలుపునిచ్చినపుటికీ, 'జన విశ్వాన్' పేరుతో కొన్ని కాలం చెల్లిన చట్టాల్ని, నిబంధనల్ని తొలగించినపుటికీ పెద్దగా మార్కేమీ రాలేదు. 'మేకిన్ ఇండియా' ప్రగతే ఇందుకు నిదర్శనం. ఈ నేపథ్యంలో జనవిశ్వాన్ 2.0 ద్వారా సులభతర వాణిజ్యాన్ని ప్రోత్సహించేందుకు మోది ప్రభుత్వం దీర్ఘులైజేషన్ కమిషన్ ఏర్పాటును ప్రకటించింది.

2025 జనవరి నుంచి ఇందుకు కసరత్త ప్రారంభించగా, 'ఎకనామిక్ టైమ్స్' ఆధ్వర్యంలో ఇటీవల జరిగిన ప్రపంచ వాణిజ్య సమేళనంలో ప్రధాని మోది బిజినెస్ టైకూన్ సమక్కంలో 2.0ను ప్రకటించారు.

సమాజంలో ప్రభుత్వ జోక్యం తక్కువగా ఉండాలని నాస్థిర సంకల్పం. దీని కోసం ఒక కమిషన్ ను ఏర్పాటు చేయ నున్నాం. వ్యాపారం చేయటానికి భయపడే పరిస్థితి బదులు సులభంగా వ్యాపారం నిర్వహించేలా మా విధానాలున్నాయి. వివిధ రంగాల్లో ప్రభుత్వ జోక్యాన్ని మరింత తగ్గించేందుకు జన విశ్వాన్ 2.0 ద్వారా మరిన్ని చర్యలు చేపడుతున్నాం. వికసిత భారత్ లక్ష్మీ సాధనకు ప్రయివేటు రంగం పాత్ర కీలకం. అఱు ఇంధనం, టెలికాం, లాజిస్టిక్స్ యారీ, అంతరిక్షం, బ్యాంకింగ్, వాణిజ్యపరమైన గనుల తవ్వకాలు, విద్యుత్ పంపిణీ, రిటైల్ తదితర రంగాల్లో పెట్టబడులకు అవకాశం కల్పిస్తున్నాం.

నాలుగోతరం పారిశ్రామిక విషయంలో మన దేశం చురుకైన పొత్త పోషిస్తుంది' అని ప్రధాని పేర్కొన్నారు. ఈ మేరకు ఇటీవల యూనియన్ ప్రభుత్వం అధికారిక ప్రకటన సైతం

జారీ చేసింది.

ప్రస్తుతమున్న ఆర్టీఐ, సెబీ, ట్రాయ్, సీకిఆర్స్‌లతో పాటు కొత్త దీర్ఘులైషన్ కమిషన్ పని చేస్తూ.. ప్రయివేటు పెట్టు బదులను పెంచేందుకు అనుమతులు, ఇతర నిబంధనల అవరోదాలను తొలగిస్తుంది. అనవసర చట్టాలు తొలగించేందుకు సిఫార్సు చేస్తుంది. దీనివల్ల వివిధ శాఖల అధికారుల పద్ధతిష్టులు, ఎక్కువ పన్నుభారం, కలిన కార్బూక చట్టాలు నుంచి స్టోర్ప్ లు, చిన్ మధ్యతరపో పరిశ్రమలకు ఊరటు లభిస్తుంది. ఈ రకమైన వెసులుబాటు వల్లే చైనా, జపాన్ వంటి దేశాలు వేగంగా పారిశ్రామిక పురోగతి సాధించ గలిగాయి. దీర్ఘులైజేషన్ కమిషన్ వల్ల భారత్లో రిటైల్, జన్మార్నెన్, ఈ-కామర్స్ లో విదేశీ ప్రత్యేక పెట్టబడులు పెరుగుతాయిని అంచునా. దేశవ్యాప్తంగా రాష్ట్రాల నిబంధనల మధ్య ఉన్న అంతరాలను తొలగించి ఒకే తరపో పద్ధతిష్టు అనుసరించేలా, తద్వారా వ్యాపార నిర్వహణ సులభంగా జరిగేలా కమిషన్ చర్యలు తీసుకుంటుంది.

విమర్శకుల పొచ్చరిక

అయితే దీనివల్ల ప్రజలు ఎన్నుకోని ఓ వ్యవస్థ రాష్ట్రాల మీద పెత్తనం చేసి ఫెడరలిజాన్ని బలహీనపరుస్తుందని, మార్కెట్లు విఫలమైనప్పుడు 2008లో వచ్చిన తరపోలో ఆర్థిక సంక్షోభం వస్తుందని విమర్శకులు పొచ్చరిస్తున్నారు.

కొందరు వ్యక్తులు కమిషన్ నీ తేలిగ్గా ప్రభూతిం చేయ గలరని, దీనివల్ల పర్యావరణపరమైన నష్టంతో పాటు పనిచేసారిలో 80శాతం మంది దాకా అసంఘటిత రంగాల్లో ఉన్న మన దేశంలో.. కార్బూకులు, కొనుగోలు దారులకన్నా, పెట్టబడిరారులు ఎక్కువ లాభపడే అవకాశ ముందంటున్నారు. సంస్థలు ఉపాధి సృష్టికన్నా సంపద సృష్టికి ఎక్కువ ప్రాధాన్యతనిచ్చి, అందుకోసం సాంకేతికతలు, ఉన్నతోద్యోగుల సామర్థ్యం మీద ఎక్కువ ఆధారపడతా యన్నారు. ఉపాధి లేని వ్యాధిని మన దేశంలో చాలా ఏళ్ళగా చూస్తున్నామని, తాత్కాలికంగా, కాగితం మీద బాగు స్వత్తు కనిపించినా ఏడాదికి కోటిమంది దాకా కొత్తగా ఉద్యోగాల కోసం మార్కెట్లోకి వసున్న యువ భారత్లో ఇది పలురకాల సమస్యల్ని సృష్టిస్తుందంటున్నారు.

జవాబుదారీతనంతో అవసరం

మన దేశంలో రెగ్యులేషన్ సంస్కరణలు అవసరమని, అయితే పార్లమెంటుకు కూడా జవాబుదారీ కాని దీర్ఘులైషన్ పద్ధతిలో, పొరులకు జీవన భద్రత కల్పించే తన మౌలిక బాధ్యతల నుంచి ప్రభుత్వం తప్పించుకునే రీతిలో కాదని ప్రజాస్వామ్యయుతంగా చర్చించి, జవాబుదారీతనంతో సంస్థాగత ఏర్పాటు చేయాలని విమర్శకులు సూచిస్తున్నారు. ★

మరో మహామృతిని ఎదురొక్కేలూ...

ప్రపంచం కొవిడ్ వంటి మరో మహామృతి ముంగిట ఉందని, ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ (డబ్బ్లూపోచ్ ఓ) డైరెక్టర్ జనరల్ పొష్టరించారు. ఆ సంక్షోభం రేపు వస్తుందా, మరో ఇరవయ్యేళ్ల తర్వాత వస్తుందా అన్న విషయం చెపులేంగానీ, రావటం భాయమన్నారు. ఈ నేపథ్యంలో ప్రపంచ దేశాలన్ని కలిసికట్టగా ఆ సంక్షోభాన్ని ఎదురోప్పాలని పిలుపునిచ్చారు. డబ్బ్లూపోచ్ ఓ 'ద ప్యాండమిక్ ట్రీటీ' సందర్భంగా సమా వేశంలో మాట్లాడుతూ, ఇదో మొక్కుబడి ఒప్పందం కాకుండా దేశాలు చిత్తశుద్ధితో అమలుకు కృషి చేస్తేనే మానవాళిని, అభివృద్ధిని కాపాడుకోగలమన్నారు. ఈ సందర్భంగా 'పబ్లిక్ హెల్థ్ ఫోండేషన్ ఆఫ్ ఇండియా', 'ఇండియన్ స్కూల్ ఆఫ్ పబ్లిక్ హెల్సీ' డిస్ట్రింగ్యూషన్ ప్రాఫెసర్ కె.ట్రీనాథ్ రెడ్డి 'ది హిందుస్ట్రీస్ టైమ్స్' లో రాసిన వ్యాసమిది. తెలుగు సేతను సాక్షి ప్రమరించింది. ఆ వ్యాసం 'జనబలం' పాతకుల కోసం: కొవిడ్ వంటి మహామృతిని మరింత సమర్థంగా ఎదురుచొందుకు ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ నేత్తుత్త్వంలో ఏపిల్ 16న ఈ మేరకు 'ద ప్యాండమిక్ ట్రీటీ' పేరుతో ఒప్పందం కుదిరింది. డబ్బ్లూపోచ్ ఓ నేత్తుత్త్వంలో కుదిరిన రెండో అంతర్జాతీయ ప్రజారోగ్య ఒప్పందం ఇది. 2003లో 'ఫ్రైమ్ వర్క్ కన్సెసన్' ఆన్ టూబాకో కంట్రోల్ చర్చల్లో నేను భారతకు ప్రాతినిధ్యం వహించాను. పొగాకు నియంత్రణకు సంబంధించిన ఈ ఒప్పందాన్ని అమెరికా, జపాన్, అర్జెంటీనా వ్యతిరేకించినా, యూరోపియన్ యూనియన్ తటపటాయించినా చివరకు వాణిజ్య ప్రయోజనాల కంటే

ప్రజారోగ్యమే ముఖ్యమని గుర్తించారు. 'ద ప్యాండమిక్ ట్రీటీ' విషయంలో వాణిజ్య ప్రయోజనాలు కొందరి ప్రాధాన్యంగా ఉండింది. ఘలితంగా ఈ ఒప్పందంపై నాలుగేళ్లగా చర్చలు, వారప్రతివాదాలూ నడిచాయి. కొవిడ్ వంటి మహామృతి విషయంలో ఎదురైన వైఫల్యాలను మాత్రం ప్రపంచ దేశాలన్నీ గుర్తించాయి. వివత్తర పరిస్థితుల్లో దేశాల మధ్య మరింత సమన్వయం, సహకారం అవసరమనీ, వట్టి మాటలు, సంఖ్యీభావాలతో ప్రయోజనం తక్కువేసే ఆర్థం చేసుకుని అందుకు తగ్గట్టగా ఒక ఒప్పందం అవసరాన్ని కూడా గుర్తించాయి. వాస్తవానికి ఈ ఒప్పందం గత ఏడాదే అమల్లోకి రావాల్సింది. ఒప్పంద ప్రతిలోని భాష విషయంలో కొన్ని దేశాలు విభేదించటంతో ఈ ఏడాదికి పొడిగించాల్సి వచ్చింది.

ధనిక దేశాల మొండిపట్లు

'ద ప్యాండమిక్ ట్రీటీ' ఏడాది క్రితమే కుదరకపోవటానికి రెండు ప్రధానమైన అంశాలు కారణం. ప్రపంచం మొత్తానికి టీకాలు, మందులు, టెక్నాలజీలు అందరికీ సమానంగా అంబుటులో ఉండేలా హామీ పొందటం ఒకట్టుతే - ప్రమాదకరమైన సూక్ష్మజీవులను మొట్టమొదట గుర్తించిన దేశం దాన్ని ఇతర దేశాలతో పంచుకోవటం (టీకా, మందులాపై ప్రయోగాలు, నిర్ధారణ పరీక్షల అభివృద్ధివంటి వాటికోసం) రెండో విషయం. ధనిక దేశాలు తమ ఫార్మాకంపెనీల ప్రయోజనాలను కాపాడుకునేందుకు ఈ విషయాలపై పేటెంట్ హక్కులను రక్కించుకునే ప్రయత్నం చేశాయి.

ఆదే సమయంలో తమకు టీకాలు, మందులు, పెక్కాలజీలు అందుబాటు ధరల్లో ఉండేలా చూడాలని వేద, మధ్యస్థాయి దేశాలు పట్టబట్టాయి. హనికారక సూక్ష్మజీవులను ఇతర దేశాలతో పంచుకుంటున్నందుకు, క్లినికల్ ట్రియల్ ద్వారా తమ జనాభాల్లో టీకా, మందులను ప్రయోగించి చూస్తున్నందుకు తమకు ఈ వెనులుబాటు కల్పించాలని కోరాయి. ఈ వైరుధ్యం కారణంగా చర్చలు దీర్ఘకాలం కొనసాగాయి.

ఒప్పందంలోని పదాలను కూడా అందరికీ ఆమోద యోగ్యమైన రీతిలో మార్చాల్సి వచ్చింది. చివరకు ఈ 2 వివాదాస్పద అంశాలను కాన్ఫరెన్స్ ఆఫ్ పార్టీస్ సమావేశాల్లో చర్చలు కొనసాగించాలని నిర్ణయించారు. మే 19న వరల్డ్ హెల్ప్ అసెంబ్లీ ప్లీసరీ సమావేశంలో ఈ ట్రీటీ అమలును ఆమోదించారు. షైర్మా కంపెనీల ప్రయోజనాలను కాపా దేందుకు ధనిక దేశాలు ఎంత మూర్ఖంగా బేరా లాడాయి అంటే సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని పంచుకునే విష యంలో ‘పరస్పర అంగీకారం ఆధారంగా’ అన్న వాక్యాన్ని ‘స్వచ్ఛంద పరస్పర అంగీకారం’ అని మార్చేంతపరకూ ఒప్పుకోలేదు.

సానుకూలతలు

కొవిడ్ సమయంలో ధనిక దేశాలు టీకాలను నిల్వ చేసుకున్న దాఖలాలు ఇంకా తాజాగానే ఉన్నాయి. టీకాలు అందుబాటులో లేనిచోట్లు కొవిడ్ వైరస్ వేగంగా రూపొంతరం చెందిన విషయం తెలిసిందే. ఒక్క విషయమైతే స్వప్సం. ద ప్యాండమిక్ ట్రీటీ విషయంలో ఎన్ని భేదా భిప్రాయాలు ఉన్నా 193 దేశాలు కొన్ని కీలకాంశాల విషయంలోనైతే ఏకాభిప్రాయానికి వచ్చాయి. కొవిడ్ వంటి మహామార్గులు ప్రబలుతున్న సమయంలో సమాచారాన్ని వేగంగా, తగిన సమయంలో పంచుకోవాలన్నది వీటిల్లో ఒకటి.

అలాగే టీకాలు, మందులు, వ్యాధి నిర్ధారణ పరీక్షల తయారీ దారులు తామ ఉత్సత్తిలో కనేసం 20శాతాన్ని అందుబాటు ధరల్లో డబ్బుపొచ్చెంకు అందించాలన్నది రెండోది. వ్యాధిని సమర్థంగా ఎదుర్కొనేందుకు అవసరమైన సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని పంచుకోవటం మూడోది. మాస్కులు, పీపీటీ కిట్లు వంటి వాటి సరఫరా, లభ్యతల విషయంలో డబ్బుపొచ్చెంకు పర్యవేక్షణ అధికారం దక్కటం ఒక విశేషం. ఈ ఒప్పందం కొవిడ్ లాంటి మహామార్గుల నివారణపై కూడా దృష్టి పెడుతుంది. వన్ హెల్ప్ పద్ధతిని అనుసరించాలని సూచిస్తోంది. భాగోళికంగా వేర్చేరు ప్రాంతాల్లో పరిశోధనలు చేపట్టాలనీ, ప్రమాదకర సూక్ష్మజీవులు పరిశోధనకు అందుబాటులో ఉండేలా జాగ్రతలు తీసుకోవాలనీ, మందులు, ఇతర ఆరోగ్య సంబంధిత ఉత్పత్తుల తయారీకి సంబంధించిన సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని పంచుకోవాలని కూడా ఈ ఒప్పందం ప్రస్తుతిస్తోంది.

అంతేకాకుండా అంతర్జాతీయ స్థాయిలో వేర్చేరు రంగాలకు చెందిన నిపుణులను ఆరోగ్య ఆత్మవసర పరిస్థితులకు దీటుగా స్వందించేలా సిద్ధం చేయాలని, ఈ కార్బూకలపాలకు అవసరమైన ఆర్థిక వనరుల సమన్వయానికి, ఆరోగ్య వ్యవస్థలను బలంపేతం చేసేందుకూ, అంతర్జాతీయంగా సప్లై చెయిన్, లాజిస్టిక్స్ నెట్ వర్క్ ఏర్పాటుకు చర్యలు తీసుకోవాలని నిర్దేశించింది.

ప్రజారోగ్యం విషయంలో దేశాలకు ఉన్న సార్వభౌమ అధికారాలను గుర్తించే ఈ ఒప్పందం, అందులోని అంశాలు ఏ రకంగానూ డబ్బుపొచ్చెంకు ఇస్తున్న ఆదేశాలుగా భావించరాదని స్వప్సం చేస్తోంది. దేశీ విధానాలు, కార్బూకమాలను మార్చుకోవాలిన అవసరమూ లేదని తెలిపింది. అంటే ప్రయుక్తికుల నిలిపిపేత, టీకాలు తప్పనిసరి చేయటం, వ్యాధి నిర్ధారణ పరీక్షలు చేపట్టటం వంటివి.

నిపుణుల ఆమోదం

ఈ ఒప్పందం ఆమోదం పొందబంపై నిపుణులు కూడా హర్షం వ్యక్తం చేస్తున్నారు. ప్రజారోగ్య చట్టాల విషయంలో నిపుణుడైన అమెరికా న్యాయవాది లారెన్జ్ గోస్టిన్ దృష్టిలో ఈ ఒప్పందం ఒక ఘన విజయం. ఒప్పందంపై విమర్శకులు కూడా లేకపోలేదు. అమెరికా అధ్యక్షంగా బైడెన్ ఉండగా, రిపబ్లికన్ పార్టీ నేతలు, ఒక వర్గం మీడియా వ్యాఖ్యాతలు.. అమెరికా ఈ చర్చల్లో పాల్గొనటాన్నే తప్పవట్టారు.

డబ్బుపొచ్చెంకు అమెరికా సార్వభౌమప్పంలో జోక్యం చేసుకుంటోన్దిని ఆరోపిస్తూ ముసాయిదా ఒప్పందాన్ని తిరస్కరించారు. వాటిజ్యం, పర్యాటక రంగాలపై దీని ప్రభావంపై అందోళన వ్యక్తం చేశారు. డబ్బుపొచ్చెంకు ప్రపంచ ప్రభుత్వంగా మారే ప్రయత్నం చేస్తోందని ఆరోపించారు. అయితే అధికారంలోకి వచ్చిన తర్వాత డబ్బుపొచ్చెంకు నుంచి ట్రింప్ వైద్యాల గటంతో ఈ ఒప్పందంపై చర్చలు వేగవంతమయ్యాయి. ఇచ్చిపుచ్చుకునే ధోరణితో సాగాయని కూడా చెప్పాలి.

ఇక్కడ ఒక కీలక విషయం గురించి చెప్పుకోవాలి. ఒప్పందాన్ని ఆమోదించిన దేశాల జాబితాలో అమెరికా లేకపోవటం హనికారక సూక్ష్మజీవులపై ప్రపంచవ్యాప్త నిఫూ అన్న అంశాన్ని బలపీనపరిచేదే. సాంకేతిక పరిజ్ఞాన మార్పిడి కూడా ఎంతపరకు సాధ్యమవుతుందన్నది చూడాలి. కాబట్టి ఆయా దేశాల స్థాయిలో వనరుల నిర్మాణం, ప్రాంతీయ స్థాయిలో సహకారం వంటి ఇతర మార్గాలను అన్వేషించాల్సి ఉంటుంది. అంతర్జాతీయ స్థాయి సహకారం అంతర్జాతీయ సంఘం కూడా అవసరమవుతుంది. ప్యాండమిక్ ట్రీటీ ఈ దిశగా వెళ్లేందుకు తగిన చోదకశక్తిని ఇస్తోంది!

ప్రభుత్వ వైద్యంలై ప్రజలకు అనుమతి కల్పించాలి

నేను రాను బిడ్డో.. సర్కారు దవాభానకు ..అనే పాట ఏక తరబడి సజీవంగా ఉంది. అయితే ఆ పరిస్థితిలో మార్పు వచ్చింది. ఇప్పటికీ అనేక సమస్యలు ఉన్నా.. తెలంగాణ రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ప్రభుత్వ దవాభానాల్లో పరిస్థితి చాలా వరకు మెరుగుపడింది. చాలా ఆస్పుత్రుల్లో మెర్గాన వైద్యం అందు తోంది. ఈ సేవలను ఉపయోగించుకోమని చేయాల్సిన ప్రచారాన్ని అటు ప్రభుత్వం కానీ, అధికార యంత్రాంగం గానీ చేయడం లేదు. ఏదైనా అనుకోని ప్రమాదమో.. అనారోగ్యానికో గురైతే వార్డు మెంబర్ నుంచి ముఖ్యమంత్రి దాకా కార్బోరేట్ ఆస్పుత్రుల్లో చేరిపోతున్నారు.

దీనివల్ల ప్రజలకు ఎలాంటి సందేశం అందుతుందో అర్థం చేసుకోవచ్చు. ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులు బాగుపడ్డాయని చెప్పే రాజకీయ నాయకులను.. మీకు పనికి రాని వైద్యం మాకు పనికి వస్తుందా? అని ప్రజలు సూటిగా ప్రశ్నిస్తున్నారు. ఈ ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పాల్సిన బాధ్యత ప్రజాప్రతినిధులు ప్రభుత్వ అధికారులదే.

ఈ ఏడాది జూన్ 30 నుండి జూలై 4 వరకు ఐదు రోజులు తెలంగాణలోని మెదక్, నల్గొండ, వరంగల్, కరీంనగర్, అదిలాబాద్, నిజమాబాద్ ఉమ్మడి జిల్లాలలో లోకసభల్ ఉద్యమ సంస్థ, ఫౌండేషన్ ఫర్ డెమెక్షటిక్ రిఫార్మ్(FDR) ఆధ్వర్యంలో సర్వే జరిగింది. లోకసభల్ ఉద్యమ సంస్థ ఉభయ తెలుగు రాష్ట్రాల సమస్యలక్రత బండారు రామ్య హాన్రావు ఆధ్వర్యంలో FDR సంస్థ యువ బృందం సుమేధ, లిఫిత, ఉద్యోగందం ఆరు జిల్లాల్లో పర్యాటించింది.

గ్రామాల్లోని ఆరోగ్య ఉప కేంద్రాలు, ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రం, ఏరియా ఆసుపత్రి, కమ్యూనిటీ ఆసుపత్రి, జిల్లా ఆసుపత్రుల వరకు ప్రతి జిల్లాలో సందర్శించాము. పట్టణాలలో బస్టీ దవాభాన మొదలుకొని పట్టణ ఆరోగ్య ఉప కేంద్రాలు, పట్టణ ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు ఆసు పత్రులను సందర్శించాం. ఆస్పుత్రుల్లోని పేషంట్లు, మెడికల్ సిబ్బంది, డాక్టర్ వరకు అభిప్రాయ సేకరణ చేశాం. ఆయాఆసుపత్రుల్లో అందుబాటులో ఉన్న వసతులు, ప్రభు

త్వం అందిస్తున్న వైద్య సేవలతో పాటు అక్కడ అవసరమైన వసతులు, ఇంకా అందాల్సిన సేవలను ఒక సర్వే ఫారంలో నమోదు చేసుకున్నాం.

మేము ఒక్కాక్క ఆసుపత్రి సందర్శించిన సందర్శంలో ఒక్కాక్క రకమైన అనుభవం ఎదురైంది. లోకసభల్ చేస్తున్న పని మంచిది అని అభినందించిన వారు ఎక్కువ మంది ఉంటే ‘ఈ సర్వే తో మీకేంటి పని, మా ఆస్పుత్రులో ఈ సర్వే చేయునివ్వం’ అంటూ కొందరు ఉద్యోగులు దురుసుగానూ వ్యవహరించారు. ఆస్పుత్రులోకి రానివ్వమని భరాకండిగా చెప్పిన వారు కూడా కొందరు ఎదురయ్యారు. తెలంగాణలోని ప్రతి ఆరోగ్య కేంద్రం, ఆసుపత్రి ఎన్నో సవాళ్లను ఎదురొంటుంది. కానీ 2018 నుండి 2023 వరకు అలాగే ఇటీవల నియామకమైన యువ డాక్టర్లు సిబ్బంది పనితీరును గమనిస్తే చాలా ఆశావహ దృక్పథం కనిపించింది. ప్రభుత్వ ఆస్పుత్రులను కాపాదుకోవాలి ప్రజారోగ్యాన్ని రక్కించాలి అనే తపన వాళ్లో కనిపించింది. ఒకనాటి ఆరోగ్య కేంద్రాల నుండి ఆసుపత్రుల వరకు ఉన్న వసతులు చాలా బాగుపడ్డాయి. అలాగే సౌకర్యాలు కూడా మెరుగయ్యాయి. పలు రక్త పరీక్షలు ఇతర సేవలు ఈ ఆసుపత్రులలో అందుబాటులోకి వచ్చాయి. ఉదయం నుండి మధ్యాహ్నం వరకు వచ్చిన రోగులకు అవసరమైన పరీక్షలు నిర్వహించి అక్కడే కొన్ని ఏర్పాట్లు ఉన్నచోట రిపోర్టులు పది నిమిషాలలోనే ఇస్తున్నారు. కొన్ని శాంపిల్స్ ను జిల్లా కేంద్రంలో ఉండే టీ హబ్కు పంపుతున్నారు. రిపోర్టులు సంబంధిత పేపెంట్ల ఫోటోకు చేరుతున్నాయి.

అందుబాటులో ఉన్న సాంకేతికతను ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులో అర్థుతంగా వినియోగించుకుంటున్నారు. ప్రతి పేపెంట్ దగ్గర ఆధార్ కార్బు సేకరించి వారికి ఒక మెడికల్ ప్రాప్లై తయారు చేస్తున్నారు. మేము ఉదయం పూట సందర్శించిన ఆరోగ్య ఉపకేంద్రం, బస్టీ దవాభాన నుండి మొదలుకొని ఆన్ని ఆసుపత్రులలో గుమిగూడిన రోగులను మేము ప్రత్యక్షంగా చూశాం. ఒకనాటితో పోలిస్ట్ గ్రామీణ వైద్య

నేవలు మెరుగుయ్యాయని చెప్పడానికి ఆ ఆనుపత్రులకు వచ్చే అవట పేశంట్స్ సంబు ఒక మంచి దృష్టింతం. ఆర్థికంగా వెనుకలడిన వారు, ఆర్థిక స్థితి మెరుగ్గా ఉన్న వివిధ సామాజిక వర్గాలకు చెందిన వారు ఈ ఆనుపత్రులను బాగా ఉపయోగించుకుంటున్నారు. మనం చెల్లించే పన్నుల డబ్బులతో ప్రజాధనంతో నడిచే ఆనుపత్రులను మనం ఉపయోగించుకోకుంటే ఇంకా ఎవరు ఉపయోగించు కుంటారన్న పేశంట చైతన్యం మమ్మల్ని ఆశ్చర్యపరిచింది. ప్రభుత్వం ఇంత బాగా చేస్తున్నా కూడా దీనికి తగినంత ప్రచారం లేదని కొందరు ఆవేదన వెలిబుచ్చారు. రాజకీయ నాయకులకే కార్బోరేటు ఆనుపత్రులు ఉండడంవల్ల ప్రజారోగ్యాన్ని నిర్వహిం చేస్తున్నాయని కొందరు సామాజిక కార్బోక్రూలు మాకు ఫిర్యాదు చేశారు. కుక్కను చంపాలంటే పిచ్చికుక్కగా ముద్ర వేయాలనే సామెతను ఉటంకిస్తూ ప్రజా ప్రతినిధులకు అధికారులకు ప్రభుత్వ ఆనుపత్రుల లో మెరుగైన సౌకర్యాలు ఉన్నాయని చేపే బదులు తప్పుడు ప్రచారం చేస్తున్నారని మరికొందరు మాతో అభిప్రాయం పంచుకున్నారు. కొందరు అధికారులు కార్బోరేట్ ఆనుపత్రుల యాజమాన్యాలు దయాగ్రహణిక్ సెంటర్ల నిర్వహకులు ప్రభుత్వ ఆనుపత్రులలో ఉన్న ఎక్స్‌ మిషన్, స్టోర్స్ లాంటి మిషనరీని కావాలని చెడగొడుతూ ఆ సేవలను బయట డబ్బు ఇచ్చి పొందాలని ప్రోత్సహిస్తున్నారనే చీకటి కోణం కూడా మాకు కనిపించింది. చాలాచోట్ల అద్భుతమైన మిషనరీ ఉన్న కూడా వాటిని నిర్మాణచడానికి అవసరమైన సిబ్బంది లేకపోవడం కూడా కనపడింది. వేల కోట్ల రూపాయలు వెచ్చించి ఆ మిషనరీలు కొని దాన్ని వాడకపోవడం వల్ల నిరుపయోగంగా మారిపోయాయి. ఆనుపత్రుల భవనాలు ఇతర మాలిక సౌకర్యాలు ఎంత బాగా అభివృద్ధి అయినా కూడా కొన్ని ఆనుపత్రులలో అవసరమైన డాక్టర్లు సిబ్బంది లేకపోవడం కూడా మరొక లోపం. కానీ ప్రస్తుతం పని చేస్తున్న సిబ్బంది డాక్టర్లు అరకొరగా ఉన్న కూడా పూర్తి సమయం కేటాయిస్తూ నేవలు అందించడం కూడా ప్రశం సనీయం.

అంగన్వాడీ ఆశా వర్గద్ద సేవలు అమోఘం

అంగన్వాడీలో ఇచ్చే పోషకాహిరం ప్రజారోగ్యానికి అవ సరమైన బలాన్ని ఇస్తుంది. కానీ గ్రామీణుల అవగాహన లోపంతో ఆహారం స్వీకరించే క్రమంలో ప్రజల చైతన్యం లోపించడం వల్ల వెనుక బడింది. అయినా సరే అంగన్వాడీ టీచర్లు ఆయాలు ఆ గ్రామాలలో ఉన్న చిన్నపిల్లలతో సహ గర్భిణీ ట్రైలకు పోషక ఆహారం అందించడంలో గణియైమైన సేవలు అందిస్తున్నారు. ఇక గ్రామాల ప్రజలకు ఆనుపత్రులకు అనుసంధానం చేసే ఆశా వర్గద్ద సేవలు మెరుగుగా ఉన్నాయి. జీతాలు తక్కువైనా, పని భారం ఎక్కువైనా తమ తమ వ్యక్తిగత కుటుంబ సమస్యలు ఉన్న కూడా గ్రామీణ ప్రజారోగ్యంపై వారు పెట్టిన శశ్శ మమ్మల్ని ఆశ్చర్య పరచింది. గ్రామాలు పేదల బస్టీలలో ఉన్న పేదలను రోజుా పలకరిస్తూ వారి అనారోగ్య సమస్యలను తెలుసు కుంటూ ఎప్పుకెళ్ళపు ప్రాథమిక అరోగ్య కేంద్రానికి సమాచారం ఇచ్చే ఆశా వర్గద్దు వారి జీవితంలో అనేక చీకటి కోణాలు చవిచూస్తున్నారు. ప్రతి నెల మొదటి మంగళవారం ఆయా ప్రాథమిక అరోగ్య కేంద్రాలు పట్టణ ఆరోగ్య కేంద్రాలలో జరిగే ఆశా వర్గద్ద సమావేశంలో అనేక విష యాలు చర్చించి కొత్త కార్బోక్రూలను తీసుకొని మళ్ళీ గ్రామాలకు వెళ్లి ఆశ వర్గద్దు తమ సేవలు అందిస్తున్నారు. మేము తిరిగిన 6 జిల్లాలలో వివిధ రోజులలో జరిగిన ఆశ వర్గద్ద సమావేశంలో పాల్గొని వారిని అభినందించి వారితో మాట్లాడి వారు మరింత నిబధ్యతతో పని చేసే ప్రోత్సహం ఇచ్చాము. అలాగే యువ డాక్టర్లతో కలిసి అనుభవం కలిగిన నర్సింగ్ సిబ్బంది కూడా అద్భుతమైన సేవలు అందిస్తూ సమాజానికి ఆదర్శంగా నిలుస్తున్నారు. కానీ కొందరు నిరాశావాదులు ప్రభుత్వ ఆనుపత్రులు అంటే వినికిరానివి అనే ప్రచారం చేస్తూ వాటిని బదనాం చేస్తున్నారు. అవును ప్రభుత్వ ప్రజా ఆనుపత్రులలో కొన్ని లోపాలు ఉన్న మాట నిజమే కానీ గ్లాస్ లో సగం నీళ్లు ఉన్నాయిన్నది ఆశావాదం. సగం నీళ్లు లేవనేది నిరాశవాదం గ్లాసులో సగం నీళ్లు ఉన్నది వాస్తవం నీళ్లు లేనిది కూడా వాస్తవమే.. కానీ కానీ

మనం ఏ పార్శ్వం చూపిస్తున్నామన్నదాన్ని బట్టి ఆశావహ నిరాశావాద దృక్కూడాలు ఆధారపడి ఉంటాయి మరి ఇంత అద్భుతంగా పనిచేస్తున్న ప్రజారోగ్య సంస్థలు ఎక్కడ విఫలం అవుతున్నాయి అంటే.. గ్రామాలలో ఉన్న ప్రైవేటు వైద్యులు వారిని ప్రోత్సహించే రాజకీయ నాయకత్వం ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులలో ఉన్న సౌకర్యాల కొరత చూపించి తాము సేవలు అందిస్తున్నామన్న ఆర్థికంపిల వాదన కూడా ఒకరకంగా నిలుస్తుంది. ఇది నాణానికి మరొక పార్శ్వం మాత్రమే. కొందరు రోగులు ఇంజక్షన్ చేస్తేనే వైద్యుం అందిస్తు భావించడం కూడా ఒక కారణం. ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులలో అవసరం లేనిది ఇంజక్షన్ చేయడం లేదు కనుక ఆర్థికంపిల వద్దకు రోగులు వెళ్తున్నారు. అనేక రుగ్మతలకు ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులలో ఖరీదైన మందులు ఇచ్చినా కూడా దానిపై MRP వేసి ఉండడం లేదు కనుక దాని విలువ ప్రజలకు తెలియడం లేదు. కొన్ని నాప్పుల మాత్రలు బయట మెడికల్ ఫాప్చులలో కొనుక్కుబే 10 నుండి 20 రూపాయల ఖరీదు. అటువంటి నాప్పి నివారణ మందులు కూడా ఇచ్చినా వాటి విలువ తెలియకుండా రోగులు పెంటకుప్పలమీద పడేసిన సందర్భాలు మాకు కనిపించాయి. ఇటీవల గ్రామీణాల్లో కూడా ఆపోర వినియోగం జీవన విధానం మారి బీఫీ, ముగర్ పేషింట్లు పెరుగుతున్నారు. కనీసం ఘగర్, బీఫీ గోలీలు కూడా బయటే కొనుకుంటున్నారు తప్ప ప్రభుత్వం ఇచ్చే మందులు వాడడం లేదు. మందులు ప్రీ గా వస్తున్నాయి కనుక అవి పనిచేయవ అనే ఒక మూడు నమ్మకం దీనికి కారణం. ప్రీగా ఇచ్చే మందు బిళ్ళలపై కూడా ఎమ్మార్చి ధర వేసి అది ప్రభుత్వం ఉచితంగా సరఫరా చేస్తుందనే సూచన చేస్తే ఆ మందు విలువ తెలిసేది అని మరికొందరు సామాజిక సేవకులు ప్రభుత్వానికి సలహ ఇచ్చారు. అవును కదా ప్రీ గా వచ్చేది పెద్దగా పనికిరానిది అనే భావన పోవాలంబే దాని విలువ తెలియాలి.

కొన్ని ఆసుపత్రులలో సిబ్బంది నిర్లక్ష్యం అవ్వాం కారం కూడా

మాకు కనిపించాయి. కనీ చాలా వరకు బాధ్యతగా సేవలు అందిస్తున్న అందించిన వైద్య సిబ్బంది మాకు ఎక్కువగా కనిపించారు. కేవలం అధికారులు వైద్యులతో మాత్రమే సంప్రదించకుండా మా బృందంలో ఆయు వసతుల గురించి ఎక్కడికక్కడ తెలుసుకోవడంతో పాటు పేషంట్లను ఇంట ర్యా చేయడం ద్వారా ఆయు ఆస్పత్రుల పనితీరు మేము అంచనా వేయగలిగాం.

ఆసుపత్రులలో మెరుగుపడిన పారిశుద్ధిం

ప్రభుత్వ ఆనుపత్రులు అంటే అపరిశుద్ధతకు మారుపేరుగా ఉంటాయన్న అవప్రద ఉంది. కానీ పారిశుద్ధ వసులను ప్రైవేటు కాంట్రాక్టర్లకు అప్పగించడం వల్ల ఫీషాచీసీల నుండి పై దాకా పారిశుద్ధ విషయంలో చాలా బాగా మొయింటైన్ చేస్తున్నారని మాకు అర్థమైంది. హజురాబాద్ లో మహా మృద్గ కాజా అనే ఒక పారిశుద్ధ కాంట్రాక్టర్ తాము చేస్తున్న సేవలు గురించి ప్రస్తావిస్తూ మేము ఎంత పరిశుద్ధంగా ఉంచినా కూడా రోగులు దాన్ని మొయింటైన్ చేయలేకపోతే మళ్ళీ మొదటి వస్తుందని వాపోయారు. అంటే రోగులు ఆయా వసులను వాడుకునే క్రమంలో బాధ్యతతో ఎవరికి వారు అవగాహనతో వాడుకుంటే మరింత పారిశుద్ధం శుభ్రంగా చేయగలుగుతామని వారు అన్నారు.

మా సర్వేకు సహకరించిన వారి పేర్లు కూడా ఉటంకిం చడం సమంజసం. గజ్జీల్ జిల్లా ఆనుపత్రి అధికారి నరసిం హులుతో పాటు లోక్సనత్తు ఉద్యమ సంస్కు చెందిన న్యాయ వాది బి. రామ్ఫణిధరరావు , యాదాద్రి భువనగిరి జిల్లా లోక్సనత్తు నాయకులు దిడ్డి బాలాజీ, పాలకుర్తి రామ్యార్థి, జంపాల అంజయ్యలు సహకరించారు. అలాగే వరంగల్ జిల్లాలో లోక్సనత్తు ఉద్యమ సంస్కు తెలంగాణ రాష్ట్ర సలహా దారు పర్చా కోదండ రామూరావు వారి ధర్మపత్రి కళ్యాణి ఆనుపత్రి అధినేత మెడికల్ డాక్టర్ అంజనీదేవి, జ్యాల అవినీతి వ్యతిరేక స్వచ్ఛంద సంస్కు రాష్ట్ర వ్యవస్థాపకులు సుంకరి ప్రశాంతీలు సహకరించారు.

-బండారు రామేష్వారావు

మా పర్యాటక ఇలా సాగింది..

జూన్ 30 ఉదయం సిద్ధిపేట జిల్లా ప్రజ్ఞాపుర్ సబ్ సెంటర్ సందర్భానతో మా పర్యాటన మొదలైంది. ఆ రోజే కాకతాళీయంగా గజ్యేల్ ప్రజ్ఞాపుర్ మునిపాలిటీ వారు పారి శుధ్యం పై ప్రజలకు అవగాహన ర్యాలీ ఏర్పాటు చేశారు. ప్రజారోగ్యంపై వారు ప్రచురించిన అవగాహన కరప త్రాలను ఆవిష్కరించి ర్యాలీలో పాల్గొన్నాము. పారిశుద్ధులో పంచో అంటువ్యాధులు సేకకుండా తగిన జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలని ప్రజలకు అవగాహన కల్పించాము. తర్వాత గజ్యేల్ లో ఉన్న జిల్లా ఆసుపత్రి సౌకర్యాలను పరిశీలించి దాక్షర్లతో మాట్లాడాం. ఇదే జిల్లాలో తీగుల్ గ్రామంలో ఉన్న పీపోచీనే సూపరింటెండెంట్ నారాయణ సహకారంతో పరిశీలించాం.

ఆదే రోజు మధ్యాహ్నం యాదాది భువనగిరి జిల్లాలోని తుర్పుప్లి ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రం తో పాటు ఒక బస్తీ దవాభాన, జిల్లా ఆసుపత్రిని సందర్శించాము.

రెండో ఉమ్మడి వరంగల్ జిల్లాలో ఒక బస్తీ దవాభాన, హనుమకొండ జిల్లా పోచమ్మ గడ్డ పట్టణ ఆరోగ్య కేంద్రం

వరంగల్ జిల్లా పైడిప్లి గ్రామీణ ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రంతో పాటు మరొక రెండు గ్రామీణ ఆరోగ్య కేంద్రాలను సందర్శించి కరీంనగర్ జిల్లాలోకి ప్రవేశించాము. కరీంనగర్ జిల్లా కండుగల గ్రామ పల్లె దవాభానతో పాటు అక్కడ ముజూరాబాద్ తాలూకాకు చెందిన సుమారు

50 మంది అంగాల్లో కార్పూక్రల సమావేశంలో పాల్గొని వారు పిల్లలకు గర్భిణిలకు ఇచ్చే ఆహారం అందించే నేవల గురించి తెలుసుకున్నాం. ఆ తర్వాత ముజూరాబాద్ ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిని సందర్శించి అక్కడ ఒక కార్పూరేట్ ఆసుపత్రి లాగా ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిని తీర్చిదిద్దిన సూపరింటెండెంట్ నారాయణ రెడ్డి ద్వారా జిల్లాలోని అనేక ఆసుపత్రుల నిర్వహణ విషయాలు తెలుసుకున్నాము.

మూడవరోజు ఉమ్మడి అదిలాబాదీలోని మంచిర్యాల జిల్లాలో

మా పర్యాటన ప్రారంభమైంది. మంచిర్యాల పట్టణంలోని సాయికుంట దళిత బస్తీ దవాభాన సందర్శించాము. అక్కడి నుండి అదే జిల్లాలోని బెల్లంపల్లి పట్టణం లో ఒక బస్తీ దవాభాన లో జరిగిన ఆశా వర్షర్ సమావేశంలో పాల్గొని మా సర్వే ఉద్దేశాన్ని వివరించాము. ఆశావర్షర్లతో నేవలు గురించి తెలుసుకున్నాము. ఆ తర్వాత బెల్లంపల్లి పట్టణ ఆరోగ్య కేంద్రం తో పాటు వంద పడకల ఆస్పత్రిలోని అన్ని విభాగాలను సందర్శించి రోగులకు అందిస్తున్న నేవలను తెలుసుకున్నాం.

ఆదేరోజు మధ్యాహ్నం ఆసిఫాబాద్ జిల్లాలోని రెబ్బిన ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాన్ని సాయంతం ఆసిఫాబాద్ జిల్లా ప్రభుత్వానుపత్రిని కూడా సందర్శించాం. జిల్లా ఆసుపత్రి నేవలతో పాటు అక్కడ బ్లడ్ బ్యాంకు అందిస్తున్న నేవలను సవిరంగా తెలుసుకున్నాము.

నాలగో రోజు అదిలాబాద్ పట్టణంలోని చిలుకూరి లక్ష్మీ నగర్ ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాన్ని సందర్శించాం. ఆ బస్తీలో ఒక స్వచ్ఛంద సంస్థ ఏర్పాటు చేసిన హెల్ప్ క్యాంపు వారి కోరికపై మేమే ప్రారంభించి రోగులతో ముచ్చటించాము. ఆ తర్వాత గిరిజన ప్రాంతంలో ఉన్న అంకోలి ప్రాథమిక ఆరోగ్యాన్ని సందర్శించి అక్కడ గిరిజనుల ఆరోగ్యం గురించి తెలుసుకున్నాం. అక్కడ నుండి అదిలాబాద్ జిల్లాలోని గుడిమాత్రాల్, ఇచ్చేడ గిరిజన ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలను సందర్శించి దాక్షర్లు, సిబ్బందితో మాట్లాడి విషయాలు తెలుసుకున్నాం.

ఇక చివరి రోజు జాలై 4న నిర్మల్ జిల్లా బాసరలో ఒక ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రం తో పాటు ఆయుష్ పథకం కింద నడుస్తున్న పోయియో వైద్యశాలను కూడా సందర్శించాం. ఆ తర్వాత నిజామాబాద్ జిల్లాలోని నవీపేట ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రం తో పాటు నిజామాబాద్ పట్టణంలోని అర్పపల్లి పట్టణ అరోగ్య కేంద్రం సందర్శించాము. అక్కడ నుండి బోధన ప్రభుత్వ ఆసుపత్రి తో పాటు బాన్సపాడ ప్రభుత్వానుపత్రి సందర్శించి పర్యాటన ముగించాం. ★

జూగాడ్ బెట్ట ఉద్యమం

ప్లాట్ నం: బి- 64, రోడ్ నం. 10, వుల్కా కాలనీ,
సరూర్ నగర్, హైదరాబాద్ - 500 035
ఇమెయిల్: mpstexer@gmail.com

ఎం. వెంకటేశ్వరరావు
(ఫోండర్ ప్రైవేట్)

Good governance Vote Jugaad July 2025

Jugaad Bharat United Voters

Simplifying Democracy - Strengthening Unity

స్వాజీతీయ నమూనా మార్పు - Model Political System

1947 అగస్టు 15న మన దేశాన్ని త్రిచీవ్ వారు పాకిస్తాన్ హిందున్స్టోన్ అని మత ప్రాతిపదిక మీద విభజించడం జరిగింది. మూడు యుద్ధాల్రాష్ట్రం, తఱసంవత్సరం ఏప్రిల్ నెల 22న తాతీకున మన కాస్తీర్ లోకి పాకిస్తాన్ నుండి పదుగురు ఉగ్రవాదులు జోరబడి కాల్పులు జరిపి 26 మంచి పర్మాటక యూతీకులను, "మీరు హిందువులా" అని అడిగి తెలుసుకొని కావ్చి చంపడం యావత్ భారతదేశాన్ని కాకుండా యావత్ ప్రపంచాన్ని కలచి వేసింది. ఈ సంఘటన జలగిన కొణ్ణి రోజులలోనే మన హిందున్స్టోన్ పాకిస్తాన్ కి దీటుగా సమాధానమిచ్చిందన్న సంగతి మనకు తెలుసు. హిందువులైనా-ముస్లింలైనా, స్రీలంకా-పురుషులైనా ఎవరైనాసరే రాగ-దైవాలకు అతీతంగా జీవించడం కష్టతరమైన పని. అందుకే మన ఓట్లర్డంతా కనీసం రాగదైవాలక్తితంగా పనిచేయగలిగిన నాయకులను ఎమ్మెల్చేలు ఎంపిలుగా సమర్థులను ఎన్నిక చేసుకోవాలి.

Co operation based on trust - Jugaad Voters Government!

(నమ్మకం పై ఆధారపడిన పరస్పర సహకారం)

MLA నియోజకవర్గం ప్రాతిపదికగా జూగాడ్ బెట్ట పార్టీకి పునాదులు

ఓట్లర్ క్రమశిక్షణతో పారదర్శకంగా పాట్లని నిర్మించుకోవాలి. పదవులకోసం కీచులాడుకోకూడదు. చట్టబడ్డపాలకు, అధికార-వికేంట్రికరణ, ఆర్థ-వికేంట్రికరణ పాట్లలోనే జలగితీరావి. Jugaad పాట్ల కార్బూక్రూగా నమోదు చేసుకోవాలంటే జీవితంలో ఒకేసాల తనకష్టాలక్షమైన రూ. 10,000/- విరాళమిష్యగలిగి ఉండాలి. అంత స్తోమతులేనివారు జూగాడ్ ఓట్లరుగా ఒకేసాల రూ. 5,000 కాసీ రూ. 2,000 కాసీ ఇచ్చి మీవంతు భాగం మీరు తీసుకోండి.

జూగాడ్ భావి భాగ్య విధాతలు : (Rs/-10,000 donors)

Sarvasri: (1) M.PARTHASARATHY (2) K.SUBRAHMANYAM (3) Col.P.V.RAMANA RAO (4) U.SUBBA RAO (5) Prof.C.K.MURTHY (6) SYED ANSARI (7) Smt. D.KASTURI (8) K.SRINIVAS MURTHY (Rajahmundry AP) (9) Dr. VAMSI RAJ (Kakinada AP) (10) Dr.G.ABBAIAH (Kakinada AP)(11)KOTIKALAPUDI TARAKESH

జూగాడ్ ఓట్లర్లు: Sarvasri (1) JVL. NARAYANA (Nellore AP) (2) S.D.BABU (Tamilnadu) (3) T.SURYANARAYANA (Vizag AP) (4) Smt.D. SUBHADRA (5) M.RANGA RAO (6) M.SAI SUBBARAO (7) Smt.D.JANAKI (8) J.VENKATA RAO (Vijayawada AP) (9) P.NARASIMHA RAO (10) SAI SURYANARAYANA (Karnataka) (11) MSS KUMAR (12) Dr.U.V.KRISHNA MURTHY (13) M.RAMA RAO (14) NANDAN SRIDHAR (15) Smt.K.RAJESWARI (16) Smt.K.LAKSHMI (17) Justice CHANDRAKUMAR (18) K. VASUDEVA RAO (19) NARAGONI (20) D.KONDALA RAO (21) M.S. Narayana Rao (22) Sriram (Amalapuram AP) (23) P.Sunil (Bhimavaram AP) (24) Amaranath (25) B.Poorna Kumar Das (26) KHS Sarma (27) Metta Ramarao (Vizag, AP) (28) IR Rao (29) S Madhavarao (30) DRK Rao (31) Smt.P Amulya (32) pallela Devaraju (33) YSN MURTY (Kakinada, AP) (34) DV KOTESWARA RAO (35) Santosh M.Tech(36) Somanchi Radhakrishna

Contact: Jugaad Parthasarathy (9866416798) with (1) MLA Constituency name (2) your name and gender (3) your age (4) your. Cell No:

advt

అమెరికాలో ఫునగా 'భూరతీయత 2025'

ఏదేశమేగినా సగర్హంగా బిజిక్ చరిత్ర, సంస్కృతులు భారతీయుల సాంతమని, అమెరికాలో ఉంటున్నవారు రెండు దేశాల సంస్కృతులనూ ఆనందంగా పండుగలూ జరుపుకోవాలని ప్రజాస్నామ్యు పీరం (FDR), లోకసత్తా వ్యవస్థాపకులు డాక్టర్ జయుప్రకాష్ నారాయణ్ అన్నారు. భారతీయత ఒక భావం మాత్రమే కాదు ఒక జీవన విధానం సంప్రదాయానికి అలంబన అధ్యనికత్తికి మార్గదర్శనం అనే అవగాహనతో 'భారతీయత 2025' సదస్సును సత్పుంకల్ప శాందేష్వన్ అమెరికా కనెక్టికట్లోని విపాన్ హైస్కూల్ వేదికగా నిర్వహించింది. న్యూయార్క్లోని భారత దౌత్య కార్యాలయం నుండి పీయూష్ సింగ్ ముఖ్య అభిధిగా పాల్గొన్న ఈ కార్యక్రమంలో, జీపీ, గత సంవత్సర పురస్కార గ్రహీత ఉమా వైజయింతిమాల విశిష్ట అతిథులుగా పాల్గొన్నారు. ప్రపంచం నలుమూలల నుండి 800 మంది ప్రేక్షకులు, కళాకారులు, కుటుంబ సభ్యులు ఈ కార్యక్రమానికి విచ్చేశారు.

శివానందమూర్తి స్ఫూర్తితో తాళ్లపాక శ్రీధర్ ఈ శాందేష్వన్

ని నెలకొల్పారు. భారతీయ ధర్మ విలువలు, జ్ఞాన సంపదాలకు వేదికగా ఈ ఏడాది కార్యక్రమం జరిగింది. సంగీతం, సాహిత్యం, విద్యా రంగాల్లో విశిష్ట సేవలందించిన డాక్టర్ శారదా పూర్ణ శాంతి, తత్వశాస్త్రంలో లోతైన పరిశోధ నలకు ప్రొఫెసర్ స్టాన్సేశ్వర్ తిమిల్సిన, వైద్య సేవలతో పాటు ధార్మికం, సామాజిక సేవలో నిబిద్ధతకు డాక్టర్ సుబ్బారావు బోల్లెపల్లికి ఈ ఏడాది ప్రతిష్ఠాత్మక శివానంద స్ఫూర్తి పురస్కారాలను ప్రదానం చేశారు.

'అగస్టు మహార్షి జీవితం, ఉపదేశాలు' పై ఈ సందర్భంగా ప్రదర్శించిన కళా కార్యక్రమం ప్రేక్షకులను ఆకట్టుకుంది. సత్పుంకల్ప సభ్యులు దీన్ని రూపొందించారు. శ్లోక పరిచయం, చిత్రలేఖన పోటీలతో చిన్నారుల నైపుణ్యాలను ప్రోత్సహించారు. భారతీయత, ధర్మాలను ఎలా అనుసరించాలో, తర్వాత భారతీ, అమెరికా పట్ల రుణాన్ని ఎలా తీర్చుకోవాలో శ్రీధర్ వివరించారు. భారతీయతలోని విలువలను గౌరవించటం, పాటించటం యువతకు ఏ విధంగా ప్రయోజనకరమో ఉమా వైజయింతిమాల తెలియచేశారు. ఒక పునఃస్థరణ, ఆత్మవిమర్శ, ధర్మపథానికి అనుసరణ స్ఫూర్తిగా ఈ ఉత్సవం జరిగింది. ★

ప్రభుత్వ - ప్రయివేటు, సంఘటిత - అసంఘటిత

బంతరావు తగ్గించేలా 8వ వేత్న బ్రంఖురిఫార్ములయిదాలి

ప్ర భుత్వ నిర్వహణలో పాలనా యంత్రాంగం ప్రాత్ర కీలక మొనది. పాలకుల నిర్ణయాల్ని కార్బూకమాల్ని సమర్థంగా అమలు చేయటం ప్రభుత్వోద్యోగుల ద్వారానే సాధ్యం. అయితే అన్నిరంగాల్లో లెక్కిసినట్లు.. వారిపై చేసే వ్యయానికి, వచ్చే ఫలితాలకు మధ్య పొంతన ఉండేలా చూసుకోవటం కూడా అవసరం. ఇది ఆయా దేశాల ఆర్థిక వసరులు, పన్నుల వసూళ్లపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

ప్రతి దేశానికి అవసరం

అయితే అమెరికాలో డోబ్బలా కాకుండా ప్రతి దేశమూ ఒక క్రమ పద్ధతిలో, వివాదరహితంగా ప్రభుత్వోద్యోగ వ్యవస్థ పై వ్యయాన్ని ఎప్పటికప్పుడు హేతుబద్ధికరించడం, వారి సామర్థ్యాలకు మెరుగులు దిద్దుతూ మార్కెట్లో పోటీపడుతూ తక్కువ భర్యుతో ఎక్కువ ఫలితాల్ని సాధించటం అవసరం. రాజ్యాంగాలో ఇందుకు ఏర్పాటు ఉన్నా..చాలా సందర్భాల్లో, చాలా దేశాల్లో ఇది సమస్యగానే కొనసాగుతోంది. పాలకులకు ద్విర్యం చాలకపోవటం, అవినీతిలో భాగంగా ప్రభుత్వోద్యోగులతో నేతలు కుమ్భకూపటం, పాలనా యంత్రాంగాన్ని సంస్కరించాలని ప్రయత్నించి విఫలమ వ్యటమో, లేక పాక్షిక విజయాలతో సరిపెట్టుకోవటమో జరుగుతోంది. పూర్తిస్థాయి ఫలితాలను సాధించటం చాలా తక్కువగా, కొన్ని దేశాల్లో అరుదుగా జరుగుతోంది.

మన దేశంలో ప్రభుత్వోద్యోగ వ్యవస్థ ప్రక్కాళన మీద దృష్టి సారించటం చాలా కీలకమనిపించకమానదు.

జాతి నిర్మాణంలో గొప్పప్రాత్ర పోషించిన ప్రభుత్వోద్యోగులు భారతీలో అనేకమంది ఉన్నారు. ఎన్నికల నిర్వహణ, విపత్తులను ఎదుర్కొచ్చటం వంటి సందర్భాల్లో మన యంత్రాంగం గొప్ప వనితిరుని ప్రదర్శిస్తుంటుంది. అయితే ఒక వ్యవస్థగా మన పాలనా యంత్రాంగం ఇప్పటికే పెద్ద సమస్యగా కొనసాగుతోంది. ప్రజలకు, ప్రభుత్వానికి మధ్య అడ్డగోడల్ని పెంచుతోంది. ప్రజాస్వామ్యం వేళలను కోసినవ్యతిండా పెత్తండరీ రాజకీయం కొనసాగటానికి ఉత్సవిస్తోంది. లిఫీష్ వలసపాలన నాటి అధికార దర్శాన్ని ప్రదర్శించటం, జవాబుదారీతనం లేకపోవటం, ఒకసారి ఉద్యోగాలో చేరాక వనిచేసినా, చేయకున్న జీవిత పర్యాంతం భద్రతలో రిటైర్మెంట్ వరకూ కొనసాగటం, ఫిర్యాదు లొచ్చినా, ఆధారాలున్న, చాలా సందర్భాల్లో ఉద్యోగానికి ధోకా లేకపోవటం, మార్కెట్ కంటే అయిదారుట్లు ఎక్కువ జీతం లభించడం, జీతం కంటే ఎక్కువ లంచాల్చే అవకాశాలుండటం, పోటీ లేకపోవడం, రిటైర్యూక ఆదాయపు పన్ను కట్టే స్థాయి పెస్సుక్ వంచివి మన ప్రభుత్వోద్యోగ వ్యవస్థలో పెద్ద సమస్యగా తయారయ్యాయి.

నిజానికి ప్రభుత్వోద్యోగుల జీతాల గురించి మౌలికంగా ఎవరికీ

అభ్యంతరం ఉండనక్కర్దేదు. కానీ దేశ జనాభాలో 80శాతానికిపైగా ఇప్పటికీ అసంఘటిత రంగంలో, ఏరోజుకారోజు అన్నట్లు అభ్యర్థతలో, తక్కువ ఆదాయంతో బతుకుతున్నప్పుడు.. అవే పనులకు ప్రభుత్వంలో అనేకరట్లు ఎక్కువ జీతాల్ని, పనిచేసినా చేయకున్న ఇప్పటం సమం జనం కాదు.

ప్రపంచంలో ఏ గడణియ దేశంలోనూ లేనిరితిలో భారతీలో ప్రభుత్వ - ప్రయివేటు, సంఘటిత - అసంఘటిత రంగాల మధ్య అసాధారణ అంతరం ఉండటానికి తోడు, రాజకీయ నాయకులు తమ అసమర్థతతో ప్రభుత్వోద్యోగాలే పరిపూర్వ మన్నట్లు పోమిలు గుప్పించటం వల్ల.. దేశ జనాభాలో అత్యధికంగా ఉన్నయువతశ్రీమల్లో తమ విలువైన కాలాన్ని తీవ్రంగా సష్టపోతున్నారు. నాణ్యమైన పారశాల విద్య అత్యధికులకు అందుబాటులో లేకపోవటంతో - అనులు విద్య అంటే ఏమిటో తెలియకుండా, తమ అభిరుచి, విద్యార్థుల లతో సంబంధం లేకుండా, నైపుణ్యాలు లేకుండా, బట్టిపట్టి సంపాదించిన సర్టిఫికెట్లతో దిగువస్తాయి ఉద్యోగాల్లోకి ప్రవేశి స్తున్నవారి సంఖ్య ఎక్కువగా ఉంటుంది. వందలు లేక వేల ఉద్యోగాలకు లక్షలాదిమంది పోటీని తట్టుకుని ఆ ప్రభుత్వోద్యోగం సాధించటమే వీరిలో ఎక్కువమంది సాధించిన ఫనత. అది కూడా పేర్కల లీకేజీలు, లంచాలు లేకుండా అన్ని సహాయంగా జరిగితేనే.

సానబట్టే వ్యవస్థ లేదు

ఉన్నతస్థాయి సరీస్యుల్లోకి అత్యంత ప్రతిభావంతులు పస్తున్నప్పటికీ, ఎంపికైన తర్వాత కాలానుగుణంగా సానబట్టే వ్యవస్థకుత ఏర్పాట్లు లేకపోవటంతో వాళ్లలో కూడా పలువురు క్రమంగా ఉడాసీనంగా తయారవుతున్నారు. అవినీతి వ్యవస్థ రాజీపడి ప్రజాసేవ లక్ష్మీన్ని విస్మరిస్తున్నారు.

ఈ సమస్యలు పరిపూర్వించి ప్రభుత్వోద్యోగ వ్యవస్థను ప్రక్కాళన చేయాలని ప్రశ్నించలేని, కనీసం ఆలోచించలేని స్థితిలో ప్రజల్లో ఎక్కువమంది ఉండగా.. ప్రభుత్వోద్యోగుల డిమాండ్లకు తల్లిగ్గటం తప్ప వారిని సంస్కరించే సాహసం మన రాజకీయ నాయకులకు లేకుండా పోయింది.

అధికారులను నిలదీసిన దాఖలాలు లేవు

ప్రభుత్వ పొరశాల విద్యుతో ఒక్కే బిడ్డ మీద ఏటా రూ. 1,10,000 దాకా ఖర్చు పెదుతున్న పిల్లలకు చదువెందుకు రావటం లేదు అని అధికారులను ప్రజలు, పాలకులు నిలదీసిన దాఖలాలు లేవు. ఇటీవల తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి గణంకాలతో కొంతమేర సమస్యను లేవెనెత్తుతున్నారు. అధికార యంత్రాలలో సమర్థంగా వ్యవహారిస్తే దేశంలో సగం సమస్యల్ని పరిష్కరించవచ్చు. కానీ పట్టించుకునేవాళ్ల తక్కువ. ఈవేళ ఒక్క రూపాయి కూడా జమ చేయకుండా భవిష్యత్తు తరాలపై మోయలేని భారం వేసే పాత పెస్సన్ విధానాన్ని (బిపీఎస్) పునరుద్ధరించాలన్న ప్రభుత్వోద్యోగ సంఘాల డిమాండ్కు వ్యతిరేకంగా ప్రజాస్వామ్య పీరం (ఎఫీఆర్), లోకసత్తా వ్యవస్థాపకులు డాక్టర్ జయప్రకాం నారాయణ గట్టిగా, కారణాలు వివరిస్తూ గొంతువిప్పే దాకా, దానివల్ల దేశానికి ఎంతో వినాశకర నష్టం వస్తుందో, ఎన్నికల్లో ఓపీఎస్ హోమి నివ్వటం ద్వారా కొన్ని పార్టీలు ఎంత దేశదోహరంగా వ్యవహారించాయో పలువురు నేతలకు, సమాజానికి, మీదియాకి, చివరికి పోర సమాజ అలోచనాపరులకు కూడా బోధపడలేదు. ప్రభుత్వోద్యోగ వ్యవస్థను సమూలంగా ప్రక్కాళన చేసి, సర్కారీ కొలుపులవట్ల మోజు తగ్గించేలా, మన సమాజానికి తగ్గరీతిలో జీతభత్యాలు, పెన్సన్నను హేతుబద్ధికరించేలా జపాబుదారీతనం, పోటీ పెంచేలా సామ్రాజ్యానికి ప్రోత్సువుకాలుండేలా మార్పులు, చేర్చులు చేయాలిన ఈ నేపథ్యాలో - యూనియన్ ప్రభుత్వం 2025 ప్రారంభంలో 8వ వేతన సంఘాన్ని ప్రకటించింది. దాదాపు 50లక్షల మంది ప్రభుత్వోద్యోగులు, 65 లక్షలమంది పెస్సన్ దారులకు దీనివల్ల లభి కలగసుంది అంచనా. వివరాలు పూర్తిగా బయటకు రాకున్న ఫిట్టమెంట్ 2.5 నుండి 2.86 మధ్య ఉండోచ్చని, దీనివల్ల కనీస బేసిక్ వేతనం ఇప్పుడున్న రూ. 18,000 నుంచి రూ. 51,000 పైగా పెరగొచ్చన్న ఊహోగానాలు వినిపిస్తున్నాయి. గరిష్టంగా గ్రాన్ వేతనం రూ. 2,35,920కి పెరగొచ్చంటున్నారు. అయితే 8వ వేతన సంఘం సిసార్పులు అమల్లకి వచ్చాక రిబైరన్పారికి మాత్రమే పెంపు ప్రయోజనాలు వర్తించేలా ఆర్థిక బిల్లును మార్చి బడైట్ సమావేశాలలో ప్రభుత్వం పొర్చమెంటు ఆమోదింపవేసుకుంది. దీంతో కొత్త వేతన సంఘం ప్రయోజనాల ప్రభావం ఎంతమంది మీద ఏమేరకు ఉంటుందో కచ్చితంగా చెప్పులేకపోతున్నారు. మరోవైపు ఇవన్నీ అనవసర ఊహోగానాలు మాత్రమేనని, గతంలో పద్ధతుల్నే ఆర్థిక బిల్లుతో మళ్లీ చెప్పామని ఆర్థికమంత్రి అంటున్నారు. ప్రభుత్వం విపక్ష మేరకు అమలు చేస్తుందని కొందరు నిపుణులు అభిప్రాయపడుతున్నారు. ఆ అభిప్రాయాల్ని, 8వ వేతన సంఘం ఏర్పాటు జాప్యోన్ని అలా ఉంవితే, మన పస్సుల డబ్బుని వేతన సంఘం ద్వారా ఎలా ఖర్చు చేయాలో కొన్ని ప్రాతిపదికల్ని శార సమాజం నుండి మనం స్పష్టంగా చెప్పటం అవసరం.

గత వేతన సంఘం కంటే అన్నిరకాలుగా ప్రయోజనాల్ని పెంచ

ఒక తప్పు చేద్దామంటే, అధికారులు మూడు చేద్దామం టున్నారు. గతంలో ప్రజాప్రతినిధులు ఏదైనా ప్రస్తావిస్తే.. అధికారులు అందులోని లోటుపాట్లను విశ్లేషించేవారు.

కానీ ఇప్పుడేమో.. ఒక తప్పు చేద్దామంటే, మూడు చేద్దామనే అధికారులను చూస్తున్నాం. గతంలో ఐవీఎస్ లు ప్రజాసమస్యలు పరిష్కారానికి ఎంతో శ్రమించేవారు. ప్రజలు అంతే గొప్పగా వారి గురించి మాటల్లాడుకునేవారు.

కానీ ఈవేళ వారిలో చాలామంది ఏసి గదులు విధిచి బయటికి వెళ్లటం లేదు. కొత్తగా ఎంపికైన ఐవీఎస్ లలో కొందరు ఇంటాలో ఉన్నప్పుడే యూనిఫాం వేసుకుని మరీ ప్రయివేటు పంచాయితీలు చేస్తున్నారు. ఈ ధోరణలు సమాజానికి మంచిది కాదు. కొంతమందిలోనైనా మార్పు

రావాలని ఈ విషయం చెబుతున్నా:

-‘లైఫ్ ఆఫ్ ఎ కర్యాగి-

మెమాయిర్ ఆఫ్ ఎ సివిల్ సర్వోంట్’

పుస్తకావిష్టరణ కార్బూక్షమంలో తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి రేవంత్ రెడ్డి

ముఖ్యమంత్రి మాటల్లో వాస్తవమంది

ఐవీఎస్ అధికారులు క్లైట్స్టాయిలో తిరిగితే ప్రజల సమస్యలు బాగా తెలుస్తాయిని సీనియర్ ఐవీఎస్ అధికారి, ధీటీ లోని తెలంగాణ భవన స్పెషల్ బిఫ్ట్ సెక్రటరీ, రెసిడెంట్ కమిషనర్ శాంక్ గోయల్ అన్నారు. ఐవీఎస్ అధికారు లు క్లైట్స్టాయిలోకి వెళ్లటంలేదని ఇటీవల ముఖ్య మంత్రి రేవంత్ చెప్పిన మాటల్లో వాస్తవమందని, ఆ మాటల్ని ప్రతి అధికారి సానుకూలంగా తీసుకోవాలని పేర్కొన్నారు.

టమే లక్ష్మిం కాకుండా.. భారతదేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ, సమీక్షిత ఆభివృద్ధి అవశ్యకత, ఉపాధి మార్కెట్సు దృష్టిలో పెట్టుకుని కమిషనర్ సిఫార్సులు ఉండటం అవసరం. ప్రభుత్వం - ప్రయివేటు రంగాల ఉద్యోగులో ఆదాయ అంతరాల్ని తగ్గించేలా, అనంధు టీట రంగంలో పని చేస్తున్న కోట్లాదిమందిని సంఘటిత రంగం లోకి తెచ్చి జీవన భద్రతను కల్పించేలా దేశ తలసరి ఆదాయానికి తగ్గట్లు చర్యల్ని సూచించాలి.

ప్రజాప్రయోజనాలు అనే గిటురాయితో నిశితంగా పరిశీలించి ప్రభుత్వం రాజకీయాలక్తితంగా 8వ వేతన సంఘం అవమలు చేయటం అవసరం. రాష్ట్రం విడిపోయినప్పుడు, తెలంగాణ, ఆంధ్రప్రదీప్ రాష్ట్రం ఖండితమందిని ప్రయివేటు రంగంలో ఉద్యోగులో ఆదాయ అంతరాల్ని తగ్గించేలా, అనంధు టీట రంగంలో పని చేస్తున్న కోట్లాదిమందిని సంఘటిత రంగం లోకి తెచ్చి జీవన భద్రతను కల్పించేలా దేశ తలసరి ఆదాయానికి తగ్గట్లు చర్యల్ని సూచించాలి. ప్రయివేటు సంఘం అని విషయం అనే గిటురాయితో నిశితంగా పరిశీలించి ప్రభుత్వం రాజకీయాలక్తితంగా 8వ వేతన సంఘం అవమలు చేయటం అవసరం. ప్రయివేటు రంగాల ఉద్యోగులో ఆదాయ అంతరాల్ని తగ్గించేలా, అనంధు టీట రంగంలో పని చేస్తున్న కోట్లాదిమందిని సంఘటిత రంగం లోకి తెచ్చి జీవన భద్రతను కల్పించేలా దేశ తలసరి ఆదాయానికి తగ్గట్లు చర్యల్ని సూచించాలి. ప్రయివేటు సంఘం అని విషయం అనే గిటురాయితో నిశితంగా పరిశీలించి ప్రభుత్వం రాజకీయాలక్తితంగా 8వ వేతన సంఘం అవమలు చేయటం అవసరం. ప్రయివేటు రంగాల ఉద్యోగులో ఆదాయ అంతరాల్ని తగ్గించేలా, అనంధు టీట రంగంలో పని చేస్తున్న కోట్లాదిమందిని సంఘటిత రంగం లోకి తెచ్చి జీవన భద్రతను కల్పించేలా దేశ తలసరి ఆదాయానికి తగ్గట్లు చర్యల్ని సూచించాలి. ప్రయివేటు సంఘం అని విషయం అనే గిటురాయితో నిశితంగా పరిశీలించి ప్రభుత్వం రాజకీయాలక్తితంగా 8వ వేతన సంఘం అవమలు చేయటం అవసరం. ప్రయివేటు రంగాల ఉద్యోగులో ఆదాయ అంతరాల్ని తగ్గించేలా, అనంధు టీట రంగంలో పని చేస్తున్న కోట్లాదిమందిని సంఘటిత రంగం లోకి తెచ్చి జీవన భద్రతను కల్పించేలా దేశ తలసరి ఆదాయానికి తగ్గట్లు చర్యల్ని సూచించాలి. ప్రయివేటు సంఘం అని విషయం అనే గిటురాయితో నిశితంగా పరిశీలించి ప్రభుత్వం రాజకీయాలక్తితంగా 8వ వేతన సంఘం అవమలు చేయటం అవసరం. ప్రయివేటు రంగాల ఉద్యోగులో ఆదాయ అంతరాల్ని తగ్గించేలా, అనంధు టీట రంగంలో పని చేస్తున్న కోట్లాదిమందిని సంఘటిత రంగం లోకి తెచ్చి జీవన భద్రతను కల్పించేలా దేశ తలసరి ఆదాయానికి తగ్గట్లు చర్యల్ని సూచించాలి. ప్రయివేటు సంఘం అని విషయం అనే గిటురాయితో నిశితంగా పరిశీలించి ప్రభుత్వం రాజకీయాలక్తితంగా 8వ వేతన సంఘం అవమలు చేయటం అవసరం. ప్రయివేటు రంగాల ఉద్యోగులో ఆదాయ అంతరాల్ని తగ్గించేలా, అనంధు టీట రంగంలో పని చేస్తున్న కోట్లాదిమందిని సంఘటిత రంగం లోకి తెచ్చి జీవన భద్రతను కల్పించేలా దేశ తలసరి ఆదాయానికి తగ్గట్లు చర్యల్ని సూచించాలి. ప్రయివేటు సంఘం అని విషయం అనే గిటురాయితో నిశితంగా పరిశీలించి ప్రభుత్వం రాజకీయాలక్తితంగా 8వ వేతన సంఘం అవమలు చేయటం అవసరం. ప్రయివేటు రంగాల ఉద్యోగులో ఆదాయ అంతరాల్ని తగ్గించేలా, అనంధు టీట రంగంలో పని చేస్తున్న కోట్లాదిమందిని సంఘటిత రంగం లోకి తెచ్చి జీవన భద్రతను కల్పించేలా దేశ తలసరి ఆదాయానికి తగ్గట్లు చర్యల్ని సూచించాలి. ప్రయివేటు సంఘం అని విషయం అనే గిటురాయితో నిశితంగా పరిశీలించి ప్రభుత్వం రాజకీయాలక్తితంగా 8వ వేతన సంఘం అవమలు చేయటం అవసరం. ప్రయివేటు రంగాల ఉద్యోగులో ఆదాయ అంతరాల్ని తగ్గించేలా, అనంధు టీట రంగంలో పని చేస్తున్న కోట్లాదిమందిని సంఘటిత రంగం లోకి తెచ్చి జీవన భద్రతను కల్పించేలా దేశ తలసరి ఆదాయానికి తగ్గట్లు చర్యల్ని సూచించాలి. ప్రయివేటు సంఘం అని విషయం అనే గిటురాయితో నిశితంగా పరిశీలించి ప్రభుత్వం రాజకీయాలక్తితంగా 8వ వేతన సంఘం అవమలు చేయటం అవసరం. ప్రయివేటు రంగాల ఉద్యోగులో ఆదాయ అంతరాల్ని తగ్గించేలా, అనంధు టీట రంగంలో పని చేస్తున్న కోట్లాదిమందిని సంఘటిత రంగం లోకి తెచ్చి జీవన భద్రతను కల్పించేలా దేశ తలసరి ఆదాయానికి తగ్గట్లు చర్యల్ని సూచించాలి. ప్రయివేటు సంఘం అని విషయం అనే గిటురాయితో నిశితంగా పరిశీలించి ప్రభుత్వం రాజకీయాలక్తితంగా 8వ వేతన సంఘం అవమలు చేయటం అవసరం. ప్రయివేటు రంగాల ఉద్యోగులో ఆదాయ అంతరాల్ని తగ్గించేలా, అనంధు టీట రంగంలో పని చేస్తున్న కోట్లాదిమందిని సంఘటిత రంగం లోకి తెచ్చి జీవన భద్రతను కల్పించేలా దేశ తలసరి ఆదాయానికి తగ్గట్లు చర్యల్ని సూచించాలి. ప్రయివేటు సంఘం అని విషయం అనే గిటురాయితో నిశితంగా పరిశీలించి ప్రభుత్వం రాజకీయాలక్తితంగా 8వ వేతన సంఘం అవమలు చేయటం అవసరం. ప్రయివేటు రంగాల ఉద్యోగులో ఆదాయ అంతరాల్ని తగ్గించేలా, అనంధు టీట రంగంలో పని చేస్తున్న కోట్లాదిమందిని సంఘటిత రంగం లోకి తెచ్చి జీవన భద్రతను కల్పించేలా దేశ తలసరి ఆదాయానికి తగ్గట్లు చర్యల్ని సూచించాలి. ప్రయివేటు సంఘం అని విషయం అనే గిటురాయితో నిశితంగా పరిశీలించి ప్రభుత్వం రాజకీయాలక్తితంగా 8వ వేతన సంఘం అవమలు చేయటం అవసరం. ప్రయివేటు రంగాల ఉద్యోగులో ఆదాయ అంతరాల్ని తగ్గించేలా, అనంధు టీట రంగంలో పని చేస్తున్న కోట్లాదిమందిని సంఘటిత రంగం లోకి తెచ్చి జీవన భద్రతను కల్పించేలా దేశ తలసరి ఆదాయానికి తగ్గట్లు చర్యల్ని సూచించాలి. ప్రయివేటు సంఘం అని విషయం అనే గిటురాయితో నిశితంగా పరిశీలించి ప్రభుత్వం రాజకీయాలక్తితం

తెలంగాణలో పంచాయతీ ఎన్నికలు..కోర్టు తీర్మానికి పరిష్కారాలు

లంగాణ రాష్ట్రంలో ఇప్పటికే పంచాయతీ ఎన్నికల నిర్వహణ అలస్యం అయిసందున వెంటనే వచ్చే తెలంగాణ సెప్టెంబర్ 30వ తేదీ లోపు ఎన్నికలు జరపాలని తెలంగాణ ప్రైకోర్టు ఆదేశాలు ఇచ్చింది. రోగి కోరింది అదే వైద్యుడు ఇచ్చింది అదే అన్నట్లు తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రైకోర్టు తీర్మానిచ్చింది. పంచాయతీల డిలిమిటేషన్ రిజర్వేషన్ ఖరారుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒక నెల సమయం అడిగింది. డిలిమిటేషన్ రిజర్వేషన్ ఖరారు కాగానే ఎన్నికలు నిర్వహించడానికి మరొక రెండు నెలలు సమయం కావాలని రాష్ట్ర ఎన్నికల కమిషన్ కోరింది. ప్రభుత్వం ఎన్నికల కమిషన్ కోరిన విధంగా మూడు నెలల తోం ఫిక్స్ చేస్తూ సెప్టెంబర్ 30వ తేదీ లోగా తెలంగాణ రాష్ట్రంలో పంచాయతీ ఎన్నికలు జరగాలని ప్రైకోర్టు తీర్మానిచ్చింది.

ఇచ్చింది.

ఈ నేపథ్యంలో అధికార కాంగ్రెస్, బీజేపీ, ప్రధాన ప్రతిపక్షమైన బీఆర్ఎస్ నాయకుల మధ్య బీటీ కులాల రిజర్వేషన్ అంశం మరొకసారి తెరపైకి వచ్చింది. పార్టీల మూడుముక్కల ఆటలో పరస్పర విమర్శలు ప్రతి విమర్శలతో చాలా వాస్తవాలు మరుగున పడుతున్నాయి.

ఇటీవల జాబీహిన్స్ ఎమ్మెల్సే మాగంటి గోవీనాథ్ అనారోగ్యంతో మరణించారు. ఆ స్థానం భాగీ అయినట్లు కేంద్ర ఎన్నికల కమిషన్ ఇస్టోకీ సమాచారం అందింది. వచ్చే ఐదు నెలల లోగానే ఎన్నికలు జరగాల్సి ఉంది. పార్లమెంటు, అసెంబ్లీ స్థానాలు భాగీ కాగానే ఆరు నెలల లోపే ఎన్నికలు జరుగుతున్నప్పుడు పంచాయతీ ఎన్నికలతో పాటు మందల, జిల్లా పరిషత్తు స్థాయిలో స్థానిక ప్రభుత్వాలకు ఎన్నికలు ఎందుకు జరగడం లేదనేది పెద్ద ప్రశ్న. ఈ విషయాన్ని అర్థం చేసుకుంటే మిగతా సమస్యలకు పరిష్కారం దొరుకుతుంది. పార్లమెంటు, అసెంబ్లీ నియోజకవర్గాల డిలిమిటేషన్ దేశవ్యాప్తంగా 2001 తర్వాత మళ్ళీ 25 ఏళ్ళకు వాయిదా పడ్డాయి. కనుక 2026లో వచ్చే జనాభా లెక్కల తర్వాత వచ్చే డిలిమిటేషన్ దాకా 25 ఏళ్ళ అప్పుడు ఖరారు చేసిన నియోజకవర్గాల సంఖ్య అలాగే ఎస్సీ

- బండారు రామోహనరావు

ఎస్సీలకు కేటాయించిన రిజర్వేషన్ కొనసాగుతున్నాయి. ఇక్కడ కేంద్ర ఎన్నికల కమిషన్కు ప్రతిసారి ఎన్నికల నిర్వహణకు ఎలాంటి ఇఖ్బంది లేదు. ఒకసారి అసెంబ్లీ పార్లమెంటు పునర్విభజన పూర్తయితే వాటి ప్రకారం ఎన్నికలు, అవసరమైతే ఉప ఎన్నికలు జరుపుతానే ఉంటుంది. కానీ పంచాయతీ మందల జిల్లా పరిషత్తు పదవీకాలం పూర్తి కాకముందే మూడు నెలల ముందస్తగానే ఎన్నికల నోటిఫికేషన్ విడుదలకు వెంటనే ఎన్నికల జరపడానికి ఇక్కడనే చిక్కు వచ్చింది. దీన్ని ఆర్థం చేసుకుంటే రాష్ట్ర ఎన్నికల కమిషన్కు ఉన్న పరిధి, పరిమితి అర్థమపుతుంది.

తెలంగాణలో 2024 జనవరి 31 నాటి కంటే కనీసం మూడు నెలల ముందుగానే పంచాయతీ వార్డు మెంబర్లు, సర్వంచల రిజర్వేషన్లను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించాల్సి ఉంది. చట్టపకారం ఈ పదవులకు గడువు మగినే మూడు నెలల ముందు ఎన్నికల కమిషన్ ఎన్నికలు నిర్వహించడానికి 73వ రాజ్యంగ సవరణలో పేరొన్న రాజ్యంగం ప్రకారం కావలసిన ఏర్పాటు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేయాల్సి ఉంది. కానీ ప్రతిసారి ఎన్నికల కమిషన్ ఈ విషయంలో విషయం అవుతుంది. దానికి సహాకుమైన కారణం కూడా ఉంది. 73వ రాజ్యంగ సవరణలలోనే నియోజకవర్గాల పునర్విభజన, రిజర్వేషన్ ఖరారు అధికారాన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేతిలో పెట్టారు. దాంతో అది చేయకుండా ఎన్నికల కమిషన్ ఎన్నికలు నిర్వహించలేదు. ఉదాహరణకు పంచాయతీలో ముందుగా వార్డు స్థానాలు ఖరారు కావాలి. ఆ తర్వాత వార్డ్ మెంబర్లతో సహి గ్రామపంచాయతీ, సర్వంచ స్థానాలకు రిజర్వేషన్ ఖరారు కావాలి. అది చేసే అధికారాన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఇచ్చారు. అందుకే రాష్ట్రంలో ఏ పార్టీ అధికారంలో ఉన్న కూడా పంచాయతీతో పాటు ఎన్నికలు సకాలంలో జరగడక పోవడానికి అది ప్రధాన కారణం అవుతుంది. అందుకే 2006 తర్వాత 2011లో జరగాల్సిన ఎన్నికలు 2013 దాకా వాయిదా పడ్డాయి. 2014లో అంధ్రప్రదేశ్ విభజన జరిగింది. 2018లో జరగాల్సిన పంచాయతీ ఎన్నికలు 2019 దాకా జరగలేదు. ప్రతి సారి స్పృష్టండ సంస్థలు, ప్రజలనుఫాలు, సర్వంచల సంఘాలు గాని కోర్టుకు వెత్తే తప్ప ఉభయ తెలుగు రాష్ట్రాల్లో సరిగ్గా 5 ఏళ్ళకు ఎన్నికలు జరిగన సందర్భాలు చాలా అరుదు. ఇది మారా లంటే చట్ట పరంగా స్థానిక ప్రభుత్వాలలో నియోజక వర్గాల రిజర్వేషన్ ఖరారు అధికారాన్ని ఒక ప్రత్యేక సంఘానికి అప్ప జెప్పితే అప్పుడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రమేయం ఏమీ ఉండదు. దానికి 73వ రాజ్యంగ సవరణలో చిన్న మార్పు తప్పక అవసరం.

పంచాయతీ ఎన్నికలకు బీసీ రిజర్వేషన్లు అడ్డమా?

ప్రస్తుతం పంచాయతీ ఎన్నికలు వాయిదా పడడానికి మరొక కారణం కూడా ఉంది. అదేమిటంబే కాంగ్రెస్ పార్టీ 2023 అనెంబీ ఎన్నికలకు ముందు కామారెడ్డిలో సభ నిర్వహించి ..పంచాయతీ నుంచి జిల్లా పరిషత్ వరకు అన్ని పదవులలో 42 శాతం బీసీలకు రిజర్వేషన్ ఇస్ట్రోమని చెప్పింది. కానీ గతంలో నుట్రీంకోర్చు దేశవ్యాప్తంగా ఏ రిజర్వేషన్ అయినా సరే 50% మించ కూడా అనే పరతు విధించి తీర్చు నిచ్చింది ఆ తీర్చు పల్లనే తెలంగాణలో 2019లో జరిగిన పంచాయతీ ఎన్నికలలో ఎస్సీ, ఎస్టీ రిజర్వేషన్లు మినహాయించి మొత్తానికి 50 శాతం రిజర్వేషన్లకు లోబ్బి బీసీలకు 22 శాతం మాత్రమే రిజర్వేషన్లు దక్కాయి. అంతకుముందు 73, 74వ రాజ్యాంగ సపరాలు రాకముందే ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి ఎస్టీరామారావు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు వారి హాయాంలో స్థానిక ప్రభుత్వాలలో బీసీలకు 34% రిజర్వేషన్లు ఇచ్చారు. ప్రైగా గ్రామ వార్డు మెంబరు సర్వంచి తో పాటు అంతకముందు ఉన్న పంచాయతీ సభ్యుల స్థానంలో వికేంద్రికరణ చేసి మండల వ్యవస్థను ప్రవేశపెట్టారు. అలా ఏర్పడిన మండల ప్రజా పరిషత్, జిల్లా ప్రజా పరిషత్తుల అధ్యక్షులకు ప్రత్యక్ష ఎన్నికలు నిర్వహించారు. ఆ తర్వాత 2013 వరకు జరిగిన ఎన్నికల్లో 34% బీసీలకు రిజర్వేషన్లు ఇచ్చారు. చివరగా 2013లో అప్పటి ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు నుట్రీంకోర్చు ఇచ్చిన రిజర్వేషన్ పరిమితి తీర్చును ఉదహరిస్తూ అప్పటి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అశ్వరూప మేరకు 50 శాతం రిజర్వేషన్లు మించి ఇచ్చే పద్ధతిని ఇదే చివరిసారి బీసీ రిజర్వేషన్లు తో కలిపి 50% మించి అనుమతిస్తున్నామని ఇకముందు అనుమతించేది లేదని తెచ్చిరిస్తూ చివరిసారిగా అనుమతించారు. ఆ తర్వాత ప్రత్యేక తెలంగాణ రాష్ట్రంలో 2019లో జరిగిన ఎన్నికల్లో నుట్రీంకోర్చు, హైకోర్టు తీర్చుల మేరకు బీసీ రిజర్వేషన్లు 22 శాతానికి తగ్గించవలసి వచ్చింది. ఇది స్థానిక ప్రభుత్వాలలో బీసీ రిజర్వేషన్లు నేపథ్యం.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇప్పుడు ఏం చేయాలి?

కామారెడ్డి డిక్టారేషన్ అమలు చేయాలంటే హైకోర్టు నుట్రీం కోర్టు తీర్చులను పాటించకుండా ఉండలేదు, అలాగని కాంగ్రెస్ పార్టీ తన ఎన్నికల హోమీ ఇచ్చిన మేరకు బీసీ రిజర్వేషన్లకు 42 శాతం పెంచాలిన అవసరం ఏర్పడింది. బీసీ రిజర్వేషన్లు పెంచిన తర్వాతే ఎన్నికలు జరుపుతామని ప్రకటించిన కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వం ఏర్పడిన తర్వాత 2024 నవంబర్ లో బీసీ కులగణన ను నిర్వహించింది. ఆ తర్వాత ఆ లెక్కలను అనెంబీలో ప్రవేశ పెట్టారు. దీనిపై పలు విమర్శలు వచ్చాయి. ప్రతిపక్షాలతో పాటు బీసీ సంఘాలు పలు ఆరోపణలు చేశాయి. ఎన్ని విమర్శల వచ్చినా కాంగ్రెస్ పార్టీ తెలంగాణ ప్రభుత్వం తాను చేసిన బీసీ కులగణన లెక్కలను చూపుతూ 42% రిజర్వేషన్లు స్థానిక ప్రభుత్వాలలో అనుమతించాలని కోరుతూ కేంద్ర ప్రభుత్వం చట్టం చేయాలని కోరుతుంది. ఆ చట్టాన్ని ఎవరైనా నుట్రీంకోర్చులో సపాలు చేయకుండా తొమ్మిద్దవ పెద్దూర్ల లో

చేర్చాలని కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ అనెంబీ తీర్మానం చేసింది. ఆ తీర్మానాన్ని తెలంగాణ రాష్ట్ర గవర్నర్ ద్వారా కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపించింది. కేంద్రం ఆ బిల్లు కేంద్ర ప్రభుత్వం వద్ద పరిశీలనలో ఉంది. ఈ నేపథ్యంలో వచ్చే పంచాయతీ ఎన్నికలలో 42% రిజర్వేషన్లు చట్టబద్ధంగా ఇవ్వడం వీలుకాదు. ఇక రెండవ ఆప్పన్ అప్పటికే కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రకటించింది ఒక ఆర్టికుల్ ద్వారా ఎన్నికలకు వెళ్లి 42 శాతం బీసీలకు రిజర్వేషన్లు ఇస్టోమని దానికి వృతీర్కంగా ఏ పార్టీ కోర్టుకుపోయినా వారిని ప్రజాక్షేత్రంలో దోషులగా నిలబడదామని ప్రయత్నం చేస్తుంది. ఈ సపాలకు బిజెపి, బీఆర్ఎస్ పార్టీలు స్పందిస్తా మమ్మల్ని కోర్టుకు పోకుండా ఆపగలగుతారేమో కానీ తెలంగాణ లో ఉన్న 4 కోట్ల మంది ప్రజలలో కోర్టుకు వెళ్లకుండా ఎంతమందిని ఆపుతారని ప్రశ్నిస్తున్నాయి. దాంతో అధికార కాంగ్రెస్ మరొక ఎత్తగడ వేసింది రాజ్యాంగం ప్రకారం చట్టబద్ధంగా బీసీలకు 42% రిజర్వేషన్లు ఇవ్వేలికపోయినా కూడా మేము వార్డు మెంబరు నుంచి మొదలుకొని సర్వంచ ఎంపిటీసి జెడ్పిటీసి పదవులకు పార్టీ పరంగా 42% రిజర్వేషన్లు ఇస్టోమని సపాలు విసురుతుంది.” హోమీ మీద ఆచరణ మాదా” అంటూ ప్రతిపక్షాలు కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రతిపాదనను తిరస్కరిస్తున్నాయి.

సెప్టెంబర్ 30లోగా పంచాయతీ ఎన్నికల జరపాలని హైకోర్టు తీర్చు మేరకు ఎన్నికలు జరపాలంటే బీసీ రిజర్వేషన్ హోమీ మేరకు ఎన్నికలు జరపాల్చి ఉంది. కానీ కోర్టుకు ఇచ్చిన హోమీ మేరకు ఎన్నికలు జరపాల్చి ఉంది. కనుక రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ముందున్న మార్గాలు... ఈ లోగానే హైకోర్టులో సిగీల్ బెంచి ఇచ్చిన తీర్చుపై డివిజన్ బెంచికి అప్పిలుకు పోవ దం ఒక మార్గం లేక సుప్రీంకోర్చుకు వెళ్లి హైకోర్టు తీర్చుపై స్టేచన్ కు రావడం మరో మార్గంగా కనబదుతుంది. కానీ హైకోర్టు తీర్చు మేరకు నెల రోజుల్లో ఇవ్వన్ని జరుగు తాయా అనేది కూడా అనుమానమే!!!.

స్థానిక ప్రభుత్వాలలో జమిలి ఎన్నికలు పరిష్కారమా?

మండల, జిల్లా పరిషత్ ఎన్నికలతో పాటు రాష్ట్రంలో మునిపల్ ఎన్నికలు కూడా జరపాల్చి ఉంది. కనుక ఈ ఎన్నికలన్నీ కలిపి ఒకేసారి జరిపితే ఇంకా బాగుంటుందని ఒక ఆలోచన ప్రజలలో ఉంది. ఒకే దేశం ఒకే ఎన్నిక అని కేంద్ర ప్రభుత్వం అంటుంది కనుక కనీసం రాష్ట్రంలో అన్ని స్థాయిలలో పదవీకాలం పూర్తయిన గ్రామ, మండల, జిల్లా పరిషత్తులో పాటు మునిపాలిటీలు కార్బోవేషన్ ఎన్నికలు కూడా ఒకేసారి జరిపిస్తే మరొక ఐప్పిలుకు పోవ దం ఒక మార్గం లేక సుప్రీంకోర్చుకు వెళ్లి హైకోర్టు తీర్చుపై స్టేచన్ కు రావడం మరో మార్గంగా కనబదుతుంది. కానీ హైకోర్టు తీర్చు మేరకు నెల రోజుల్లో ఇవ్వన్ని జరుగు తాయా అనేది కూడా అనుమానమే!!!.

ఉడి చదువులా బొగ్గుకి పోర్చుల శాధ్యశాఖలు మంగళదినాలు

తెలుగులోని ప్రభుత్వ పారశాలల్లో చదివే పిల్లలు అభ్యసన సామర్థ్యాలల్లో అత్యంత వెనుకబడ్డారని వివిధ సర్వేలు వెల్లడిస్తున్న నేపథ్యంలో మార్పు తెచ్చేందుకు పారశాల విద్యాశాఖ తాజాగా సమాయత్వమైంది. గత మూడు విద్యా సంవత్సరాల నుంచి నిర్వహిస్తున్న మౌలిక భాషా గణిత సామర్థ్యాల సాధన (ఫోండేషన్ లీటర్స్ అండ్ న్యూమర్స్ - ఎఫ్ఎల్ఎస్), అభ్యసన పురోగతి కార్యక్రమం (లెర్నింగ్ ఇంప్రొవ్ మెంట్ ప్రోగ్రామ - లివ్) పటిష్ట అమలుపై దృష్టి సారించింది. అందులో భాగంగా కాంప్లెక్స్ ప్రధానోపాధ్యాయుల నుంచి ఆయా విభాగాల అధిపతులు, అదనపు డైరెక్టర్, సంయుక్త సంచాలకుడు, ఇతర రాష్ట్ర అధికారులు క్రమం తప్పకుండా పారశాలలను సందర్శించి - వివరాలను యావ్లో నమోదు

చేయాలని పారశాల విద్యాశాఖ డైరెక్టర్ ఉత్తర్వులు జారీ చేశారు. పర్యవేక్షణ అధికారులు పారశాలల సందర్భంకు వెల్లినప్పుడు ఒక్కోచోట కనీసం మూడు గంటలు గడపాలని, ఒక పీరియడ్ అంతా (45 నిమిషాలు) తరగతి గదిలో కూర్చుని ఉపాధ్యాయుల బోధన తీరును పరిశీలించ టంతో పాటు.. సంబంధిత ఉపాధ్యాయుడికి తమ అభిప్రాయాన్ని (ఫీడ్ బ్యాక్) అందించాలని నిర్దేశించారు. సిబ్బంది సమావేశం నిర్వహించి ఆయా వివరాలను పారశాలలోని విద్యాకరదీపిక (అకడమిక్ గైడెన్స్ రిజిస్టర్ - ఏడీఆర్)లో నమోదు చేయటంతో పాటు - సందర్భం వివరాలను, ఫోటోలను తెలంగాణ స్కూల్ ఎడ్యూకేషన్ యావ్లో అవ్ లోడ్ చేయాలని ఆదేశించారు.

పారశాల విద్యాశాఖ ఆదేశాల్లోని ముఖ్యంశాలు

పర్యవేక్షణ బృందాలు సందర్శించాల్సిన పారశాలల సంఖ్య - వివరాలు

అధికారి స్థాయి	వారంలో ఎన్నిరోజులు	నెలలో ఎన్నిరోజులు
పోచ్చిదీ రాష్ట్రస్థాయి అధికారులు	2	8-10
ఆర్జేడీలు	3-4	12-16
డీశట్లు	3-4	12-16
ఎంశఖలు	5-6	20-24
కాంప్లెక్స్ పోచ్చెంలు	4-5	16-20

ప్రతి నెలా 28వ జిల్లాలో, 29వ రాష్ట్ర స్థాయిలో సమావేశం. నెల రోజులపాటు పారశాలలను సందర్శించిన తర్వాత ప్రతినెలా 28వ తేదీన దీశబలు జిల్లా స్థాయిలో సమీక్ష నిర్వహించాలి. ఎంతటలు, కాంప్లెక్స్ పొచ్చఎంలతో పారశాలల సందర్శన, తరగతి గది పరిశీలన, విద్యార్థుల అభ్యసన సామర్థ్యాలలో పురోగతిని సమీక్షించి అభిప్రాయాలు సమీకరించాలి. ఆ తర్వాతి రోజు పారశాల విద్యార్థుల డైరెక్టర్.. రాష్ట్రస్థాయి అధికారులైన విభాగాదివతులు, అదనపు డైరెక్టర్లు, సంయుక్త డైరెక్టర్లు, దీశబలు, సమగ్ర శిక్ష విభాగంలోని జిల్లా కో ఆర్డినేటర్లు, రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన, శిక్షణమండలి (ఎన్ సీక్సెట్) నిపుణులు, ఇతర రాష్ట్ర అధికారులతో సమీక్షించాలి. రాష్ట్ర, జిల్లా స్థాయిల్లో ఎఫ్ఫెలెవెన్ విభాగాలు నెలకొల్పాలి. ఎఫ్ఫెలెవెన్ అమలు బాధ్యత ఈ విభాగాలదే.

విద్యాదిలో మూడుసార్లు పరీక్షలు

1-5 తరగతుల కోసం ఎఫ్ఫెలెవెన్, 6-9 తరగతుల విద్యార్థులకు లివ్ కార్యక్రమాన్ని అమలు చేస్తున్న నేపథ్యంలో

.. పిల్లలో అభ్యసన సామర్థ్యాలను అంచనా చేసేందుకు మూడుసార్లు పరీక్షలు నిర్వహించాలి. తొలుత జాన్ 25-30 తేదీల మధ్య నిర్వహించిన బేన్ లైన్ పరీక్ష ఘలితాలను జులై 15వ తేదీలోపు సూర్య ఎడ్యూకేషనల్ యాప్లో నమోదు చేయాలి.

❖ రెండో పరీక్ష (మిడ్ లైన్) నవంబర్ 25-30లో, తుది పరీక్ష (ఎండ్ లైన్) మార్చి 5-7 తేదీల్లో నిర్వహించాలి. వాటి ఘలితాలను మార్చి 30వ తేదీలోపు యాప్లో నమోదుయేలా చూరచ చూపాలి. ప్రశ్నాపత్రాలను ఎన్సీక్సెట్ నుంచే పంపిస్తారు.

వారానికి 80 నిమిషాలపాటు ఏష ఆధారిత చదువు

గత విద్య సంవత్సరం చివరి నుంచి పలు ప్రాథమిక పాఠశాలలో కృతిమ మేధ ఆధారంగా గణితం, తెలుగు, ఇంగ్లీష్

పాఠాలు బోధిస్తున్న సంగతి తెలిసిందే. అందుకు వారంలో రెండుసార్లు 80 నిమిషాలు కేటాయించారు.

ప్రభుత్వ పారశాలల్లో 6 స్వచ్ఛంద సంస్థల

అత్యాధునిక సాంకేతిక బోధన

తెలంగాణ ప్రభుత్వ పారశాలల విద్యార్థులకు అత్యాధునిక సాంకేతిక బోధన సేవలను ఉచితంగా అందించేందుకు ఆరు ప్రముఖ స్వచ్ఛంద సంస్థలు ముందుకొచ్చాయి. ఈమేరకు రాష్ట్ర విద్యార్థుల ఆ సంస్థలతో అవగాహనా ఒప్పందం (ఎంచియూ) కుదుర్చుకుంది. జాతీయ అంతర్జాతీయ స్థాయిలో పేరొందిన ఈ సంస్థల భాగస్సామ్యంతో ప్రభుత్వ బడుల్లో ఎడ్ ఐక్ సదుపాయాలు కల్పిస్తారు. రాష్ట్రంలోని సర్కారీ పారశాలల్లో బోధన నాణ్యతా ప్రమాణాలు మెరుగు పరచాలన్న ముఖ్యమంత్రి ఆలోచనల మేరకు ఈ నిర్దయం తీసుకున్నారు.

ఏ సంస్థ .. ఏ సేవలు..

❖ సందన సీలేకని నేత్తుత్వంలోని ఏక సైప్ శాండెషన్.. కృతిమ మేధ (ఎష) ఆధారిత ప్లాట్ఫార్మ తో

540 పారశాలల్లో ఇప్పటికే పని చేస్తోంది. ఇకపై 33 జిల్లాల పరిధిలో అయిదువేలకు పైగా ప్రాథమిక పారశాలలకు తన సేవల్ని విస్తరించుంది. మూడో తరగతి నుంచి 1వ తరగతి వరకు తెలుగు, ఇంగ్లీష్ భాషలతో పాటు, గణితంలో ప్రాథమికాంశాలను ఈ సంస్థ బోధిస్తున్ది.

❖ ఫిజిక్యూలా.. ఇంటర్ విద్యార్థులను నీట్, జేంసిం, క్యాట్ పరీక్షలకు సన్పద్ధులను చేస్తుంది. పారశాల స్థాయి సంచే పోటీ పరీక్షలో ర్యాక్యూబిల్ విద్యార్థులకు శిక్షణ అందిస్తుంది.

❖ భాన్ అకడమీ.. రాష్ట్రంలో 6వ తరగతి నుంచి పదో తరగతి వరకూ విద్యార్థులకు పార్ట్యూంశాలకు అనుగుణంగా వీడియో ఆధారిత సైప్ (పైన్), పెక్కాలజీ, ఇంజనీరింగ్, మ్యాట్రిగ్) శిక్షణను అందచేస్తుంది.

❖ ప్రజ్వల శాండెషన్.. 6-12 తరగతుల విద్యార్థులకు బాల సురక్ష, రక్షణ కార్యక్రమాలు ప్రారంభిస్తుంది.

❖ పైజామ్ శాండెషన్.. 1వ తరగతి నుంచి 10వ తరగతి వరకు విద్యార్థులకు కోడింగ్, కంప్యూటర్పసనల్ థింకింగ్ పై శిక్షణనిస్తుంది.

❖ ఎడ్యూకేట్ గర్చ్ సంస్థ.. రాష్ట్రంలో పారశాలలకు దూరంగా ఉన్న 16వేలమందికి పైగా పిల్లలను తిరిగి బడిలో చేర్చించటంతో పాటు %-% బాలికల అక్షరాస్యత, విద్యావకాశాలను మెరుగుపరుస్తుంది.

మాసీ సుందరీకరణ, ప్రతించ సుందరి శోటీలు

లంగాణ ఏర్పడి 11 సంవత్సరాలు పూర్తి కావటానికి ముందు రెండు నెలల్లో రెండు ఈవెంట్లను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్వహించింది. అపి ఏట్రీల్లో నిర్వహించిన భారత్ సమీక్ష, మే మాసంలో జరిపిన మిన్ వరల్డ్ పోటీలు! తెలంగాణ బ్రాండ్ ఇమేజ్ని పెంచటానికి ఈ ఈవెంట్లను నిర్వహించినట్లు ప్రభుత్వ ప్రకటనలు పేర్కొన్నాయి. ప్రజల పన్నుల డబ్బుతో వీటిని నిర్వహించటం ద్వారా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సాధించినేమిలో పరిశీలించాం.

భారత్ సమీక్ష

చాలాపెద్ద ఎజెండాతో ఈ కార్బూక్మాన్ని రూపొందించారు. ప్రపంచవ్యాప్తంగా మానవాళి ఎదుర్కొంటున్న వివిధ సమస్యల్ని చర్చించటానికి, పరిష్కారాలు కనుగొనటానికి 100కు పైగా దేశాల నుంచి 450కి పైగా ప్రతినిధులు ఇందులో పాల్గొన్నారు. వీరిలో సామాజిక, ప్రజాస్వామ్య, సామృద్ధాద, కార్బూక ఉద్యమాలకు చెందిన ప్రతినిధులున్నారు. అదేవిధంగా, ప్రగతి శీల రాజకీయ పార్టీలకు చెందినవారు, 40-50మంది మంత్రులు, 50మంది సెనెటర్లు, పార్లమెంటు సభ్యులు, సుమారు 25 థింక్ ట్యూంకల ప్రతినిధులు పాల్గొన్నారు. భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ 140వ వార్డ్‌కోష్పం, సెప్టెంబర్ ను నేత్తుత్వంలో అలీన ఉద్యమానికి నాంది పలికి 70వీళ్ళవటం ఈ సమావేశానికి సందర్భాలని, సమ్మిద్ధ భారత్ ఫౌండేషన్ తో కలిసి ఈ చారిత్రక కార్బూక్మాన్ని నిర్వహించటం మనకి గొప్ప అవకాశమని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తెలిపింది. భారత విదేశాంగశాఖ కూడా ఈ కార్బూక మానికి తోడ్పాటు నందించింది. చర్చల అనంతరం ‘భారత్ సమీక్ష తీర్మానం’ పేరుతో కొన్ని లక్ష్మీల్ని ప్రతిపాదించారు.

అందులోని కొన్ని

ముఖ్యంశాలు:

- ప్రపంచవ్యాప్తంగా మానవాళి ఎదుర్కొంటున్న తీవ్ర సంక్షోభాల పరిష్కారానికి ఎకుపుడాం. ప్రజాస్వామ్యన్ని బలోపేతం చేయటంతో పాటు జాతీయ, అంతర్జాతీయ సంస్లాను సమర్థంగా తీవ్రిదిద్దుడాం.
- ఉగ్రవాదాన్ని, అందుకు మద్దత్తిస్తున్న దేశాల వైభాగికి ఖండించాం.
- స్నేహం, దయ, అపింస, సత్యం, న్యాయం, వసెష్టైక కుటుంబకం, అంతర్జాతీయ న్యాయం అందించే ప్రగతిశీల విధానాలు, శాంతియుత పద్ధతుల్ని అనుసరించాం.
- సుంకాలు, హింస, వలసవాద ధోరణల్ని నిరసించాం.
- అతివాద, నిరంకుశ ప్రభుత్వాలు ప్రజాస్వామ్యన్ని కాలరాస్తున్నాయి. అతివాద శక్తుల అధికార కేంద్రీకరణను వ్యతిరేకించటం, లింగ సమానత్వం, పొర హక్కులు, వాక్ స్వాతంత్యం, మీడియా స్వేచ్ఛలను పరిరక్షించటం ప్రధాన ఎజెండా కావాలి.
- వాతావరణ మార్పులపై ఏకాభిప్రాయంతో కృషి చేయటం
- పేదరికాన్ని నిర్మాలించేలా ఆర్థికవ్యవస్థ నమునా రూపకలున.

► ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థను కాపాడుకోవటంతో పాటు, మహిళలకు తగిన ప్రాతినిధ్యం.

తీర్మానంలోని ఈ అంశాలస్తే చాలా విలువైనవి. కానీ ఇస్తే చూస్తే ఒక దేశమో, ఐక్యరాజ్య సమితో, పొర సమాజ సంస్కరణ నిర్వహించాలిన కార్బూక్మంలా ఉంది తప్ప.. ఒక రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, శాసనపరిషత్తం ఎంత బలంగా విస్తరించినా కూడా, నిర్వహించటం కొంత ఎట్టెట్లుగా ఉంది. ప్రధానమంత్రి లాంపిచారిని ఆప్సోనించినా కొంత ఆర్పంతంగా ఉండేది. బాండుంగ్ సమావేశాలన్ని ఒక దేశ ప్రధానమంత్రి హోదాలోనే నెప్పూ నిర్వహించారు గదా! అనేక దేశాలు ఇందులో భాగస్వాములై ఉన్నాయి, అంతేకాకుండా, ఇప్పటికీ మన విదేశాంగ విధానంలో, అలీన ఉద్యమ ప్రభావంతో పెరిగిన స్వతంత్ర వ్యవహారశైలి కనిపిస్తుంది. ఇక, కాంగ్రెస్ పార్టీ 140వ వార్డ్కోష్పం అనుకున్నప్పుడు, అలీనోద్యమ అవిఱాప బాండుంగ్ సమావేశాన్ని కలపకుండా పార్టీ కార్బూక్మంగా నిర్వహించుకోవాలింది. ఒక జాతీయ పార్టీగా కాంగ్రెస్ తన చరిత్ర, లక్ష్మీల నుంచి పై తీర్మానాలు చేసినా కొంత మెరుగ్గ ఉండేది. ఇంతా చేసి, ఈ తీర్మానం లోని అంశాల గురించి కనీసం మీడియాల్లో, సమాజంలో చర్చ కూడా జరగలేదు.

వైరుధ్యాలు - కొరపడిన చర్చ

అదొక కోణమైతే, ఇంకో కోణంలో భారత్ సమీక్ష తీర్మానంలోని అంశాల్లోనే వైరుధ్యాలున్నాయి. ఒకపక్క కార్బూక హక్కులు వారి మెరుగైన జీవితం కోసం కృషి చేయాలంటూనే - మరోపక్క పనిచేసేపారిలో 85శాతం వరకూ ఉన్న అలాంటి అసంఘటిత కార్బూకులు సంఘటిత రంగంలోకి రావటానికి పెద్ద అవరోధంగా ఉన్న పాత పెస్సన్ విధానాన్ని (ఓపీఎస్) 3శాతం ప్రభుత్వోద్యోగుల ఓట్ల కోసం తాకట్టుపెడుతూ ఎన్నికల పోమీనిచ్చింది కాంగ్రెస్ పార్టీలే. అదేరకంగా, మితిమీరిన సంక్షేమ పథకాలతో సంపన్న, బలమైన ఆర్థిక వ్యవస్థ గల తెలంగాణ, కర్రాటుక లాంటి రాష్ట్రాలు సంక్షోభంలో కూరుకు పోవటానికి కారణం కాంగ్రెస్ నాయకత్వమే. ఆ తర్వాత సంపద పన్ను, సంపద పంచటం. వీటన్నిటిలోని వైరుధ్యాలు, దుప్పరి ణామాలు, అప్రజాస్వామిక చృక్షఫ్ధాలపై సమావేశంలో, సమాజింటాలో, మీడియాలో లోత్తెన చర్చ జరగిస్తుంది. ఇందు కోసం తెలంగాణ ప్రభుత్వం హైకోర్టు చేసిందో కబ్బితంగా తెలీదుగాని - జల గం వెంగళరావు, ఎన్.టి రామారావు లాంటి ముఖ్యమంత్రు లైట్, భర్మకీ-పులితానికి అంతరాన్ని చూసి గుండెలు బాధుకునే వారు. మిన్ వరల్డ్ 72వ పోటీలు

ఇక ఇంతకంటే ఘనంగా నిర్వహించిన మరో ఈవెంట్ మిన్ వరల్డ్ 72వ పోటీలు. మే 10వ తేదీ నుంచి నెలాఖరు దాకా వివిధ రకాలుగా అభ్యర్థుల్ని పరీక్షించారు. ఈ కార్బూకు నిర్వహణకు ప్రభుత్వం తోలుత అనేక ప్రయోజనాల్ని చూపించినా, చివరకు వర్షాటుకానికి ఫిక్స్ అయింది. దాదాపు 108

దేశాలకు చెందిన యువతులు ఈవెంట్ లో పోటీపడ్డారు.

ప్రభుత్వమే నిర్వహించటం సముచ్చితమా?

మన దేశంలో మొట్టమొదటి మిన్సివరల్డ్ పోటీల్ని 1990లో తెంగ జూరులో నిర్వహించారు. అమితాబ్ బచ్చన్ కార్బోరేఫన్ లిమిటెడ్ అనే సంస్థ ఆధుర్యంలో ఇది జరిగింది. ఒక ప్రభుత్వం ఇలాంటి కార్బోర్కమం నిర్వహించటం బహుశా ప్రపంచంలో కూడా అరుదే. ప్రయాచేటు, కార్బోరేట్ సంస్థలు వ్యాపార దృక్షథంతో వీటిని నిర్వహిస్తాయి. ఈ పోటీలకు తెలంగాణ ప్రభుత్వం రూపాయి వెళ్లించిని, పెట్టిన వాటా భర్యు కూడా స్పాస్సుర్ రూపం లో తిరిగాచ్చిందని మంత్రి చెబుతున్నారు. కానీ ఇలాంటి ఈవెంట్ ద్వారా వచ్చే ప్రచారం కంటే ప్రభుత్వం తన మౌలిక బాధ్యతల్ని సక్రమంగా నెరవేర్పటం వల్ల పర్యాటకానికి ఎక్కువ ప్రయోజనం చేయారే పరిస్థితి ఉన్నప్పుడు -ఆ పోటీల కోసం ముఖ్య మంత్రి దగ్గర్చుంచి సాధారణ అధికారి వరకూ ప్రభుత్వ యంత్రాంగం వెళ్లించిన సమయం కూడా భారీ భర్యుగానే లెక్కించాలి. మహిళలకి తమ శరీరాల మీద తమకు పూర్తి హక్కు ఉంటుందనటంలో సందేహం లేదు. ఎలాంటి దుస్తులు ధరించాలి, ఎంత ప్సిల్యూల్గా వ్యవహరించాలి అనేవి వాల్ఫ్స్టో. అందాల పోటీలంటూ ఆకర్షణీయమైన అమ్మాయిల మధ్య పోటీ పెట్టటం నేరమేమి కాదు. కానీ ఒక ప్రభుత్వం, అలాంటి కార్బోర్కమం నిర్వహించటం అనేది సరైన ధోరణిగా అనిపించదు. ప్రభుత్వం తాను చేయాల్సిన పనుల్లో చాలామేర విఫలమపుతుా, అందాల పోటీల ద్వారా పర్యాటక రంగాన్ని పెంచగల మనకోవటం అంత వాస్తవిక ధోరణి కాదు. ప్రభుత్వం బాధ్యతల్ని సక్రమంగా నిర్వహిస్తే విదేశీ పర్యాటకులు బ్రావ్హండంగా వస్తారు.

మిన్సివరల్డ్ పోటీల ద్వారా తెలంగాణ రైజింగ్, తెలంగాణ జరూర్ ఆనా - అనే రెండు నినాదాల్ని ప్రాంతమ్యంలోకి తేచ్చే ప్రయత్నం చేశారు. వీటి ద్వారా ఆకర్షించాలనుకుంటున్నది విదేశీ పర్యాటకుల్ని. సద్వేశి పర్యాటకులను ఆకర్షించటానికైతే మన వద్దే చాలామంది సిని కళాకారులు, క్రీడాకారులు ఉన్నారు. వారిలో అనేకమంది ఉచితంగా కూడా బ్రాండింగ్ వర్క్ చేసి పెట్టాచ్చు. విదేశీ పర్యాటకులు రావాలంటే ఏం చేయాలి? పర్యాటక స్థలాలను ఆకర్షణీయంగా కాన్సెట్టీలు, సౌకర్యాలతో తీర్చిదిద్దటం, భద్రత, పరిపుత్రత, సరైన మౌలిక సదుపాయాలు, రవాళా వ్యవస్థ, ఆతిధ్య సంస్కృతి ముఖ్యం.

ముఖ్యమంత్రిగా రేవంత్ ప్రమాణ స్వీకారం చేసిన కొన్ని రోజులకే లండన్ పర్యాటకు వెళ్లి అక్కడి థేమ్స్ నదిలా మన ప్రైదరాబాద్లో మూసినదిని ఆభివృద్ధి చేయాలని సంకల్పించారు. అక్కడుంచి వచ్చాక దాదాపు 1లక్ష 50వేల కోట్ల రూపాయలతో మూసి సుందరీకరణ ప్రాజెక్ట్ చేపట్టేతున్నట్లు అనధికార లీకేజీలు ఇచ్చారు. తెలంగాణ ఆర్థిక వ్యవస్థ ఇప్పటికే సంకోధంలో చిక్కుకుని ఉంది. అలాంటప్పుడు లక్ష్మణరకోట్లతో మూసి ప్రక్కాళన అంటే, ఇక మిగతా కీలకరంగాల్లో, రాష్ట్రంలోని మిగతా ప్రాంతాల్లో ప్రభుత్వం పెట్టుబడి వ్యయం చేయటానికి ఒక్క రూపాయి అప్పుకూడా దొరకదు. మూసి సుందరీకరణ వల్ల ప్రైదరాబాద్ ఆకర్షణ మరింత పెరిగి పర్యాటకులు పెరుగుతారనటంలో సందేహం లేదు. కానీ భారీ వ్యయాలతో ఆచరణ

సుప్రసిద్ధ ఆంగ్లకవి..జాన్ కీట్స్ నిర్వచనం ప్రకారం.. ‘అందమైన పస్తువు ఎప్పటికీ అనందదాయకమే’. అందం అంటే అపార్టం చేసుకుంటారేమానని, రెండేళ్ తర్వాత రాసిన మరో కవితలో ‘అందం అంటే నిజం! నిజమైనది మాత్రమే అందమైనది’ అని స్పష్టమైన నిర్వచనం ఇచ్చారు. దీన్నే మన ప్రాచీన భారతీయ తత్ప్రశాస్త్రంలో సత్యం, శివం, సుందరంగా చెబుతారు.

సాధ్యంకని రీతిలో ప్రాజెక్టుల్ని ప్రకటించటం వరిపాలన అవుతుందా? అది పర్యాటక రంగాన్ని పెంచుతుందా?

మన దేశానికి వచ్చే విదేశీ పర్యాటకులతో పోలిస్తే, మనదేశం నుంచి ఇతర దేశాలకు పర్యాటకునికి వెళ్లేవారి సంఖ్య ఎక్కువే అయినా, ఈ సమస్య అన్ని రాష్ట్రాల్లో ఉన్నా - మిగతా చాలా చేట్ల స్వదేశీ పర్యాటకుల సంఖ్య గణనీయంగా పెరుగుతోంది. ఒక్క తెలంగాణలోనే స్వదేశీ పర్యాటకుల సంఖ్య కూడా తగ్గుతోంది. అయితే, ఇదే సందర్భంలో మెడికల్ టూరిజం ఆభివృద్ధి చెందుతోంది. నాణ్యతా ప్రమాణాలు, మౌలిక వసతులు, మిగతా దేశాలలో పోలిస్తే చాలా తక్కువ ధరకు ప్రపంచ స్థాయి వైర్య చికిత్సల్ని అందించటం, భావ వంటి సమస్యలు లేకుండా అనుసంధానానికి ఎయిర్ పోర్టుల దగ్గర్చుంచి ఏర్పాట్లు వంటి ఆచరణాత్మక కారణాల వల్ల. వాళ్ల పెద్ద ప్రచార ఆర్యాటం కూడా లేకుండా విదేశీ రోగులను వైద్య సేవల కోసం ఆకర్షిస్తున్నారు. అన్నిటికంటే ముందు పర్యాటకులు స్వచ్ఛందంగా, ఆహోదకరంగా పర్యాటించగలిగేలా పరిపాలనను చక్కదిద్దు కోవటం అవసరం.

మార్కెటీంగ్ కంటే ముందు ఇల్లు చక్కదిద్దుకోవటం అవసరం. పారిపుద్యం, చట్టబడ్డపాలన, మౌలిక వసతుల్లో నాణ్యత, వాయు కాలుప్పం వంటివి లేకుండా అన్ని ప్రాంతాలకూ కనెక్షివీటీలతో కూడిన ప్రజా రవాళా వ్యవస్థ, రోజువారీ పాలన సక్రమంగా సాగేందుకు కనీసం ప్రైదరాబాద్, ఇతర నగరాల్లోనే స్థానిక ప్రభుత్వాల్ని జవాబుద్దారీతనంతో బలోపేతం చేయటం వంటి చర్యలు అవసరం.

సుపరిపాలనకు, గ్రామాల, మధ్య చిన్న పట్టణాల అభివృద్ధి వంటి విధానాల ద్వారా వ్యవసాయ పర్యాటకం సహి ఇతర ఆర్థికావ కాశాల్ని చిట్టచివరి పోరుని వరకూ అందుబాటులోకి తెచ్చి ప్రజల జీవన ప్రమాణాల్ని పెంచటం మీద ప్రభుత్వం సమర్థంగా వెళ్లించాలి. ప్రచారం మాట్లాడ వైఫలాల్ని కప్పిపుచ్చుకోకుండా నాణ్యమైన విద్య, ఆరోగ్యం, చట్టబడ్డపాలన, స్థానిక ప్రభుత్వాల సాధికారత, చిన్న పట్టణాల అభివృద్ధితో అందరికి ఉపాధి ఆర్థిక క్రమశిక్షణ మొదలైన సంస్కరణల కోసం తెలంగాణ ప్రభుత్వాల్ని జవాబుద్దారీతనంతో బలోపేతం చేయటం వంటి చర్యలు ముఖ్యం.

తెలంగాణ : మూడు నెలల్లోనే రూ.20,000 కోట్ల రుణం

2025-26 ఆర్థిక సంవత్సరంలో మొత్తం రూ. 54,009 కోట్ల కొత్త రుణాలను మార్కెట్ నుంచి సేకరించాలని తెలంగాణ ప్రభుత్వం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నట్లు 'కాగ్' ఇటీవల వెల్లడించింది. వీటిలో ఏప్రిల్ లో రూ. 5,230.99 కోట్లు, మే నెలలో రూ. 4,500 కోట్లు సేకరించింది. కీలకమైన రైతు భరోసా, యువ వికాసం పథకాలకు జూన్ లో రూ. 8,500 కోట్లు రుణాలను బహిరంగ మార్కెట్ నుంచి సేకరించింది. ఇందుకేసం రూ. 1500 కోట్లు, 3,500 కోట్లు, 4,000 కోట్లు బాండ్ లను వేలానికి పెట్టింది. వీటిలో రూ. 9,000 కోట్లు రైతుభరోసా పథకానికి వెచ్చించారు.. ప్రస్తుత ఖరీఫ్ సీజన్ జూన్ నుంచే ప్రారంభమైనందున తొలి త్రైమాసికంలో అత్యధిక నిధులను రైతులకు పెట్టుబడి సాయం కోసం కేటాయించారు. ఆ తర్వాత రాజీవ్ యువ వికాసం పథకానికి లభ్యిదారుల ఎంపిక ప్రక్రియ ఆమోదం తర్వాత రూ. 6,000 కోట్లు.

అదేవిధంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగులకు డీవీ పెంపు అందుకే వేస్తోంది.

అమల్లోకి వచ్చినందున జూలై నుంచి జీతాలు పెంచటానికి రూ. 300 కోట్లు సేకరించారు. ఉద్యోగుల పెండింగ్ బిల్లులకు నెలకు రూ. 700 కోట్లు చొప్పున దశలవారీ విడుదల చేయనున్నారు. మొత్తంగా డీవీ బిల్లులకు అదనంగా రూ. 1000 కోట్లు కేటాయించారు, ఏప్రిల్ నుంచి జూన్ మధ్యకాలం వరకూ రూ. 18,230 కోట్లు సమీకరించగా, పలు పథకాలకు తొలి త్రైమాసికం కేటాయింపులు ఇంకా పూర్తి కాలేదు. ఈ సేపథ్వంలో, జూలై తొలివారం నాటికి రుణ సమీకరణ రూ. 20,000 కోట్లు దాకా ఉంటుందని అంచనా. దీంతో.. జీవ్సీ, వ్యాట్ వసూళ్ల ద్వారా ఆదాయం పెంచాలని వాణిజ్య పన్నులు, ఎక్స్‌జెం శాఖలకు ప్రభుత్వం సూచించింది. వీటి వసూళ్లలో అక్రమాలను ఆరికడితే ఆదాయం ఇంకా పెరుగుతుందని తెలిపింది. రిజిస్ట్రేషన్లు కూడా త్రమంగా పెరుగుతున్నందున వాటిపైనా ఆదాయం అదనంగా పస్తుందని ఆర్థిక శాఖ అంచనా వేస్తోంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ : రెండు నెలల్లో 50 శాతం దాటిన రాష్ట్ర రెవెన్యూ లోటు

ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరంలోని తొలి రెండు నెలల్లో ఆంధ్రప్రదేశ్ రెవెన్యూలోటు రూ. 17,686 కోట్లుగా 'కాగ్' వెల్లడించింది. ఈ వ్యవధిలో రాష్ట్రంలో రెవెన్యూ రాబడి రూ. 21,707.31 కోట్లు ఉండగా, రెవెన్యూ ఖర్జులు 39,393.59 కోట్లు మేరకు ఉన్నాయి. ఆర్థిక సంవత్సరం మొత్తం మీద రెవెన్యూ లోటును రూ. 33,185.97 కోట్లకు పరిమితం చేస్తామని ఆర్థికమంత్రి భరోసా ఇచ్చారు. కానీ, రెండు నెలల్లోనే అది 53 శాతానికి చేరింది. మరోవైపు 22,884 కోట్లు రుణాలు సమీకరించినట్లు కాగ్ నివేదిక పేర్కొంది.

కాగ్ వెల్లడించిన ఏవీ లెక్కలు

అంశం	అంచనాలు (12 నెలలకు)	మే నెలాభరుకు వచ్చిన మొత్తం (రూ.కోట్లలో)
రెవెన్యూ రాబడి	2,17,976.53	21,707.31
పన్నుల రాబడి	1,66,573.09	20,381.18
జీవ్సీ	27,477.15	7,751.42
స్టాంపులు, రిజిస్ట్రేషన్లు	13,150.44	1820.19
భూమిశస్తు	221.34	0.24
అమ్మకపు పన్ను	20,873.65	2,839.13
రాష్ట్ర ఎక్స్‌జెం ద్వారా	27,097.26	2,824.70
కేంద్ర పన్నుల్లో వాటాలు	40,807.28	4,221.50
ఇతర పన్నులు	36,945.37	924.00
పన్నేతర రాబడి	19,119.04	814.33
కేంద్ర గ్రాంట్లు	32,284.40	511.80
అప్పులు	79,952.63	22,844.34
రెవెన్యూ వ్యయం	2,51,162.50	39,393.59
మూలధన వ్యయం	40,635.72	2,242.18

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో డీడీబి వ్యవస్థ బలిషేతం

గ్రామీణ స్థానిక ప్రభుత్వాల ఎన్నికలో రిజర్వేషన్ ఖరారు, ఎన్నికల పర్యవేక్షణ ఏపీలో ఇక్కడ డివిజనల్ ఆభివృద్ధి అధికారులు (డీడీబి) చేపట్టనున్నారు. ఎన్నికల్లో జిల్లా ఉప ఎన్నికల అధికారిగా వ్యవహారిస్తారు. ఈ మేరకు రాష్ట్ర పంచాయతీ రాజ్ చట్టం 1994లో త్వరలో సవరణలు చేయనున్నారు. పంచాయతీ ఎన్నికల నిర్వహణను ఇప్పటివరకు ఆర్ద్రీంచులు చూస్తున్నారు. పంచాయతీరాజ్, గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖల కార్యక్రమాలపై ప్రభుత్వం పలు అధికారాలు, బాధ్యతలు, విధుల్ని డీడీబిలకు కల్పించింది. రెవెన్యూ డివిజన్ కేంద్రాల్లో వీరికి కార్యాలయాలు కేంద్రాలుంచింది. రెవెన్యూ పొర సరఫరాల శాఖలపై ఆర్ద్రీంచులకు అధికారులు ఉన్నట్లుగా %-% పంచాయతీ రాజ్, గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖలపై డీడీబిలకు అధికారాలుంటాయి. ఎంపీడీబిల్లో పలువురికి గత ప్రభుత్వం డీడీబిలుగా పదోన్నతులు కల్పించింది. 77 రెవెన్యూ డివిజనలో పని చేసున్నారుగానీ వీరికి ఎటువంటి విధులు, బాధ్యతలు అప్పగించలేదు. దీంతో ఉత్సవ విగ్రహాలుగా మిగిలిపోయారు. ప్రస్తుత ప్రభుత్వం డీడీబి వ్యవస్థను బలోపేతం చేసేలా నిర్ణయాలు తీసుకుంది.

కేంద్రాలుంచిన అధికారాలు, బాధ్యతలు

- ❖ డివిజనల్ స్టోలో పంచాయతీరాజ్, గ్రామీణాభివృద్ధి విభాగాలకు డీడీబి అధివుత్తిగా ఉంటారు.
- ❖ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలపై సమన్వయం, పర్యవేక్షణ, సమీక్ష
- ❖ కలెక్టర్ నియంత్రణలో బాధ్యతల నిర్వహణ
- ❖ నెలలో 20 రోజుల క్రీతసాయి పర్యటనలు
- ❖ ఎంపీడీబిల పనితీరుపై సమీక్ష, వార్షిక రహస్య నివేదికల తయారీ
- ❖ పంచాయతీలో ఆడిట్ అభ్యంతరాలు, గ్రామీణాభివృద్ధి ప్రణాళికల అమలుపై సమీక్ష
- ❖ పన్నులు, రుసుముల వసూళ్లు పెరిగేలా చర్యలు
- ❖ నెలలో కనీసం మాడు పంచాయతీలో తనిఖీలు
- ❖ ఉపాధి పోమీ పథకం అమలు, సామాజిక తనిఖీలు, హజరుపై తనిఖీలు
- ❖ గ్రామ సచివాలయాల్లో సంకేతు పథకాలు అమలు, ఉపోగుల పనితీరుపై సమీక్ష
- ❖ గ్రామీణ తాగునీటి సరఫరా, పంచాయతీరాజ్ ఇంజనీరింగ్ తదితర శాఖల మర్యాద సమన్వయం

పామాయిల్ పై తగ్గించిన దిగుమతి సుంకాలు పెంచండి

ముడి పామాయిల్ దిగుమతులపై తగ్గించిన 10శాతం సుంకాన్ని వెంటనే పెంచి దేశీయ రైతులను ఆదుకోవాలని పోంచుంచి అమిత్ షా ను యూనియన్ మంత్రి రామోహన్ నాయుడు, తెలుగుదేశం పార్లమెంటరీ పాటీ నాయకుడు లావు శ్రీకృష్ణ దేవరాయలు కోరారు. ఈ మేరకు ఏపీ ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబు నాయుడు రాసిన లేఖను వారు అందచేశారు. దిగుమతి సుంకాల్ని తగ్గించటం వల్ల మన దేశంలో రైతులు తీవ్రంగా నష్టపోతున్నారన్నారు. దేశంలోని పామాయిల్ సాగులో 50శాతం ఆంధ్రప్రదేశ్ లోనే జరుగుతోంది. 1.74లక్షల మంది రైతులు 2.49 లక్షల పౌట్టార్లలో పామాయిల్ సాగు చేస్తున్నారు. యూనియన్ ఆపోరసుధి మంత్రికి కూడా వారు చంద్రబాబు లేఖను అందచేశారు. తెలంగాణ

వ్యవసాయ మంత్రి తుమ్మల నాగేశ్వరరావు కూడా ఈ మేరకు యూనియన్ ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేశారు. రాష్ట్రంలో గత ప్రభుత్వ హయం నుంచి పామాయిల్ సాగుకు గణియ ప్రాధాన్యతనిస్తున్నారు.

కాగా, ముడి పామాయిల్, ఇతర పంట నూనెలపై దిగుమతి సుంకం విధించాలని ఆరేడేళ్లు పోరాటి సాధించిన లోకసత్తా, ప్రజాస్వామ్య పీరం (ఎఫ్టీఆర్) వ్యవసాపకులు డాక్టర్ జయప్రకాశ్ నారాయణ్ కూడా ముడి పామాయిల్ దిగుమతి సుంకం ఇంకా తగ్గించటం పట్ల అసంతృప్తి వ్యక్తం చేశారు. ఈ దిగుమతి సుంకాన్ని 30-40 శాతానికి పెంచటంతో పాటు, ఆ ఆదాయాన్ని మన రైతులకే ఇచ్చి వంట నూనెల్లో స్వయంసమృద్ధి సాధించేలా ప్రోత్సహిం చాలని జీఫీ డిమాండ్ చేశారు.

గుర్తువులా? లఘువులా?

రత విద్యారంగ దుస్థితి గురించి, విద్య అనులు భూ లక్ష్మేన విద్య ప్రమాణాల అధ్యాన్న స్థాయి గురించి 2005 నుంచి 'అసర్', మరికాన్ని సర్వేలు వెల్లడిస్తున్న ప్రభుత్వాలు దాదాపు 2016 నంపత్వరం దాకా అదంతా బూటకమన్నట్లు బుకాయిస్తావచ్చాయి. ఆ తర్వాత సాంత సర్వోలోనూ అదే భయంకర వాస్తవం వరుసగా బయటపడుతుండటంతో కొద్దిపాటి దిద్దబాటు చర్యలకు ఉపక్రమించాయి. అయితే విద్యకు సమాజంలో, కులం, మతం, భాష, ప్రాంతం, వర్గాలకు అతీతంగా ఉన్న డిమాండ్ తీప్రతతో, మన దేశం ఇప్పుడున్న ఆర్థికాభివృద్ధి పరిస్థితులకు అవసరమైన వేగంతో పోలిస్తే .. ప్రభుత్వాల దిద్దబాటు చర్యలు నత్తునడకనే సాగుతున్నాయని చెప్పాలి. ఇలాంటి నేపథ్యంలో తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి రేవంతోర్చి స్వయంగా పలు వేదికల మీద సంక్లోభాన్ని ప్రస్తావిస్తూ ప్రభుత్వ విద్యారంగ ఫోర వైఫల్యాన్ని పతాక శీర్షికలోకి తెచ్చే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు.

రాష్ట్రాన్ని పెద్దల సభగా చెప్పుకునే శాసనమండలిలో ఉపాధ్యాయులు మాత్రమే ఎన్నుకునే ప్రతినిధులు కూడా ఉంటారు. ఎప్పుడో దశాబ్దాల క్రితం నాటి ఆనవాయితీని కొనసాగించటం తప్ప ప్రత్యేకించి ఉపాధ్యాయులు, గ్రాద్యయేట్లు ఓటువేసి ఎమ్మెల్సీలను ఎన్నుకోవటంలో ఎటువంటి జెచిత్యమూ కనిపించదు. అదలా ఉంచితే, విద్యారంగ సంక్లోభంపై మండలిలో మాట్లాడే క్రమంలో ఉపాధ్యాయ ప్రతినిధులను తాకేలా కొన్ని అంశాల్ని రేవంత్ రెడ్డి ప్రస్తావించారు. "కాంగ్రెస్ పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చాక 10 వేల ఉపాధ్యాయు ఉద్యోగాలు భర్తీ చేశాం. 31 వేలమంది టీచర్ల బదిలీలను పారదర్శకంగా చేపట్టాం. విద్యారంగంలో ప్రభుత్వం చేస్తున్న భర్యులో ఎక్కువ టీచర్ల జీతభుత్వాలకే పోతోంది. శిక్షణ కూడా ప్రయవేటు స్కూల్లో కంటే సర్వార్థ బదుల ఉపాధ్యాయులకే ఎక్కువగా ఉంటుంది. అయినా ఎక్కువ శాతం మంది పిల్లలకి చదువు రావటంలేదు. తెలంగాణలోని ప్రభుత్వ పారదాలలన్నీ కలిపి 26,106 ఉండగా, వాటిలో చదువు తున్న పిల్లలు 16,86,347 మంది. బడ్జెట్ ప్రకారం లెక్కాపే, ఒక్క విద్యార్థిపై ప్రభుత్వం ఏడాడికి రూ.1,08,000 భర్య చేస్తోంది. కానీ దేశం లోని మొత్తం 37 ర్యాంకులో

తెలంగాణ ఏ స్థానంలో ఉందో గమనిస్తే .. మూడో తరగతి తెలుగు, ఇంగ్లీష్, హిందీ భాషల్లో 36, గజితంలో 35, ఈవీవెన్లో 36వ స్థానంలో ఉంది. అయిదో తరగతిలో చూస్తే, తెలుగు, ఇంగ్లీష్, హిందీ భాషల్లో 36, గజితంలో 35, ఈవీవెన్ లో 36వ స్థానంలో ఉంది. దీంతో, ఉన్నకొద్దీ ప్రభుత్వ స్కూల్లో విద్యార్థులు తగ్గుతూ, ప్రయవేటులో పెరుగుతున్నారు" అని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు.

ముఖ్యమంత్రి రేవంత్ మనసులోని మాట సుస్పష్టం. తాము అంతంత జీతభుత్వాలు ఎందుకు తీసుకుంటున్నామో, ఆ బాధ్యతను నెరవేర్చటంలో ప్రభుత్వ స్కూల్ల ఉపాధ్యాయుల్లో చాలా మంది విఫలమవుతున్నారన్న అభిప్రాయాన్ని పరోక్షం గానైనా, ఘూటుగానే ఆయన వ్యక్తం చేశారు.

నాణ్యమైన విద్య ఎక్కువమందికి అందకపోవటానికి ఇంకాన్ని కారణాలుండోచ్చుగానీ, ఎక్కువమంది ఉపాధ్యాయుల బాధ్యతారాహిత్యం, అలసత్వం, నిర్మల్యం, ఓ పెద్ద కారణమన టంలో సందేహం లేదు.

విషయ పరిజ్ఞానం, బోధనా పద్ధతులు, సాంకేతిక సామర్యాలను ఎప్పటికప్పుడు మెరుగుపరుచుకోవటం అలా ఉంచితే... విద్యార్థులు వినమ్రత, గౌరవభావాలతో శ్రద్ధగా నేర్చుకోవటానికి అవసరమైన కనీస వ్యక్తిగత నైతిక ప్రమాణాల్ని కూడా పలువురు టీచర్లు పాటించటం లేదని ఇటీవల తెలంగాణలో జరిగిన ఎమ్మెల్సీ ఎన్నికలు ప్రస్తుటంగా తెలియచ్చున్నాయి.

ఏ పెద్దల సభలో ముఖ్యమంత్రి రేవంతోర్చి విద్యావ్యవస్థ దుస్థితి గురించి వాపోయారో, ఆ పెద్దల సభలో కూర్చునే వారు, ఆ పెద్దల్ని ఎన్నుకునే పెద్దలు, దేవుడ్ని నమ్మేవారికి తల్లిదండ్రుల తర్వాత, ప్రత్యక్ష దైవమైన ఉపాధ్యాయుల్లో పలువురు ఎమ్మెల్సీ ఎన్నికల్లో దిగజారి వ్యవహరించారు. ఎంతో విలువైన ఓటుకి అడిగి మరీ డబ్బులు పుచ్చుకున్నారు. చదువుకున్నవాళ్లకంటే సామాన్యాలు నయమనే రీతిలో బేరమాడిమరీ డబ్బులు వసూలు చేశారు.

మీడియాలో వచ్చిన విశ్వసనీయ కథనాల ప్రకారం, పార్టీలతో సంబంధం లేకుండా గతంలో ఎన్నదూలేని స్థాయిలో తెలంగాణ ఉపాధ్యాయు ఎమ్మెల్సీ ఎన్నికల్లో కాసులు వెదజల్లారు. కొందరు అభ్యర్థులు పోటూపోటీగా పంపకాలు చేశారు.

ఎన్నికల ప్రచారం ముగిసేనాటికే చిన్నచిన్న ఉపాధ్యాయ సంఘాల మద్దతు కోసం అభ్యర్థులు రూ. 1 లక్షలు ముట్టచెప్పారు. ప్రచారం ముగిసిన వెంటనే, వ్యక్తిగతంగా ఓటర్లను తమవైపు తిప్పుకునేందుకు పెద్ద ఎత్తున ఖర్చు చేశారు.

అసెంబ్లీ ఎన్నికల్లో లక్షలమంది ఓటర్లు ఉండటంతో డబ్బు పంపకంలో కొన్నిచోట్లయినా కొంత పరిమితి కనిపించేది. కానీ ఎమ్మెల్ని ఎన్నికల్లో 25 వేలమంది ఓటర్లే కావటం, ఈసారి ఆర్థికంగా బలమైన అభ్యర్థులు బరిలో ఉండటం, గెలుపుని పాటీలు ప్రతిపోత్సవంగా భావించటంతో, ఓటుకు రూ. 2,000 నుంచి 5,000 వరకు పంపిణీ చేశారు. పోలింగ్ నాటికి సగంమందికి పైగా పంచినట్లు అంచనా. డబ్బు ప్రభావంతో, మొదటి ప్రాధాన్య ఓటు లేదా కనిసం రెండో ప్రాధాన్య ఓటు దక్కుతుందని అభ్యర్థులు అశించారు. ముఖ్యంగా పాటీలవారీగా చీలిక ఉన్నచోట రెండో ప్రాధాన్య ఓటు కీలకంగా మారుతుందని ఆశవడ్డారు. ఈ నేపథ్యంలో, కేజీబీఎఫ్, గురుకులాలపై దృష్టి పెట్టారు. ఉపాధ్యాయ సంఘాలకు కట్టబడని వర్గాలున్నచోట డబ్బు పంపిణీ ఎక్కువగా జరిగింది.

❖ కరీంనగర్ - మెదక్ - నిజామాబాద్ - ఆదిలాబాద్

ఉపాధ్యాయ ఎమ్మెల్ని నియోజకవర్గంలో, ఒక కీలక అభ్యర్థి ఒక్కోటుకు రూ. 5 వేల చొప్పున ఇప్పగా, మరొకరు రూ. 3 వేల చొప్పున చెల్లించినట్లు సమాచారం. ఈ లెక్కన ఒకరు రూ. 10 కోట్లు, మరొకరు రూ. 7.50 కోట్లు పంచినట్లు. కరీంనగర్లో అనేకమంది ఉపాధ్యాయ ఓటర్లు నోట్లు కోసం అభ్యర్థుల కార్యాలయాలకు కూడా కట్టారు.

❖ నల్గొండ - వరంగల్ - ఖమ్మం ఉపాధ్యాయ నియోజకవర్గంలో ముగ్గురు అభ్యర్థులు గరిష్టంగా రూ. 2 వేలు పంచినట్లు మీడియా ధృవీకరించింది.

❖ ఓ అభ్యర్థి తరఫున కొందరు పోన్ పే, గూగుల్ పే చేశారు.

నిఖార్యయిన గురువులూ ఉన్నారు

కొందరు ఉపాధ్యాయులు తమకు డబ్బు ఇచ్చినా వద్దని తీవ్రిపంచినట్లు చెబుతున్నారు. ఇలాంటి వారిని ప్రోత్సహిస్తూ, తల్లిదండ్రుల్లో, సమాజంలో ఉన్న డిమాండ్సు ఉపయోగించుకుంటూ ఎఫ్ఫీఅర్, లోక్సంత్రా వంటి సంస్థల సహకారంతో ప్రభుత్వం గట్టిగా ప్రయత్నిస్తే ఖచ్చితంగా ఇప్పుడున్న బడ్డటోనే అతి తక్కువ కాలంలో విద్యారంగంలో గణియ మార్పులు తీసుకురావచ్చు. అదేవిధంగా ఉపాధ్యాయ ఎమ్మెల్ని ఎన్నికలపై చర్చ కూడా జరగాలి. ★

జిందాల్ నూతన పరిశ్రమలను స్వీగతించండి

విజయనగరం జిల్లా ఎన్.కోట మండల పరిధిలోని కిల్పింపాలెం, చీడిపాలెం, పెద ఖండేపల్లి, ముసిడిపల్లి ప్రాంతాల్లోని భూమిని 2008 లో నేకరించిన అప్పటి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 1.4 మిలియన్ టన్సుల ఉత్సత్తి సామర్థ్యంతో అల్యామినా కర్కూగారం ఏర్పాటు కోసం 1048 ఎకరాల 65 సెంట్ల భూసేకరణ చేసి జిందాల్ యజమాన్యానికి ఇచ్చారని, అయితే అప్పటినుంచి ఇప్పటి వరకు గత 17 సంవత్సరాలుగా ఫ్యాఫ్రీ రాలేడని లోక్సంత్రా పాట్ల ఆంధ్రప్రదేశ్ అధ్యక్షుడు భీశెట్టి బాట్లీ అన్నారు. అయితే, ప్రస్తుత ప్రభుత్వ చౌరవతో జిందాల్ యజమానులు కొత్తగా చిన్న, మధ్యతరమే, సూక్ష్మ పరిశ్రమలు ఏర్పాటు చేయటానికి ముందుకొచ్చారన్నారు. నూతన పరిశ్రమలను రైతులు అడ్డుకోకుండా జిల్లా, రాష్ట్ర అభివృద్ధికి, యువత ఉపాధికి దోహదం చేయాలని విజ్ఞప్తి చేశారు. అడ్డతీగి గ్రామంలో భూనిర్వాసితులతో కలిసి ఆయన మాట్లాడారు.

జిందాల్ భూనిర్వాసితులకీ న్యాయం చేయాలి

జిందాల్ భూనిర్వాసితులకు తప్పక న్యాయం జరగాలని, కర్కూగారం యజమానులు రైతులకు ఇచ్చిన ప్రతి హామీ అమలు చేయాలన్నారు. ఇందుకోసం కలెక్టర్ నేత్యత్వంలో ప్రత్యేక కమిటీ సమావేశం నిర్వహించాలన్నారు. రైతులకు న్యాయం కోసం లోక్ సంత్రా వ్యవస్థాపకులు డాక్టర్ జయప్రకాష్ నారాయణ్ నేత్యత్వంలో ఏసిబీ, లోకాయుక్త దాకా పోరాదిన విషయాన్ని గుర్తు చేశారు. 3,970 కోట్లతో 45 వేల మందికి ఉపాధిని చేయాలని విజ్ఞప్తి చేశారు. అడ్డతీగి గ్రామంలో భూనిర్వాసితులతో కలిసి ఆయన మాట్లాడారు. ఇందుకోసం కలెక్టర్ నేత్యత్వంలో ప్రత్యేక కమిటీ సమావేశం నిర్వహించాలన్నారు. రైతులకు న్యాయం కోసం లోక్ సంత్రా వ్యవస్థాపకులు డాక్టర్ జయప్రకాష్ నారాయణ్ నేత్యత్వంలో ఏసిబీ, లోకాయుక్త దాకా పోరాదిన విషయాన్ని గుర్తు చేశారు. 3,970 కోట్లతో 45 వేల మందికి ఉపాధిని చేయాలని విజ్ఞప్తి చేశారు. అడ్డతీగి గ్రామంలో భూనిర్వాసితులతో కలిసి ఆయన మాట్లాడారు.

ఆదాయం తక్కువైనా సగం తెలంగాణ వ్యవసాయంలోనే !

దు గణాంకాలు మన దేశానికి ప్రత్యేకమైన ప్రమాద సంకేతాలని, వాటి నుంచి బయటపడి భారత్ అభివృద్ధి చెందిన దేశంగా ఎలా ఎదుగుతుందోనని ప్రపంచమంతా విప్పారిన కళ్ళతో చూస్తోందని ప్రజాస్వామ్య ఫీరం (ఎఫ్డీఆర్), లోకసభ్యులు వ్యవస్థాపకులు డాక్టర్ జయప్రకాశ్ నారాయణ్ తరచూ చెబుతుంటారు. వాటిల్లో దేశ స్వాల ఉత్పత్తి ఆదాయంలో కేవలం 16 శాతం వాటా కలిగిన వ్యవసాయం మీద జనాభాలో 46%కి పైగా ఆధారపడి ఉండటం. అభివృద్ధికి పర్యాయపద్ధతేన పట్టణీకరణ కాన్సె వేగంగా జరుగుతున్న తెలంగాణాలో కూడా పరిస్థితి ఇదే రకంగా ఉందని తాజా గణాంకాలు తెలియజేస్తున్నాయి.

‘వ్యవసాయ రంగమే తెలంగాణ ప్రజలకు జీవనాడిగా ఉంది. రాష్ట్ర ప్రజల్లో ఆత్మధిక శాతం మంది సేద్యంలోనే ఉపాధి పొందుతున్నారు. పీరి సంఖ్య కోటిస్వర దాకా ఉంటుంది’ అని ‘రాష్ట్ర గణాంకాల నివేదిక-2024’ తెలిపింది. 2023-24లో రూ. 40.44 లక్షల కోట్ల స్వాల రాష్ట్ర జాతీయోత్పత్తి (జీఎస్డిపీ)తో మహారాష్ట్ర అగ్రస్థానంలో నిలువగా ... రూ. 15.01 లక్షల కోట్లతో తెలంగాణ 7వ స్థానంలో నిలిచింది.

అర్థగణాంక శాఖ రూపొందించిన నివేదికను

రాష్ట్రప్రభుత్వం ఇటీవల విడుదల చేసింది. ముఖ్యంగా:

+ తెలంగాణ జీఎస్డిపీలో రియల్ ఎస్టేట్స్, ఐటీ, వృత్తి సేవల రంగం వాటా 24.4% ఉండగా ... వ్యవసాయం, దాని అనుబంధ రంగాలు, గమలు కలిపి 17.6%, వాణిజ్య, హోటల్లు రంగం వాటా 19.9%, ఉత్పత్తి రంగం 8.9%, నిర్మాణ రంగం 5.2%, రవాణా, సమావార రంగం 7%, ఆర్టిక సేవలు 4.8%, ఇతర రంగాలు మిగిలిన వాటాను కలిగి ఉన్నాయి.

+ జీఎస్డిపీలో రియల్ ఎస్టేట్స్, ఐటీ, వృత్తి సేవల రంగం మొదటి ర్యాంకులో ఉన్న, 51% మందికి ఉపాధి కల్పిస్తూ వ్యవసాయం కీలక రంగంగా అగ్రస్థానంలో నిలిచింది. ఐటీ, వృత్తి సేవల రంగంలో 4% మంది, ఉత్పత్తిలో 12%, వాణిజ్య, హోటల్లు రంగంలో 10% మంది, మిగిలినవారు ఇతర రంగాల్లో ఉపాధి పొందుతున్నారు.

+ 2023-24లో రాష్ట్ర ప్రజల తలసరి వార్షిక ఆదాయం

(పిసీబి)లో రూ. 5.87 లక్షలతో సిక్కిం, రూ. 4.61 లక్షలతో ధీలీ, రూ. 3.56 లక్షలతో తెలంగాణ వరుసగా తొలి మూడు స్థానాల్లో ఉన్నాయి. జాతీయ స్థాయిలో పిసీబి రూ. 1.84 లక్షలుగా ఉంది.

+ 2018-23 మధ్య వరుసగా ఐదేళ్లలో తలసరి ఆదాయంలో నమోదైన సగటు వార్షిక వృద్ధిరేటు’ జాతీయ స్థాయిలో 12.04 శాతం ఉండగా... తెలంగాణ 12.03 శాతంతో అగ్రస్థానంలో నిలిచింది. ఒడిశా (11.02%), కర్ణాటక (10.59%), మధ్యపదేశ్ (10.13%)తో వరుసగా 2,3,4 స్థానాల్లో ఉన్నాయి. ఈ 3 రాష్ట్రాలు తప్ప... మరే ఇతర రాష్ట్రంలోనూ రెండంకెల వృద్ధి రేటు నమోదు కాలేదు. ఈ అయిదేళ్ల కాలవ్యవధిలో తెలంగాణలో 2022-23లో ఆత్మధికంగా 16.18% వృద్ధిరేటు నమోదైంది. జిల్లాల్లో రంగారెడ్డి ప్రథమం... వికారాబాద్ చిట్టచివర

+ జిల్లాలవారీగా తలసరి ఆదాయంలో రంగారెడ్డి రూ. 9.54 లక్షలు, హైదరాబాద్ రూ. 4.97 లక్షలు, సంగారెడ్డి రూ. 3.21 లక్షలతో తొలి మూడు స్థానాల్లో ఉండగా... రూ. 1.83 లక్షలతో వికారాబాద్ చిట్టచివరన అంటే 33వ స్థానంలో నిలిచింది.

+ స్వాల జిల్లా జాతీయోత్పత్తి (జీడీడిపీ)లో 2022-23లో రంగారెడ్డి రూ. 2.85 లక్షల కోట్లతో, హైదరాబాద్ రూ. 2.30 లక్షల కోట్లతో తొలి స్థానాల్లో ఉండగా, రూ. 7,583 కోట్లతో ములుగు జిల్లా 33వ స్థానంలో నిలిచింది.

ఆక్షరాస్యత 66.5%

+ 2011 జనగణన ప్రకారం రాష్ట్ర జనాభా 3.50 కోట్లు కాగా ... 2026 నాటికి 3.86 కోట్లు దాటుతుందని

అంచనా. ప్రతి వెయ్యిమంది బాలురకు 988 మంది బాలికలున్నారు. రాష్ట్ర ఆశ్చర్యస్థ శాతం 66.5. రాష్ట్రంలో మొత్తం 40,975 పారశాలలున్నాయి. 2023-24లో మధ్యలో చదువు మానేసిన విద్యార్థుల సంఖ్య (ద్రాష్టవు) ఉన్నత పారశాల స్థాయిలో 11.95%.

+ 2023-24లో రాష్ట్రంలో 207.93 లక్షల టన్నుల ఆహార ధాన్యాలు ఉత్పత్తి అయ్యాయి.

+ పరిశ్రమల రంగంలో జాతీయ పారిశ్రామిక స్థాల విలువలో తెలంగాణ 3.37% వాటా కలిగి ఉంది. దేశంలో ఉన్న మొత్తం పరిశ్రమల్లో 5.16 శాతంతో రాష్ట్రం 8వ స్థానంలో ఉంది.

+ ఆర్టీఎస్ బస్సుల్లో మహిళల ఉచిత ప్రయాణాలకు 2024 మార్చి 31 నాటికి రూ.1,163.08 కోట్లు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చెల్లించింది. మహాలక్ష్మి పథకం కింత 39.57 లక్షల మందికి రాయితీపై గ్యాస్ సిలిండర్లు పంపిణీ చేశారు. గత ఆగస్టు ఆఫరు నాటికి పేదల ఇళ్ళకు నెలకు 200 యూనిట్ల ఉచిత కరంటు సరఫరాకు రూ.808.33 కోట్లు

ప్రభుత్వం చెల్లించింది.

ఇతర అంశాలు:

+ ప్రైపరాబాద్ జనసాంద్రత 18,161 కాగా, రాష్ట్ర సగటు జనసాంద్రత 312 మాత్రమే.

+ జీపేచెంసీ పరిధిలో మొత్తం 9013 కిలోమీటర్ల రోడ్లు ఉండగా, ఇందులో 2846 కిలోమీటర్లు బీటీ రోడ్లు, మిగిలినవి కాంక్రీటు రోడ్లు.

+ రాష్ట్రంలో ఉన్న పారశాలల్లో అత్యధికంగా మొదటి మూడు స్థానాల్లో రంగారెడ్డి జిల్లా, ప్రైపరాబాద్, మేడ్ఫుల్ - మల్కాజ్ఞగిరి ఉన్నాయి.

+ ఎన్.సి, ఎన్.టిలు అత్యల్సంగా ఉన్న జిల్లాల్లో ప్రైపరాబాద్ మొదటి స్థానంలో ఉంది. ముఖ్యమంత్రి ఆగ్రహం

ఈ గణంకాల్లో కొన్ని పాతవి యథాతథంగా నమోదు చేశారని ముఖ్యమంత్రి రేవంత్రీరెడ్డి అసంతృప్తిని వ్యక్తం చేయడంతో పాటు కొందరు అధికారులపై చర్యలు తీసుకున్నారు.

ఆరు నెలల్లో 126 అవినీతి కేసులు

లంచగొండి అధికారులపై అవినీతి నిరోధకశాఖ (ఎసీబీ) కొరదా రుముళిపిస్టోంది. వరుస దాడులు, ఆకస్మిక తనిఖీలు, ఆదాయానికి మించిన ఆస్తుల కేసులు, వలపన్ని ట్రావ్ చేయడం సహ అన్ని మార్గాల్లోనూ అవినీతి అధికారులపై కేసులు నమోదు చేస్తోంది. ఈ ఏడాది జనవరి నుంచి జూన్ 30 వరకే మొదటి ఆరు నెలల్లో మొత్తం 126 కేసులు నమోదు చేసినట్టు ఎసీబీ డీజీ కార్యాలయం వెల్లడించింది. ఇందులో 80 ట్రావ్ కేసులు, ఎనిమిది ఆదాయానికి మించి ఆస్తుల కేసులు, 14 క్రిమినల్ మిన్ కండక్ట్ కేసులు, పది రెగ్యులర్ ఎంక్వోర్లు, 11 సర్ప్రైజ్ చెక్లు, మూడు డిస్ట్రిక్ట్ ఎంక్వోర్ ఉన్నట్లు తెలిపింది. ఆదాయానికి మించి ఆస్తుల కేసులలో రూ. 27,66,60,526 విలువైన ఆస్తులు సీజ్ చేసినట్టు పేర్కొంది. అక్రమాలకు పాల్గొడుతున్న వారిలో పట్టుబడుతున్న వారి సంఖ్య బహుస్వల్పమే. కొంతమంది అవినీతి అధికారుల వద్ద నుంచి స్వాధీనం చేసుకుంటున్న సామ్య చూసి అధికారులే నోర్కెబిడుతున్నారు. అనధికారికంగా వారి ఆస్తుల విలువ వేల కోట్లలో ఉంటోంది. ఇటీవల తెలంగాణలో పట్టుబడిన నీటిపారుదల శాఖ అధికారుల ఆస్తుల విలువ వందల కోట్లలో ఉండడం గమనార్థం.

27.2 కోట్ల మంది పిల్లలు బడి బయటే

మహిళా విద్యాపై నిషేధం, పేదరికం, మౌలిక సదుపాయాలు లేకపోవడం వంటి కారణాలతో ఈ ఏడాది ప్రపంచవ్యాప్తంగా 27.2 కోట్ల మంది పిల్లలు పారశాలల బయటే ఉండిపోవాల్సి వస్తోందని యునెస్కో తెలిపింది. ఈ సంస్కరు చెందిన అంతర్జాతీయ విద్యా పర్యవేక్షణ బృందం ఇటీవల ఓ నివేదికను రూపొందించింది. దీని ప్రకారం ప్రాథమిక పారశాల వయసు పిల్లల్లో 11 శాతం(7.8 కోట్లు), మాధ్యమిక పారశాల, కోమార వయసు చిన్నారుల్లో 15 శాతం(6.4 కోట్లు) మంది ఉన్నత వయసు విద్యార్థుల్లో 31 శాతం(13 కోట్లు) మంది విద్యకు దూరమపుతున్నారు. ఎన్డీజీ 4 స్టోర్సు కార్బూ ప్రకారం దేశాలు తమ లక్ష్మాలను చేరుకున్నట్లుయై 2030 నాటికి బడి బయట ఉన్న పిల్లల సంఖ్యను 16.5 కోట్లకు తగ్గించవచ్చు. అయితే ఒక్క 2025లోనే ప్రాథమిక, ఉన్నత స్థాయి పారశాల వయసు గల 7.5 కోట్ల మంది చిన్నారులు విద్యకు దూరం కానున్నారని నివేదిక అంచనా వేసింది. విద్యకు చిన్నారులు దూరం కావడం ద్వారా తలత్తే పరిణామాలపై సరిగా అంచనాలు రూపొందించడం లేదని అభిప్రాయపడింది.

ళీలక సమయంలో అంతర్జాతీయ ప్రాక్టర్ సంవత్సరం

ఈ ఏడాది జులై 5న ప్రపంచ సహకార దినోత్సవం జరుపుకుంటున్నాం.

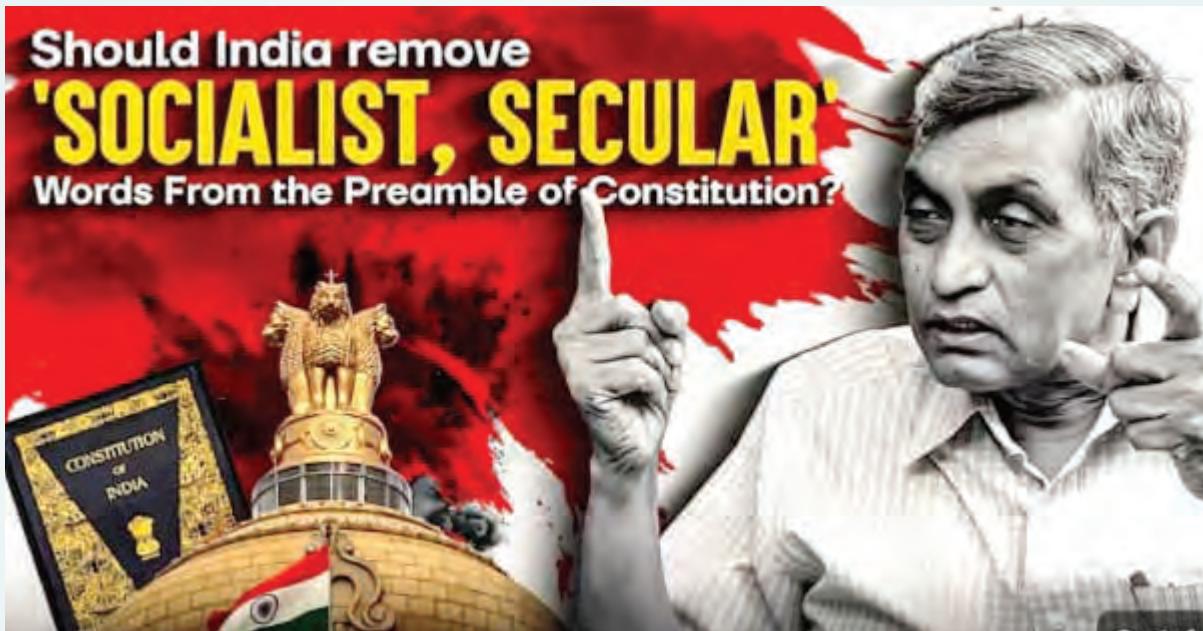
అంతేకాదు, 2025 అంతర్జాతీయ సహకార సంవత్సరం (బైసీ) కూడా. 1895లో ఆవిర్భవించిన ఇంటర్నోఫనల్ కో ఆపరేటివ్ అలయెన్స్ (బసీఎ) ఆధ్వర్యంలో 1923 నుండి మనం ప్రపంచ సహకార దినోత్సవం జరుపుకుంటున్నా.. ఐక్యరాజ్యమితి దశాబ్దానికోసారి అంతర్జాతీయ సహకార సంవత్సరాన్ని ప్రకటించటం మాత్రం 2012 నుంచే మొదలైంది. బైసీని ప్రారంభించిన 2012 లోనే ఒక గొప్ప రాజ్యంగ సవరణ FDR, లోక్సత్తా కృషి వల్ల సాకారమైంది. అది 97 వ రాజ్యంగ సవరణ.

తెలుగునాట ఎన్.టి రామారావు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు, నేను మెంటర్గా భావించే వర్టిన్ కురియన్ స్వార్థితో 'మ్యాక్స్' (పరస్పర సహాయ సహకార సంఘాల) చట్టాన్ని తెచ్చే అవకాశం లభించింది. ఆ తర్వాత యూపీవ్ ప్రభుత్వ హాయాంలో ప్రధానమంత్రి జాతీయ సలహా మండలి (NAC) సభ్యునిగా అవకాశాన్ని ఉపయోగించుకుని మ్యాక్స్ నమూనాలో 97వ రాజ్యంగ సవరణ సాధించాను. ఈ రాజ్యంగ సవరణ దూపకల్పనలో కొందరు సివిల్ సర్వోంగ్లు అత్యుత్సాహంతో కొన్ని అనవసర పదజాలాన్ని జోడించారు. దానికి కోర్టులు కూడా అభ్యంతర పెట్టాయి. మనకి ఒక రాజ్యంగ సవరణ సరిగా రాయటమే చేతకాదు, ఆ తర్వాత రాజకీయ ఏకాభిప్రాయం సాధించలేదు.. బాగా ఘతితాలు సాధిస్తున్న రాజ్యంగాన్ని తిరగ రాస్తామన్న దాంచికా లెందుకు?.. అని కొత్త రాజ్యంగం వాదన చేసేవారిని ఇలాంటి నేపథ్యంలోనే నేను తరచూ ప్రశ్నిస్తుంటాను. అదలా ఉంచితే.. మొత్తంగా లోక్సత్తా కృషి వల్ల ప్రజలు రాజకీయ ప్రమేయం లేకుండా, తమలో తాము సాంతంగా సహకార సంఘాలుగా ఏర్పడే హక్కులుతే 97వ రాజ్యంగ సవరణ ద్వారా లభించింది. స్వాతంత్ర భారత ఇది ఎంత విషపూత్తుక సవరణో భవిష్యత్తు భారతం కచ్చితంగా గుర్తెరుగుతుంది. ఒక్క ఎంపీ కూడా లేకుండా లోక్సత్తా ఇంత కీలక రాజ్యంగ సవరణి సాధించింది. అదే ఏడాది కొన్ని నెలల ముందు దివంగతులైన అమూల్ కురియన్కు నివాళిగా సమర్పించింది. ఆ సవరణకు ముందు, తర్వాత కూడా.. సహకార సంఘాల్లో రాజకీయ జోక్యాన్ని నిలువరించడానికి లోక్ సత్తా అనేక పోరాటాలు చేసింది. ఇందుకు పలువురు పోర సమాజ నేతలు, విజ్ఞలు కూడా పార్టీలక్షీతంగా కలసివచ్చారు. యూనియన్లోని ప్రస్తుత NDA ప్రభుత్వమూ 97వ రాజ్యంగ సవరణ స్వార్థితో సహకార సంఘాల బలోపేతం ప్రాధాన్యతను గుర్తించటం మంచి పరిణామం.

సంపద సృష్టించేది ప్రజలు తప్ప ప్రభుత్వాలు కాదు. వ్యక్తి సుఖానికి - సమాజ హితానికి అనుసంధానంతో సంపద సృష్టి జిరిగినప్పుడే.. ప్రజాస్వామ్య, రాజ్యంగ, పర్యావరణ పరిరక్షణ, సామరస్యత సాధ్యమవుతాయి. అదేవిధంగా, ఒక దేశాభివృద్ధికి - ప్రపంచ హితానికి మధ్య సంధానంతోనే అంతర్జాతీయ శాంతి, సమృద్ధిత, సుఖిరాభివృద్ధి సాధ్యమ వుతాయి. అందుకు సహకార సంఘాలు, సంస్కృతి ఎంతో కీలకం. 'మెరుగైన ప్రపంచం కోసం సహకార సంఘాల సమృద్ధిత, సుఖిర పరిష్కారాలు' ఇతివృత్తంతో ఈ ఏడాది బైసీని జరుపుకుంటున్నాం. బలమైన, ఆర్థికంగా ఆరోగ్యకరమైన సహకార సంఘాలు, దృక్కథం ఈవేళి పరిస్థితుల్లో భారతదేశానికి, ప్రపంచానికి ఎంత కీలకమో ప్రత్యేకించి చెప్పునక్కరేదు. ఉపాధి ఆధారిత సంపద సృష్టికి, శాంతి సామరస్యాలతో మానవాళి సుఖసంతోషాలకు దోహదం చేసే సహకార వ్యవస్థ విస్తరించాలని కోరుకుంటూ.. అంతర్జాతీయ సహకార దినోత్సవ, సహకార సంవత్సర శుభాకాంక్షలు.

- డాక్టర్ జయప్రకాష్ నారాయణ్,
ప్రజాస్వామ్య పీఠం(FDR), లోక్సత్తా ప్యాపస్టాపకులు

50 ఏళ్ల క్రితం 42 వ రాజ్యంగ సవరణ ద్వారా చేర్చిన 'సోషలిజం, సెక్యులరిజం' పదాల్ని రాజ్యంగ పీటికలో ఉంచాలా? తొలగించాలా?.. ఈ వివాదంపై ప్రజాస్వామ్య పీఠం (FDR), లోక్సత్తా వ్యవస్థాపకులు డాక్టర్ జయప్రకాశ్ నారాయణ ఏం చెబుతున్నారు..

Watch @
<https://www.youtube.com/@JPLoksattaOfficial>

If undelivered please return to:
LOKSATTA UDYAMA SAMSTHA,
H.NO. 6-3-678,B-106,
PASHA COURT 71, Somajiguda,
Behind TRIBHUVANDAS
JEWELLERS (TBZ),
Hyderabad - 500 082